ఆనందభవనము

(పరిశోధకనవల)

గ్రంథకర్త:

శ్రీ రాధాకృష్ణన్.

ప్రకాశకులు:

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య

శ్రీసత్యనారాయణబుక్ డిపో,

రాజమండ్రి.

ప్రహసనమంజరి.

జగమెఱిఁగిన బ్రాహ్మణునకు జందెమేల! ఆంధ్రదేశమున సుప్రసిద్ధకవిపుంగవులగు బ్రా॥ శ్రీ॥ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారిచే రచింపఁబడిన యీ "ప్రహసనమంజరి" యిప్పటికెన్ని సారాయములు ముద్రింపఁబడినదో, ఎన్నివేల ప్రతులు విక్రయింపఁ బడినవో కదా! నేను నవ్వను నవ్వనని ప్రతినబట్టినవారీ గ్రంథమును జదివినా సంతమాత్రాన బ్రక్కలతో గడుపుఁ బట్టుకొని నవ్వకమానరు గదా మహారసిక ప్రహసనము, బలవంత బ్రాహ్మణార్థ ప్రహసనము మున్నగునవి యెన్ని పర్యాయములు చదివినను ఇంకను జదువ వలెననిపించు చుండునుగదా! గ్రంథమును ముగించువఱకు నాకలి దప్పులను లెక్కగొనక చదువరు లక్ష్యభావానంద సామ్రాజ్యం దేలియాడుదురు. వెల 0—8—

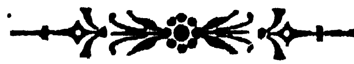
వర్తక రహస్యములు.

నేఁడు లెక్కలేని పాశ్చాత్య దేశములనుండి దిగుమతియగు మన హిందూదేశమునకు సమస్తము నిరుద్యోగసమస్యా నిలయమునకు కేంద్రమయినది. బియ్యేలును ఎమ్మేలును ప్యాసయిన యువకులెందఱో పదిరూకల వేతనమువచ్చు నుద్యోగములేక వీధులం దిరుగుచుండుట మనము నిత్యము గనుచున్నదే! ఈ గ్రంథరాజ మ్మావాణిపాలిటి కల్పతరువు! హిందూదేశ దారిద్ర్య నివారమునకు వజ్రాయుధము! సంపదలకు నిధి! ఉద్యోగముద్యోగమని పలవరించి, కలవరించి, కులగౌరవమును, ఆత్మగౌరవమునుబోనాడి యువకులు హీనుల వేఁడనక్కఱలేదు. పలువిధములగు పరిశ్రమలు, సబ్బులు, సిరాలు, సెంట్లు, సుగంధ ద్రవ్యములు, ఔషధములు, వెయ్యేల? నిత్యము నంగడిలో మనము చూచినవి ప్రతిదినము ప్రతివానికిఁ గావలసినవియగు వస్తువులను జక్కఁగాఁ దయారు చేయుపద్ధతులింను వివరింపఁబడినవి. వెలసులభము. ఫలమనేకము. ప్రతివ్యక్తి యొక్క జీవనోపాధి కాధారభూతమగు నీగ్రంథమును జేపట్టఁ వలయునని మేము చెప్పవలయునా? వెల 0—12.

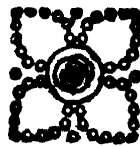
కొండపల్లి వీరవెంకయ్యగారి, శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో. రాజమండ్రి

ఆనందభవనము

పరిశోధక నవల!

శ్రీ రాధాకృష్ణన్.

ప్రకాశకులు:

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య,

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్కుడిపో,

రాజమండ్రి.

1936.

ఏపీ రేటు) (వెల 1-0-0

శ్రీ ప్రిబాసీప్రెస్‌యందు ముద్రింపబడియె.
రా జ మం డ్రి.

విషయసూచిక.

ఓం

అవిఘ్నమస్తు.

నందభవనము

మొదటి ప్రకరణము

వివాహము—విచ్ఛేదము

"ప్రేయసీ! నిన్ను విడిచివెళ్లుటకు నామనస్సొప్పుటలేదు. కాని తప్పదు. ఏడుసంవత్సరములును ఎట్లో ఓపికపట్టుము, తిరిగివచ్చి నీ కానందము కల్గింతును"

ఈవాక్యములువిని, ఆఖైదీప్రక్కనిలిచియున్న పోలీసుఉద్యోగి కూడ జాలిపడినాడు. ఆతనికి ఏడుసంవత్సరములు కారాగృహవాసము విధింపబడినది. కలకత్తానుండి యతడు 'మాండలే' చెఱసాలకు పంపబడుటకు పూర్వము ఆతనికి—ఆమెకు అప్పుడే వివాహమైనది. ఆతని చేతులకు సంకెలలు తగిలింపబడి యున్నవి. ఆతడుధరించిన వస్త్రములు ధూళిధూసరితములై యున్నవి. ఆతనివదనమండలము విన్నదనము ప్రకటించుచున్నది. ఈవివాహము నవద్వీపమున విష్ణ్వాలయమున జరిగినది. అతనిప్రక్క నలుగురుఖైదీలు నిలిచియున్నారు. వారును మాండలేకు పంపబడవలసినవారే. పోలీసుఉద్యోగి యీవివాహమునకై పైయధికారులనుండి ప్రత్యేకముగా ప్రయత్నించి, అనుమతిబడసి

నాడు కాని వారందరుచు—ఆమె—శిక్షింపబడిన ఖైదీని—అపరాధి నేల వివాహముచేసికొననభిలషించినదాయని యాశ్చర్యపడసాగినారు. పోలీసుఉద్యోగి "అమ్మాయీ! కలకత్తాకుంబోవు స్టీమరులో వీరిని మాండలేకు గొనిపోవలసియున్నది. నూతనవధూవరులకు వియోగము మిక్కిలి దుఃఖజనకము కాని ఉద్యోగధర్మము మీఅరానిదికదా! మాకుసెలవిమ్ము" అనినాడు.

వధువు ఏమియు మాటలాడలేదు. భర్త ఆమెవంక నొకపరి చూచి. యామెతో చెప్పి బయలుదేరినాడు. వారు బస్సుపై కలకత్తాకు బోయినారు. ఆమె హార్బరువరకు భర్తననుసరించినది. ఆతడామెకొక యుంగరమును దనజ్ఞాపకచిహ్నముగ నొసంగినాడు. ఆమె స్టీమరు కదలిపోవువరకు హార్బరుకడనిలచినది. స్టీమరు దృష్టిపథమునుండి దాటి పోయినది.

ఆమె మోము మందహాసముచే వికసించినది. ఆమెనోటినుండి "ఏడుసంవత్సరముల కఠినవఱికము—తిరిగివచ్చుటకల్ల. నీలోని ప్రాణ బలముల నీకఠినవఱికము తనపొట్టబెట్టుకొనును. కాని యీవివాహ పాశమువలన నన్ను బంధించినావనుకొనుచున్నావేమో. నాశక్తి నీకు తెలియదు. ఏడుసంవత్సరములు నీనోరుకట్టివేయుటకే యీవివాహము కల్పించినాను, ఈఏడుసంవత్సరములు నేనేల నిరానందజీవితముగడుప వలెను? నేనేల కారాగృహవాసమొనరించు అపరాధిభార్యనని చెప్పు కొనవలెను? హాయిగా సుఖజీవనమాధుర్యము గ్రోలుదును" అను వాక్యములు వెలువడినవి. ఆమెయప్పుడే తనవ్రేలి నాతడుంచిన యుంగరముతీసి, బలముకొలది సముద్రములో దూరముగబడునట్లు విసరివైచి, "వివాహము—విచ్ఛేదము నొకసారే" యని, బస్సు నెక్కి కలకత్తానగరములోనికి వెడలిపోయినది.

ఆ న ం ద భ వ న ము

రెండవ ప్రకరణము.

బారాబజారు రహస్యము

రెండు సంవత్సరములు గడచినతరువాత! రాత్రి తొమ్మిదిన్నర దాటియుండవచ్చును ఆకాశమున సుధాకరుండు దేదీప్యమానముగ వెలుగొందుచున్నాడు. బారాబజారురోడ్డున జనసంచారము చాలమట్టుకు సన్నగిలినది. "స్టేట్సుమన్, ఈవెనింగున్యూస్, అమృతబజారు, బసుమతి" అను పత్రికలమ్ము న్యూస్‌పేపరువాలాల కోలాహలమణగినది. ఇంతలో ఒకబస్సుభవానీపూరునుండి అప్పుడేవచ్చి, బస్సుస్టాండుకడనాగినది. డ్రైవరుక్రిందకుదిగి, ఫాలభాగము నావరించియున్న స్వేదబిందువుల తుడిచికొని, అరకప్పు చా త్రాగుటకై, ప్రక్కనేయున్న కాఫీహోటలులోనికిబోయినాడు. కండక్టరు ప్రయాణీకులనుండి సొమ్ము వసూలుచేసి; బారాబజారురోడ్డు యింకొక ఫర్లాంగుదూరమున్నదనగనే వెల్లింగుటన్ సినీమాకడ దిగిపోయినాడని, కారులో ఫ్రింట్‌సీట్‌లో నొకప్రయాణీకుడింకను కూర్చుండియున్నాడనియు డ్రైవరుకు జ్ఞప్తికి వచ్చినది. కండక్టరు మామూలుగా రాత్రిలందు వెల్లింగుడన్ సినిమాకడనే బస్సునుండిదిగిపోవుట క్రొత్తకాదు. ఆతని నివాసమా ప్రాంతముననే. అతడుభోజనముచేసి, మరలస్టాండుకడకేగి, బస్సులోనే శయనించుచుండును. అరకప్పు చా త్రాగినవెంటనే, డ్రైవరు బస్సుకడకుబోయి చూచినాడు; ఫ్రింట్‌సీటులోనొకరు కూర్చుండియున్నారు. శిరమువంచుకొనియుండుటచే, డ్రైవరాపెద్దమనుష్యుడు నిద్రించు

చున్నాడసితలంచి, దగ్గఱకు వెళ్ళి "అయ్యా! బాగాబజారుచేరినాము దయయుంచి దిగు'డనినాడు. అతడుపలుకలేదు. ఆతనికిజబ్బుగానున్న దేమోయని డ్రైవరు చేతినూతగానిచ్చి, మెల్లగా లేవదీసి క్రిందకు దింపినాడు. ఇంతలోనా పెద్దమనుజుడు తూలిరోడ్డుపై బడినాడు. డ్రైవ రాతనినడుముబట్టుకొని మఱలలేవనెత్తి, సీటుపైకూర్చుండజేసినాడు. డ్రైవరుచేతికేదో చల్లగా—తడిగానున్నది తగిలినట్లయినది. వెంటనే అగ్గిపుల్లవైచి చూచినాడు. రక్తము!

ఆతని చేయికంపించినది. వెంటనే లాంపువెలిగించి, చూచి నాడు. రక్తసిక్తమై యున్న జేబురుమాలు కాన్పించినది ఆపెద్దమను ష్యుడు ధరించియున్న కోటును మెల్లగాతీసి డ్రైవరాతని గుండెపై చే యినుంచి చూచినాడు. హృదయ చలనమాగిపోయి యున్నది. "సిం గూ! అదేమి? ఆపెద్దమనుష్యుని జేబు కత్తిరించుచున్నావని యెవ్వరైన ననుకొందురుసుమా" అన్న కండక్టరును చూచి, సింగు "అరే జానీ! ఎవరో యీతడు చనిపోయినాడురా" అనినాడు లాంపు కండక్టరు పట్టుకొనగా, డ్రైవరు చొక్కా తొలగించి చూచినాడు. బాకుతో పొడువబడిన గాయమునుండి రక్తమింకను ప్రవహించుచు నేయున్నది.

"ఎవరో శక్తికొలది బాకుతో పొడిచి నారు—హత్య, జానీ! కర్తవ్యమే"మనిడ్రైవరు ప్రశ్నించినాడు.

"వెంటనే పోలీసు రిపోర్టుచేయుటకు నేను వెళ్ళి రక్షకభటునొక నిగొనివత్తు" నని కండక్టరు వెళ్ళినాడు. ఇంతలో చిన్నసమూహమేర్ప డినది. ఆజేబురుమాలునుడ్రైవరుతీసి చూచినాడు. చాల అందమైన బోర్డరులతో నిండియున్నది. "ఇది స్త్రీల కుపకరించు చేరుమాలు" అనికొనినాడు. ఇంతలో యిరువురు పోలీసులు కండక్టరు వచ్చినారు. మరియొక నిముషమున కింకొకమార్గమునుండి డిటెక్టివు సార్జెంటు మరి యొక రక్షకభటునితో వచ్చినాడు. జరిగినదంతయు డ్రైవరు టూకీగా

చెప్పగావిని, సార్జెంటు "ఈతనిని నీవెరుగుదువా?" యనిడ్రైవరును ప్రశ్నించినాడు. రక్షకభటుల నిరువురి నేదో పనిచెప్పిపంపినాడు.—

"ఎరుగను అదిగాక యీతడు బస్సులో నెప్పు డెక్కినాడో కూడనాకు తెలియదు. బౌబజారు మొగలో కారాపినపు డిద్దరుప్రయాణికులు దిగినారు."

"అప్పుడే యీతడెక్కి యుండవచ్చును. హంతకుడు కూడ ఆస మయముననే బస్సునెక్కి, హత్యచేసి, చాల చాకచక్యముతో బస్సు నడుచుచుండగనే దిగిపోయినాడు ఆతనిని యిచ్చటనే చూచినావన్న మాట"

"అవును సార్"

మరల సార్జెంటు "బౌబజారునుండి యిచ్చటి కెంతకాలములో బస్సువచ్చు?" నని ప్రశ్నింపగా, "నాలుగైదు నిముషములకంటె యెక్కు వకా"దని డ్రైవరు బదులుపలికినాడు.

ఇంతలో అంబ్యులెన్సు కారువచ్చినది. అప్పుడేయొక జట్కా వచ్చినది ఆజట్కాలోని యువకుడు ఆపుము, ఆగుంపేమో చూచివ చ్చెదను." అనికిందకుదిగి "అదియేమి?" మని యొకని నడిగినాడు. హత్యయని యెవరో పలికినారు. డాక్టరుపరీక్షచేసి హత్యయని స్థిరపర చినాడు ఇరువురు రక్షకభటులాతని కళేబరమును కారులో నెక్కించు చుండగా యెదుటనున్న కాఫీహొటలు బోర్డుకమర్చబడియున్న విద్యు ద్దీపముల కాంతియాతని ముఖముపై బడినది. చూపక్కకతడు ముప్పది యైదువత్సరములు వయస్సుకలవాడని, దరించినదుస్తు లతడున్నతకు టుంబీకుడని చాటుచున్నవి. జరిగిన దంతయు నాగుంపులోని యొకనివల నవిని, జట్కాలోనుండిదిగిన యువకుడు "ఇదియంతనిగూఢ రహ

స్యమా?” యని జట్కాలోనెక్కి “ఇట్టిభయంకర దృశ్యములు మనస్సునమితముగకలవరపరచును. ఆతనినెటనో మాచిన్నజ్ఞాపకమున్నది. ఏమో! నాగొడవయే నాకుమతి పోగొట్టుచుండగా నితరులగొడవలలో తాపత్రయ పడుటెందులకు? “అని” గొణుగుకొని, పోనీ! నీశక్తికొలది అశ్వమును మేఘములపై పరుగెత్తించు మనగా జట్కావాడు నవ్వుకొని, శీఘ్రిగమనమున బండిని పోనిచ్చినాడు.

ఆనందభవనము

మూఁడవ ప్రకరణము

నిస్పృహ

"ఇదిగో! క్షితీశబాబూ! నిన్న-ఎందుచేత నట్లు ఏదో ఆందోళనతో నున్నట్లు కాన్పించుచున్నావో చెప్పెదవా లేదా?"

"నేను సర్వనాశనమై పోయినాను. అంతకంటె ఏమాత్రము చెప్పలేను."

"ఏమి? సర్వనాశనమా?"

"అవును."

చిత్రకారుడు చేతిలోని కుంచెను క్రిందనుంచి "క్షితీశా! నీపరిస్థితులన్నియు తెలుపుము. చేతనైనంతవరకు సద్దుబాటు చేసికొందము" అనినాఁడు. గతప్రకరణములోని సంఘటనలు జరిగిననాఁడుగాక మరుచటిదినము మధ్యాహ్నమున నొకస్టుడియోలో నిరువురకు పైరీతిని సంభాషణ జరుగుచున్నది. అదిచిత్రకారుడు, మహేంద్రనాథముఖర్జీ. స్టుడియో లోయరు చిత్పూరురోడ్డులోనున్న యొకమేడపై యంతస్తున నున్నయాస్టుడియో, ఆసమయమున చిందరవందరగ నున్నది. మహేంద్రనాథుఁడు క్షితీశచంద్రునివంక రెప్పవాల్పక చూచుచున్నాఁడు. మహేంద్రనాథుఁడు ప్రశిద్ధ చిత్రలేఖకుఁడు. ఎన్నోమాసపత్రికల కతఁడు చిత్రములు వ్రాసియిచ్చుచుండును ఎగ్జిబిషనులన్నిటిలోను అతనిదే ప్రథమ బహుకృతి. అతఁడు నిత్యముకష్టపడి పనిచేయును, అతఁడునిత్యముకష్టపడి పనిచేయుచు నేదోయొక చిత్రము రచించుచుండును.

క్షితీశచంద్రుడు సుందరుడు బలాఢ్యుడు విలువైనవస్తువులుధరించిన యతడు నారీజన మన్మథుడన నొప్పును. పదునారేండ్ల ప్రాయముగల కోమలి--అనమూన సౌంధర్యవిభాసిత —వారి నిర్వురనుజూచుచు వారిసంభాషణ నాత్రముతో నాకర్ణించుచుండెను, ఆమె యూచిత్రకారునిస్టుడియోలో "మోడలుగ" పనిచేయుచుండెను, (మోడలు-అన ఆర్టిస్టుయెదుట దిగంబరయై వివిధ భంగిమములలో నిలుచుస్త్రీ) ఆమె క్షితీసుడు వచ్చినంతనే చీరధరించివచ్చినది ఆమెపేరు సుహాసిని చిత్రకారుడు మహేంద్రనాథునకు సకల విధముల తోడ్పడుచు—స్నేహితునివలెనెలజీతములనిచ్చుచు, సోదరివలె నాదరింప బడుచుండెను. ఆమెను మహేంద్రునకు జాలవత్సరములనుండి పరిచయముకలదు. ఆమెను మోడలుగానుంచి కష్టపడి రచించినచిత్రములే, మహేంద్రునకు ప్రపంచవిఖ్యాతిగూర్చినవి. అతనిచేతిలో ధనము లేనపుడెన్నోసార్లామె ఉచితముగనే మోడలుగా పనిచేసినవిశ్వాసము,మహేంద్రుని చిత్తమున విశేషముగనుండుటచేతనే ఆమె యీచిత్రశాలలో మిక్కిలిచనవు కలిగిమెలగుచుండెను. ఆమెపాపమిట్లుసంపాదించి తనవృద్ధ మాతృదేవతను కుంటిదై, కదలలేని సోదరిం పోషించుచుండెను. మహేంద్రుని మిత్రులందరును సుహాసినికి పరిచితులే.

తన యునికి వారిసంభాషణకు నిరోధముగ నున్నదేమో యని సుహాసిని "మహేంద్రా!" మీ రేవోరహస్యముల మాట్లాడుకొందురేమో నేను ప్రక్కగదిలో విశ్రమింతునా అనినది. క్షితీశచంద్రుడు సుహాసినీ! నీకుతెలియరాని రహస్యములులేవు. మనమువ్వరము చిరపరిచితులము. ఒకగంటసేపిట కాలక్షేపము చేసిపోవుదమని వచ్చినాను. ఇచటకి వచ్చుట కిదికడపటిసారికదా! అనినాడు

"కడపటిపర్యాయమా!" అని సుహాసిని ఆశ్చర్యముతో ప్రశ్నించినది.

„అవును—"

„ఎందుచేత కడపటిసారియని, సిరాశాహతుడవై పలుకుచు న్నావు క్షితీశచంద్రా!"

„సుహాసినీ! చెప్పలేదా—నేనుసర్వనాశనమైపోయినానని ప్రాణపదముగ మెలగు నీవంటి యువతిని విడిచిపోవుట మున్నగు కష్టంత వ్యాకులముగ లేకపోలేదు కాని. మరమిష్టదేవత నన్నువంచించినది. అప్పులు తలకు మించిపోయినవి. ఋణదాతలు పిశాచములవలె పీడించుచున్నారు. నన్నొకకారాగారమున త్రోసివేయుటయే వారి ప్రబలమనోరథమని తోచుచున్నది. అందుచేత యీనగరము విడిచి, ఏబొంబాయియో, మదరాసునకో పోవుటయే శ్రేయస్కరమని నా తలంపు."

„క్షితీశా! నీవు ఆస్థిపరుడవని, ఒకరికింద నౌకరీచేయక, కలాసాగా కాలక్షేపము చేయుచున్నావనియే యిన్నాళ్ళుండియు నా యూహ. ఇట్టివిషమ పరిస్థితులందున్నావని, కలనైన తలపనైతిని. నీ భూవసతి యేమైనది?

"అంతయు నమ్మివైచినాను. నాతండ్రి మరణానంతర మాస్థిని చాలమట్టుకు సంగ్రహించుకొని నాజ్యేష్ఠసోదరుడు సురేశుడు వెడలిపోయినాడు. ఆతనికి నాకు నానావిషయముల నభిప్రాయభేదముండుటచే నతనితో మాట్లాడుటకూడ మానివైచితిని. సాలుసరికైదువందల రూప్యములు పొలములవలనవచ్చెడి ఆదాయము నాకుజాలకుండెను. అప్పులు పెరిగిపోయినవి. భూమినివిక్రయించి, ఋణవిముక్తుడనుగాదలంచి, విక్రయించినను, నాకోరిక నెఱవేరలేదు. ఇప్పుడు నే నేయుద్యోగమును జేయలేనుగదా! అందుచే వెడలిపోవుటయే కర్తవ్యము"

"అప్పు-యిన్నవా రెందరులేరు? వారందరును దేశాంతరములకు బోయినారా? వారిబాధ యంతగా దుర్భరమైనదో నిచ్చటనుండరా

దా?" అనిన సుహాసిని పలుకుల కనుకూలముగ చిత్రకారుడు "మిత్రమా! నీవిచట నుండుమనినాడు.

క్షితీశుడు "మహేంద్రా! సుహాసినీ! మీకడ దాపరికమేల? ఈస్థితిలో నొకమిత్రునిచెక్కు (*Cheque*) పై దొంగసంతకము (*forgery*) ఫోర్జరీచేసి, బ్యాంకునుండి అయిదువేల రూపాయలు తెచ్చినాను. ఎల్లుండి, ఆచెక్కు రహస్యమామిత్రునకు తెలియగలదు. అపుడునేను అరెస్టుచేయబడుదును చెక్కుధనము చెల్లించుటకవకాశ మెంతమాత్రములేని, యీసమయమున నరెస్టగుటకంటె — దేశాంతరము పోవుటయే మేలు" అనినాడు.

"ఫోర్జరీయా" యని సుహాసిని నిశ్చేష్టయైనది.

"మిత్రుడా! సరే. నాకోరిక చెల్లింపుము. నేను నూరురూపాయలిచ్చెదను. ఉచితముగ సంకోచింపవలదు. పోనీ ఋణముగ స్వీకరింపుము."

"మహేంద్రా! క్షమింపుము. డబ్బులేని యీచిక్కుసమయమున నీకడనుండి నూరురూపాయలు ఋణముగ గ్రహింపజాలను. ఎప్పుడో యొకప్పుడు మఱలనాదుస్థితితొలగకపోదు. మనస్నేహపాశ మెప్పుడును నిట్లే దృఢతరముగనుండుటకై పరమాత్ముని ప్రార్థింతును."

"క్షితీశా! నీకెప్పుడేసహాయ్య మవసరమైనను, నదిచేయుటకు సంసిద్ధుడనై యుందునను మాట మరువకుము."

క్షితీశచంద్రుడు లేచినాడు. ఆతనిముఖము పాపము వన్నె దొఱగియున్నది. "నేను వెళ్ళెదను నిజముగా నాబాధలతో మిమ్ము విసిగించరాదు" అనినాడు.

"ఏమివచ్చినను, నేను నీస్నేహితుడనని మరువకు"మని మహేంద్రనాథుడు పలికినాడు. క్షితీశచంద్రుడు వెడలిపోయినాడు.

ఆ నం ద భ వ న ము

నా లు గ వ ప్ర క ర ణ ము.

హాలాహాలములో నమృతము

గడియారము టంగుటంగుమని తొమ్మిదిగంటలు కొట్టినది. భవానీపూరు హారిసుముఖ్యవీధిలోని 11వ నెంబరు సౌధము పైయంతస్తుననున్న గదిలో క్షితీశచంద్రుడు కూర్చుండియున్నాడు. పాపమతని ముఖపద్మము ముకుళితమైయున్నది. ఏమో ఆలోచనలోనతడు నిమగ్నుడయి యున్నాడు. ఆతడు టేబిలుపైనున్న గంటను నొక్కినాడు. గంట గణగణమ్రోగినంతనే నౌకరు జయరాం ప్రత్యక్షమైనాడు. జయరాం ఏబదివర్షముల ప్రాయముగలవాడు. ముప్పదిసంవత్సరముల నుండి యతడాయింట పరిచారికోద్యోగము సేయుచుండెను. ఆయింట నతడు నౌకరువలెగాక, ఆప్తమిత్రునివలె భావింపబడుచుండెను. క్షితీశు డిట్లనినాడు—

"జయరాం! నాకొఱకెవ్వరైన వచ్చినారా?"

"లేదు బాబూ!"

"తలుపువేసిరమ్ము. నీతోగొన్నివిషయములు చెప్పవలసియున్నది."

జయరాం తలుపుబంధించివచ్చి, దగ్గఱగా నిలిచినాడు. ఆతనినుద్దేశించి, క్షితీశుడు గద్గదస్వరమున నిట్లనినాడు-

"జయరాం! చిరకాలమునుండి యీసౌధమున గొలువుచేయు చున్నావు. నాపరిస్థితులిపుడు విషమించినవి. నేను సర్వనాశనమైనాను. ఈయదనున—యీభయంకర నరపిశాచముల బారినుండి—యీఋణ దాతల నిర్బంధపాశములనుండి యేదేశమునకైన పలాయనమొనరించి, ప్రాణము నిలువుకొనుటకంటె గత్యంతరములేదు. ఇవిగో ఏబది రూపాయలు. ఈవెండిపళ్లెరము—చెంబు—గ్లాసులు తీసుకొని, విక్రయించి, ఆధనముకూడ నీవేతీసికొనుము. ఈసౌధములోని మరే వస్తువుకావలసినను తీసికొనుము. నీవుగొంపోవకున్నచో ఋణదాతలు తప్ప క గొంపోవుదురు. ఈసౌధమును వారెల్లను విక్రయించి, తమబాకీల క్రింద కొంతకొంత తీసికొందురు."

డ్రాయరులోనుండి క్షితీశుడయిదు పదిరూపాయలనోట్లను దీసి యిచ్చినాడు. అవృద్ధుడాసొమ్ము స్వీకరించుటకు సంకోచించి, "బాబూ! ఈరూప్యములు నాకువలదు. తమయొద్దనే యుంచుకొనుడు. నేనుకూడ మీవెంటవత్తు"ననినాడు. "నాసమాచారము నీకు తెలియజేయుచుం దును. ఒక్కడనే పోవలయును. నీవుతప్పక యీనోటును దీసికొనవ లయు"నని పలికి, క్షితీశుడు జయరాం జేబునందా నోట్లనిడినాడు.

"జయరాం! అదృష్టదేవత యెన్నటికైన నన్ననుగ్రహించినచో మనము కలసి కొందుము. నీవింకపోయి శయనించు" మని క్షితీశుడు పలుక; జయరాం విచారబాష్పాకులనయనుడై, తనస్వామికి నమస్క రించి తనప్రభువు నావహించిన దురదృష్టదేవతను నిందించుచు; క్రింద కుదిగిపోయినాడు.

క్షితీశుడయిదు నిముషముల కాలమిట్లు యోచించి, టేబిలుపై నున్న "ఈవెనింగు న్యూస్" పత్రికను దీసినాడు. ముఖపత్రముపై పెద్ద యక్షరములతో "బారాబజారు బస్సుస్టాండు వద్దజరిగిన హత్య" యని యున్నది.

"ఓహో! అప్పుడేమఱచి పోయినా నీహత్యా సమాచారము నుగురించి వ్రాయబడిన రిపోర్టులు జదివి "విచిత్రమే—దారుణము కూడ—కలకత్తానగర మధ్యమున—బస్సునడచుచుండగా హత్యగావించి, యెవ్వరునుచూడకుండ వెడలి పోయిన యాహంతకుని సాహసమే సాహసము. కానియీతడెవరై యుండును? ఈతనిని హత్యగావించుటలో హంతకుని యుద్దేశమేమి?" అనుకొని యావార్తా పత్రికను ప్రక్కగా పారవైచినాడు.

"ఈగొడవల కేమి? ఇప్పుడు నాగతి ఏమికావలయును? ఏమియు తోచుటలేదు స్నేహితులు నన్ను అన్నివిధముల నాశనముచేసినారు దారిద్ర్యపిశాచమునకు బలియై తుదకు దేశాంతరమునకు పోవలసిన గతి పట్టినది. నన్ను నాశనముచేసిన మిత్రులకిపుడు నేను పరిహాస పాత్రుడనైనాను. నాతెలివితక్కువకిపుడు పశ్చాత్తాపపడుచున్నాను. నిజముగా తగినశాస్తియైనది."

క్షితీశుడులేచి—"నాకిపుడు తగినశిక్షయేమి? భయంకర దారిద్ర్యము—తీఱనినిరాశ—ఇంతకంటె మరణమువేయిరెట్లుమేలు" అని ఆగినాడు.

"మరణము—ఏల నేను మరణించరాదు? బ్రతికియనుభవించవలసిన సౌఖ్యమేమి? అనుభవించవలసిన సౌఖ్యము లీవఱకే యనుభవించినాను. జీవితముపై నాకేమియునాశలేదు. నాకష్టములనుండి విడివడుటకు మృత్యువుకంటె శ్రేష్టతరమైన మార్గములేదు. ఎచ్చటికైన వెడలిపోయినచో ఋణదాతలకుభయపడి, వెడలిపోయినారందురు. నేనట్లు చేయను మృత్యువుకొఱకే ప్రయత్నింతును."

దృఢముగ నిశ్చయించుకొని, క్షితీశుడు బీరువాలోనిదొక సీసాను దెచ్చి బల్లపై నుంచినాడు. ఒకగ్లాసులో బ్రాందీపోసి, ఆసీసాలోని మందునందుంచినాడు. ఈవిషపానీయము నాఋణదాతల హృదయ

చలన మాపివేయగల''దని త్రాగుటకు సంసిద్ధుడై, కుర్చీపైనుండి గ్లాసును పైకెత్తునంతలో నౌకరు జయరాం తలుపుతట్టినాడు.

క్షితీశుడాగ్లాసును బల్లపైనుంచి, తలుపుతెరచినాడు. జయరా మొకకవరు నిచ్చివెడలిపోయినాడు. క్షితీశుడాకవరులోని యుత్తరము ను జూడ నందిట్లున్నది.

''కైలాసనాథముఖర్జీ. యం. యే. యల్. యల్. బి.

సాలిసిటరు. కలకత్తా

మిష్టర్ క్షితీశచంద్రరాయ్!

చాలాజరుగురువిషయమునుగూర్చి మాట్లాడవలయును. రేపు వుదయమెనిమిదిగంటలకు మీకై వేచియుందును. అతిజరుగురుగా సం భాషించవలసిన విషయము యిట్లు

కైలాస నాథముఃకర్జీ''

ఆఉత్తరమును క్షితీశుడెన్నో పర్యాయములుచదివినాడు వెంటనే యాతడాగ్లాసులోని విషపానీయమును పారబోసి,మ రునాటియుదయ మున కైలాసనాథముఖర్జీకడకరిగి, ఆజరుగురు వ్యవహారమేదో తెలిసి కొనుటకు నిశ్చయించినాడు.

హాలాహలమును ద్రాగనెంచిన క్షితీశునకా లేఖ యమృతమై నదిగదా!

ఆ న ం ద భ వ న ము

అ యి ద వ ప్ర క ర ణ ము

రెండులక్షల రూపాయలు

వకీలు కైలాసనాథముఖర్జీ ఆఫీసుగదిలో కూర్చుండి, ఏవో దస్తావేజులు శ్రద్ధగా పరిశీలించుచున్నాడు. ఆతడుక్షితీశచంద్రుని తండ్రి వ్యవహారములను కూడసరిచూచెడివాడు, సుమారేబది యైదువత్సరముల ప్రాయముగలవాడు. ఇంతలోనౌకరువచ్చి, విజిటింగుకార్డు నిచ్చినాడు. "క్షితీశచంద్రరాయ్" పేరుచూచి, లోనికిరమ్మనుమనినాడు. క్షితీశుడు లోనికివచ్చి కుర్చీపైనాసీనుడై "మిష్టర్! కయిలాసనాథ్! దయయుంచి, నన్నిటకు రావించినకారణము తెలుపగోరెద" ననినాకు వకీలిట్లనినాడు-

"నీయదృష్టము నభినందించుటకే రమ్మని కబురంపినాను, నేను చెప్పబోవునది నీకు కొంతవిచారమును కల్గించినను, విశేషమైన సంతృప్తినిగూడ యీయగలదు——"

"ఏమి! అదృష్టమా? త్వరగాచెప్పుడు——"

"నీసోదరుడు సురేశచంద్రుడు చనిపోయినాడు, ఆతనిమరణశాసనమునుబట్టి, కిడరుపూరులోని ఆనందభవనమును, ఆతడార్జించిన రెండులక్షలరూప్యములవిలువైన ఆస్తియు నీకుచెందును——"

"మహాశయా! నిజముచెప్పుడు, నాసోదరుడు-సురేశుడు మృతినొందెనా?"

"ఇదిగో చూడు" మని, యావకీలు కయిలాసనాథముఖర్జీ "అమృతబజారు" వార్తాపత్రికనిచ్చినాడు. "బారాబజారు బస్సుస్టాండుకడ హత్యగావింపబడినది సురేశచంద్రరాయ్ అను ధనాఢ్యుడని, ఆతని జేబులో దొరకిన కొన్ని యుత్తరములవలన బోధపడినది, కొన్ని కారణములచే పోలీసువారీ విషయమునింతవఱకు గూఢముగ నుంచవలసివచ్చినది," అని యందున్నది.

"ఆహత్య గావింపబడినది నాసోదరుడు సురేశుడేయని మీరు స్థిరపరచగలరు?"

"క్షితీశా! అవియన్నియు ననవసరము. రమ్ము ఆతనిఫొటో యున్నది, నీవ్రగు ద్రింపుము, రేపే పంచాయతీజరుగును, మనము హాజరుకావలసియున్నది."

"మహాశయా! సురేశునిచూచి అయిదాఱువత్సరములైనది, ఆతనినిపుడు గుర్తింపగలనా?"

"వెఱ్ఱివాడా! ఆరుకాదు, పండ్రెండుసంవత్సరములైనను, సోదరుని గుర్తించవచ్చును, నీతండ్రివలెనే, నీసోదరుడుకూడ తనవ్యసనహానిములజూచుబాధ్యత సంపూర్ణముగ నాపైనుంచెను, ఆత డిటీవలనే దేశాంతరములనుండి, మహదైశ్వర్యమార్జించి వచ్చినాడు, నిన్ను నన్ను కలిసికొందునని యుత్తరముకూడ వ్రాసినాడు కాని హత్యజరిగి——"

"ఆర్యా! హత్యారహస్యము మీకేమైన దెలియునా?"

క్షితీశా! నన్నువిశేషముగ నేమియు నడుగవలదు. అడిగినను చెప్పుటకు నాకిష్టములేదు. నీయదృష్టమువలన నాతడువివాహముచేసికొనలేదు. ఆతని మరణశాసనమునునుసరించి, నీవే ఆతనియాస్తికి—— ఆనందభవనమునకు—— 'సీల్డా' జమీందారుకి కర్తవు. రమ్ము మార్చు

యరీకి (*Mortuary*) పొయి, ఆతని మృతకళేబరమును గుర్తించి వత్తము. నేనుకూడ తోడ్పడుదును—"

క్షితీశచంద్రుడును, వకీలు కైలాసనాధుడును శవపరీక్షకై పంప బడిన సురేశుని మృతకళేబరమున్న చోటునకుబోయి, యొకగంటకు తిరిగివచ్చి మరలకూర్చుండినారు—వకీలిట్లనినాడు—

"క్షితీశా! నీకింక నేమియు సందేహములేదుగదా?"

"లేదు. ఆచెవివంకర నాకు బాగుగా జ్ఞాపకమున్నది."

"పంచాయితీ పూర్తియైనంతనే, జమీందారీ, ఆనందభవనము ఆయాస్తి నీస్వాధీనము కాగలవు. ఋణముల తీర్చివైచి, హాయిగా కాలము గడుపుము."

"ఇది భవానీమాత లీలావిలాసము. మీలేఖ చేరుటకుపూర్వ ము నేను హతాశుడనై యుంటిని."

"మీతండ్రివలెనే—మీఅన్నవలెనే నీవుకూడ న్యాయం దాద రాభిమానములు కలిగి మెలగుదువని విశ్వసించుచున్నాను. నేను రేపటి యుదయమున కలిసికొందును."

"సరే! యని క్షితీశుడు వెడలిపోయినాడు.

ఆ న ం ద భ వ న ము

ఆ ఱ వ ప్ర క ర ణ ము.

న ళి ని

"అదిగో! చూడు. ఆమె యెంత యందముగా—ముద్దుగా నున్నదో—స్త్రీలలో నంతసౌందర్యవతిని నేనెచ్చటను జూచియుండ లేదు."

"కాని—ఆమెవంటిస్త్రీలు లేకుండుట సంఘమునకెంత మంచి దనుకొన్నావు? అబ్బా! అట్టియువతులు నిజముగా సంఘమునకు వేరు పురుగులవంటివారు"

"ఏమి? ఆమెను నీవెరుగుదువా?" యని క్షితీశుడడిగినాడు.

"ఆమె పరిచయమొకప్పుడు విశేషముగాగల దురదృష్టవంతు డనే."

"ఎన్నాళ్ళనుండి, ఆమెకు నీకు పరిచయము?"

"సుమారొక పక్షమునుండి"

ఈవిధముగా కాస్మాపాలిటన్ క్లబ్బులో నొకగదిలో కిటికీదగ్గఱగా కూర్చుండి, సిగరెట్లు కాల్చుకొనుచు యిరువురుయువకులు మాట్లాడుకొనుచున్నారు. ఉదయమున నపు డెనిమిది గంటలై యుండును. క్లబ్బు హుగ్లీనదీతీరముననున్నది. ఉదయసాయంకాలములం దెందరో ఆపార్కునకువచ్చి, కాలక్షేపము చేయుచుందురు.

ఆస్తియంతయు తనవశముకాగా, క్షితీశచంద్రుడు ఋణము లన్నియు దీర్చివైచినాడు. చెక్కుధనమైదువేలు చెల్లించినాడు. తావ

శ్రయము లేమియులేక, సౌఖ్యముగ—ఆనందమయజీవనము చేయ నిశ్చయించినాడు. నౌకరు జయరాం మరలకొలువున్నాడు. ఆస్తినంత యు స్వాధీనపరచుకొని, క్షితీశుడు రెండువారములు కిడరుపూరు ఆనం దభవనమువనుండి, యంతయు భాగుచేయించి వచ్చినాడు. చిత్రకారుడు మహేంద్రనాథునకుగూడ నేమియుపనిలేక, కొంచెముతీరికగా నున్నం దున తనతో నాలుగైదుదినములు గడుపుమని, క్షితీశుడు కోరినాడు ఇరువురును క్లబ్బులో కూర్చుండి, సంభాషించుకొనుచున్నారు.

క్షితీశుని దృష్టినాకర్షించిన యువతి విలువైన సిల్కుచీరధరించి నది. బి. ఏ., చదువుచు, ఏకారణముచేతనో మానివయిచినది. ఆమె చక్కగా నలంకరించుకొనినది. ఆమె తఱచుగా క్లబ్బులోనికి, డ్రా యింగుహాలులోనికి వచ్చుచుండును, చాల భాగ్యశాలినియని వాడుక. సంఘములో నెరమరికలేక తిరుగుచు నామె వేసంగికొకసారి డార్జిలింగు మరొకప్పుడు సిమ్లా యింకొకప్పుడు, ఉదకమండలము—యీవిధ ముగా వెళ్లుచు హాయిగా కాలముగడపుచుండెను.

“మహేంద్రా! రమ్ము ఒకసారి పార్కులోనికి షికారువెళ్లు దము”

క్షితీశుడును మహేంద్రుడును పార్కులోనికివెళ్ళినారు. ఒక చెట్టునీడను నిర్మింపబడిన ఱాతితిన్నెపైగూర్చుండి, నళిని యేదోకథ, మాసపత్రిక చదువుచున్నది. ఆమెయిరువురనుజూచి, మందహాసమొన రించినది. క్షితీశుడును మహేంద్రుడును ఆమెప్రక్కనే కూర్చుండి నారు. ఆసౌందర్యస్వరూపిణి నళినిని, క్షితీశచంద్రుడు రెప్పవాల్పక చూచుచుండుట మహేంద్రుడు గమనించినాడు క్షితీశుడు “నళిని వం టి సుందరి సంఘమునకు వేరుపురుగు వంటి”దని హెచ్చరించిన మహేం ద్రుని వాక్యములజ్ఞప్తికిదెచ్చుకొని, “ఈఅమాయికురాలి హృదయ మున విషముండునా? ఈమెమోము సౌజన్యము ప్రకటించి, హృదయ

ము దారుణవిషజ్వాలాన్వితమై యుండుననని, నేను నమ్మజాల ననుకొని నాడు.

నళిని క్షితీశుని చూచి "చిత్రకారుడు మహేంద్రుడు మీకు పరిచితుడేనా?" అనినది.

'మేము చాలకాలమునుండి పరిచితులమే కాదు స్నేహితులము'

"నళినీ! నీవిటనుండుట నెఱుగనలేదు" అని మహేంద్రుడు పలికి నాడు.

"ఓహో! అటులనా" యని నళిని యాతనిపై తీక్షణములగు దృక్కులబఱపినది.

"అదుగో నా స్నేహితుడు. క్షితీశా! ఇప్పుడే అతనితో సంభాషించివచ్చెద" నని, మహేంద్రనాథుడు వెడలినాడు. అతడు వెడలి నంతనే నళిని "అయితే క్షితీశచంద్రా! నీవును మహేంద్రుడును మిత్రులా?" యని, ప్రశ్నించినది.

"అవును. అతడుచాలమంచివాడు. సహృదయుడు."

"కాని నాకు తెలిసినంత సవిస్తరముగా అతని వృత్తాంతము నీకు దెలియదు."

"నళినీ! అతనితోడి మైత్రికి నీకభ్యంతరమేమి?"

"క్షితీశా! నన్ను ప్రేమించుచున్నానని నిన్ననాతో చెప్పలేదా?"

"అవును. మనసార నిన్ను ప్రేమించుచున్నాను కనుకనే అట్లు చెప్పినాను."

"సరే. అట్లయిన నామాటవినుము నీతో నేను జెప్పినట్లుగా నాకు జాలమంది విరోధులు కలరు అట్టివారిలో నీమహేంద్రనాథుడు కూడచేరును. మనము పరస్పర ప్రణయపాశబద్ధులమని తెలిసినంతనే అతడు నాపై నీకుగల సదభిప్రాయమును జెడగొట్టుటకు యథాశక్తిని ప్రయత్నించును."

"నళినీ! ఆతనిస్వభావము నాకు పూర్తిగా తెలియును. నిన్నుగు రించి, అతడు హీనమైన చెడ్డగా చెప్పడు."

"అతనినివిశ్వశింపవలదు. ఒక్కవిషయమై వాగ్దానముచేయుము"

"ఏవిషయమైనను వాగ్దానము చేయుదును. చెప్పుము."

"క్షితీశా! నాకువ్యతిరేకముగ మం ందుౖరేమి చెప్పినను విశ్వసిం పనని వాగ్దానముచేయుము"

ఆమె ప్రేమరసప్రపూర్ణములగు దృక్కుల నతనిపై సారించి నది.

"నళినీ! నామాటపై విశ్వాసముంచుము. నిన్నుగుఱించి, యెవ రేమిచెప్పినను నమ్మను."

"క్షితీశా! నేనువిద్యావతినై, అవివాహితనై యుండుటచే నసే కులకు నేనయిష్టురాలనైనాను. నన్నుగూర్చి, కంనదంతులువ్యాపింప జేయుటయే కొందరికి వృత్తిగానున్నది."

"నళినీ! నిన్ను మనసారప్రేమింతును. ఇంకభయమేల?"

క్షితీశు డిట్లుపలికి, ఎంతోముద్దుగొలుపు నామెకోమలకరపల్లవ మును ముద్దిడుకొనినాడు. నళిని యవాచ్యానంద పరవశమైనది. "నళినీ! నిన్నుమనసారప్రేమింతు" నన్న క్షితీశునింపలుకులామె హృద యకుహరమున ప్రతిధ్వనింపసాగినవి. నదీతరంగముల మంజులనిస్వన మా ప్రేమపాశబద్ధుల కర్ణములందు వినబడుచున్నది. పార్కులోని జనము ఒక్కొక్కరే వెడిలిపోయినారు. నళినీ క్షితీశు లట్లే కూర్చుండి పోయినారు.

ఆనందభవనము

ఏడవ ప్రకరణము

ప్రమాణము.

ఆమరునాటి సాయంకాలము ఆల్ఫ్రెడ్ థియేటరులో గొప్ప నృత్యమ్మింగు జరుగునని. పత్రికటింపబడినది. చైనాదేశమునుండి ప్రసిద్ధ నర్తకి వచ్చినందున, హాలు అయిదుగంటలుకాకుండగనే ప్రేక్షకజనముతో క్రిక్కిరిసిపోయినది. క్షితీశచంద్రుడు కొందరుమిత్రుల నిజరుగురుగా కలిసికొని, మాట్లాడుటకై, ఆలీపూరు వెళ్ళినాడు. ఉన్న పనిముగించుకొని, చిత్రకారుడు మహేంద్రనాథుడు ఆనాట్యము చూచుటకై ఆల్ఫ్రెడ్ థియేటరుకు బోయినాడు.

మహేంద్రుడు హాలులోప్రవేశించగనే, అతనిదృష్టి నాకర్షించినది నళిని. ఆమెగేటుదగ్గరగా కూర్చుండి, ద్వారమువైపు పదింబదిగ నెవరిరాకకో వేచియున్నట్లు చూడసాగినది. ఆమెప్రక్క నొకకుర్చీ రిజర్వుచేయబడియున్నది. అతడామెను సమీపించి, ''నళినీ! గుడ్ యీవెనింగ్'' అని యామెప్రక్కకుర్చీలో గూర్చుండినాడు. నళిని యలంకరణ మత్యంతానంద సంధాయకముగ—నతిమనోహరముగ నున్నది.

ఆమె ''మహేంద్రా! నీమిత్రుడేడీ?'' అన్నది.

''ఏదోపనిమీద నత డాలీపూరువెళ్లినాడు''

''అతడెప్పుడు తిరిగివచ్చును''

,,నాతో చెప్పలేను. నీసౌందర్యమునుగాంచి, విమోహితుడై యుండిన క్షితీశుడాట్టేసేపు నిన్నువిడిచియుండజాలడు. ఆతనిని ముగ్ధని చేయజాలిన నీచాకచక్యము నిక్కముగా ప్రశంసాపాత్రమైనది.''

నళిని మహేంద్రునివంక రూక్షవీక్షణములబఱపి ,,ఏమి మహేంద్రా! నన్నుగురించి, క్షితీశునితో వ్యతిరేకముగ చెప్పియుందువా?'' అని కర్కశస్వరమున నడిగినది.

,,చెప్పియున్నను, మానినను, ఏలనింతలో నవిధమున నుద్రేకముతో సంభాషింతువు సీట్లు రిజర్వుచేయబడినవేగదా. ఆవలకొకసారి రమ్ము మాట్లాడుదము. మనసంభాషణ నీరు విననేల?'' నని ప్రశ్నించినాడు.

ఆమె యాతనిననుసరించినది. ఇరువురును థియేటరులో నొక మూలనున్న వెయిటింగురూములోనికివెళ్ళి, కుర్చీలపై నాసీనులైనారు.

,,నళినీ! ఇప్పుడు నీమనస్సులోనున్నది తెలుపు''మని చిత్రకారుడు మహేంద్రు డడిగినాడు.

,,మహేంద్రా! వినుము మనము తెలిసితేటలలో—సాహసములో నొకరికొకరము తీసిపోవువారముకాము. నాజీవితాకాశములో కొన్నినీలిమేఘములు లేకపోలేదు. నాచర్యలను క్షితీశునకెరిగించినచో నేను నాసద్గోషితత్వమును ఋజువుచేసికొనుటలో శ్రమపడనక్కరలేదు. సరిగదా, నాకుతెలిసిన నీవృత్తాంతము నిన్నగాధములో ద్రోసివేయు నని మఱచితివికాబోలు.''

"అట్లయిన నన్ను బెదరింతువా? "నారహస్యముల క్షితీశునకు తెలుపుపక్షమున నీకుతప్పక అపకారము సేయుదును.'' "ఇంతవఱకునీప్రేమ విషవాహిని'' యనియతనికితెలియదు, అతడునునేనును చిరకాలమునుండి యాంతరంగికమిత్రులము. నీమాయా జాలములో నతడుపడిపోకుండ చూచుట నావిధ్యుక్త ధర్మము.

మహేంద్రా! అతనినిరక్షింప బద్ధకంకణుడవయ్యెదవా? నీరహస్యము తెలిసినపిమ్మటకూడ నతడు నీస్నేహము నంగీకరించుననియే భ్రమించుచున్నావా?

"నాకుభయములేదు. నీగౌరవప్రతిష్ఠల కాపాడుకొనుటకై నీనోటినుండి నారహస్యము వెలువడదనుధైర్యమునాకు కలదు."

"మహేంద్రా! క్షితీశుడు నన్ను గాఢముగ ప్రేమించినాడు."

"ప్రేమించినాడా? అతని ప్రేమప్రవాహము పూర్తిగ ప్రవహించకుండ నరికట్టెదనులే."

"ఎట్లు?"

"ఆయుపాయమునాకు తెలియును. రంగూనులో పగోడావీధిలో హరికృష్ణభవనరహస్య—

"ఆగి వినుము మనమురయిగుపురము పరివర్తనలో కళంకములు కలవారమే. మోసగించుటలో నసత్యమాడుటలో నిరువురము నగ్రగణ్యులమే. నారహస్యమొక్కింత యాతని చెవియందూదితివేని, యెంతకయినను వెనుదీయక నీయంతముచూచెదను. ప్రపంచ మంతకు నీరహస్యము వెల్లడింతును. క్షితీశుడు నాప్రియుడు. నేనాతనిని వివాహముచేసుకొందును."

"నళినీ! ఆతనికి నీయుదంతము తెలుపుచో"

"అనుభవింతువు. నేనుమాత్రమతనిదృష్టిలో పూర్వపునళిని నేయయియుందును. మహేంద్రా! ఒకరిగౌరవము కాపాడుకొనుటకొకరము మననోళ్లు కట్టివేయుట శ్రేయస్కరము. నారహస్యమాతనికి చెప్పుటవలననీకులాభముండదు. సరిగదా నీసత్వరవినాశమునకు హేతుభూతమగును. కనుక మనమొక యొడబడిక చేసుకొందము. రహస్యముల నెవ్వరము తెలుపరాదు"

"నాగుతుని వినాశమునకు సమ్మతించి యీరహస్యముల నట్లే యుంచుమందువా?"

"నాస్నేహితునికి నేనేమియు నపకృతిసలుపను."

"నళినీ! అతని కేయపాయము జరుగదుగదా?"

"నాకు బోధపడుటలేదు సరిగాచెప్పుము."

"కొంతమంది మనుజులప్పుడప్పుడు ఆకస్మికముగా మృతినొందుచుందురు. ఏమో. అతనికి దారుణమైనవిపత్తు ఘటిల్లునను భీతినాచిత్తమున నుత్పన్నమైనది. అతనితో నీసంగతి సవిస్తరముగా చెప్పెదను. తదనంతరమతడే కర్తవ్యము నిర్ధరింపగలడు."

"చెప్పెదనని బెదరింతువా మహేంద్రా! అట్లయిననీబ్రతుకును గూర్చియోచించు కొనుము. ఒక్కత్రుటిలో నధఃపతితుడవైపోవుదువు నారహస్యము కాపాడుదునని వాగ్దానము చేయుము. లేదా తెల్లవారు సరికి నిన్ను పోలీసుల వశమొనరింతును. కారాగృహజీవనము నీకానందము కలిగించునేమో——" నళినిమోము క్రోధముచే నెఱ్ఱబారినది.

"అతనికపకార——"

"అనవసరము రహస్యసంరక్షణమో——కఠిన కారాగారావాసమో——రెండే నీకు తెరువులు" అని నళిని కఠినముగపలికి, ఆతని వంకచూచినది. ఏలకోనళినికి క్షితీశునిపై నకారణ వ్యామోహము దయించినది. మహేంద్రుడు తనవృత్తాంతము తెలుపుచో, నతడు వెంటనే తన్ను తిరస్కరించునని యామెయెరుంగును. అంతవఱకు నామెకు పథముల గుఱ్ఱించిలినమాట వాస్తవమే కాని' క్షితీశునియెడ నామెకు జనించిన మోహామగ్గల నగుటచే——నతనిని పరిణేయమై, సుఖముగ జీవించుట కాశించినది. తనప్రణయమును——తనమనోరథమును తలంచుచో మహేంద్రుడు భగ్నమొనరింప గలడని యామెకు తెలియును.

కనుక నేయాతని నోరునెట్లయిన కట్టుట కామె సంకల్పించు కొనినది. నళిని "ఏమిమహేంద్రా? నీవేమినిర్ధరింతు?"వని యడిగినది.

"ఒక పద్ధతిమీాద నీరహస్యమును కాపాడుట అంగీకరింతువా?"

"ఏమది?"

"క్షితీశున కేవిధమైన యపాయము కలుగకుండజేయుదునని బాస చేసినచో—"

"మహేంద్రా! క్షితీశున కేయపకృతియు జరుగదు నేనాతనిని త్రికరణశుద్ధిగా ప్రేమించుచున్నానను మాటమరచితివా?"

"సరే. ఆతనితో నావృత్తాంతమెన్నడును చెప్పనని, యాతడు ప్రమాణముచేసినాడు.

"ఆమాటపై నిలిచియుండుము. మనమిర్వురమును స్నేహపాశబద్ధులమై, యొకరి మర్మముల నొకరము కాపాడుకొనినచో—నిర్వురము నధఃపతితులమగుదుము. నీప్రమాణమునకు భిన్నముగ ప్రవర్తించితివా—విశేషముగా పరితపింపగలవు సుమా."

ఆనందభవనము

ఏడవ ప్రకరణము

గదిలోని యుత్తరములు.

కిడరుపూరులోని 'ఆనందభవనము' మనోజ్ఞమైన యుద్యానవన మధ్యమున నున్నది. ఆయుద్యానవనమున నెన్నోరకముల పుష్పజాతులు కలవు, ఆభవనమెంతో రమణీయమైనది, కుడ్యములపై చిత్రకారులు రచించిన చిత్తరువులు చూపరదృష్టినాకర్షింపగలవు, కిడరుపూరులో 'నానందభవనము' నిజముగా సౌందర్యనిలయమని యెల్లరుపలుకుచుందురు. భవనములో కొంతభాగము మరమ్మతుచేయించుటకును, తన యాస్తిని గూర్చిన వ్యవహారముల రైతులతోను తదితరులతోను మాట్లాడుటకును, క్షితీశచంద్రుడు వారమురోజులనుండి కిడరుపూరులోనే మకాముచేసినాడు.

క్షితీశుడు కిడరుపూరులోనున్నను, అతనిచిత్తముమాత్రము సౌందర్యమయి నళిని వంకనే పరుగెత్తుచున్నది. ఆమెను చూచుటకై యతని హృదయ మారాటపడసాగినది. మరునాటిమధ్యాహ్నము తన ప్రేయసి నళిని దివ్యసుందర వదనాలోకనార్థము కలకత్తాకు పోవలెనని యాతడు నిశ్చయించుకొనినాడు.

కాలక్షేపమునిమిత్తమై, యతడు గదిలోకూర్చుండి సిగరెట్ కాల్చుచు బీరువాలోనున్న యుత్తరములకట్టలవిప్పి, ముఖ్యములైన లేఖలేమైన యుండునేమోయని చదువసాగినాడు. ముఖ్యవిషయములే

మియులేనియుత్తరములను దనయన్న తగులబెట్టక యేలబీరువాలో నలంకారముగ నుంచినాడాయని సంశయించినాడు. ఇంకనీగదిలో చూడవలసినదేమికలదా?' యనుభావనుతనిహృదయాంబరమున విద్యుల్లతవలె మెరసినది. ఆతనిదృష్టి యాకస్మికముగా కుడ్యముపైనున్న యొకచిత్తరువాకర్షించినది. క్షితీశుడు వెంటనేలేచి, యాప్రతిమ నీవలకు దీసిచూచినాడు. ఆశ్చర్యము! ఆఫొటో నళినిది.

నళిని చిత్తరువు తనయన్న సురేశుని వశమున నెందులకున్నదా యను సంశయమతని చిత్తమున నుదయించినది. నళిని సురేశుని ప్రేమించినదా? ఆతడు వెంటనే బీరువాను సమీపించి, యెర్రని టేపుతో చుట్టబడిన యుత్తరములకవరును తీసినాడు. ఆకవరులో మూడుత్తరములున్నవి, క్షితీసుడొకలేఖనుదీసి, చూచినాడు. దస్తూరి నళినిదే. క్షితీశుని హృదయమున నెట్టోచెప్పరాని బాధబయలుదేరినది. ఆయుత్తరములో రెండేవాక్యములున్నవి.

"డియర్ సురేశబాబు! రాత్రి ఏడుగంటలకు డాల్హౌసీస్క్వేరులోని 'కైలాస్ విలాస్ రెస్టరెంటు'లో కలిసికొనగోరెదను. ,,న"

క్షితీశుని వదనమండలమును విషాదమేఘములాశ్రయించుకొనినవి. రెండవయుత్తరమతని చిత్తమును మఱింత కలవరపరచినది. ఆ యుత్తరము రంగూనునుండి వ్రాయబడినది. అందిట్లున్నది—

రేపు మధ్యాహ్నము రెండుగంటలలోపుగా నన్నునీవు కలిసికొననియెడల, నీవునాతో సరియైనపద్ధతిలో రాజీచేసికొనుట కంగీకరించుట కిష్టములేదని భావింతును. నీతో వాదోపవాదముల నొనర్చుటకు నాకునుంతయైన వ్యవధిలేదు, రేపురాత్రియైనను, నేనురంగూనువిడిచి పోవలయును. అప్పుడైనను, యీవృత్తాంతమెల్లరకును దెలియకమానదు నీవు రేపురానిచో— విరోధివని నిశ్చయించుకొందును నేను దురదృష్టవతినైన—నేనొక్కర్తెనే యనుభవింతునని భ్రమింపకుము.

ఈలేఖయందిన వెంటనే—నేను వెడలిపోవులోపున నన్నుగలిసికొని విషయములామూలాగ్రము చర్చించుట నీకు శ్రేయస్కరము. న"

నళినీ సురేశులమధ్య నేదోనిగూఢ రహస్యముండితీరవలయును. అదియేదో తెలిసికొనుటెట్లు? వీరిద్దరునేదో యాపదలో చిక్కుకొని యుందురని యీలేఖలోని విషయములవలన దెల్లమగుచున్నది."

క్షితీశు డివ్విధమున తలంచుచుండగా చిత్రకారుడు మహేంద్రనాధుడామెను గూర్చి క్లబ్బులో హెచ్చరించిన వాక్యములు జ్ఞప్తికి వచ్చినవి. ఆతని మెదడు పనిచేయమానినది. మూడవలేఖ నతడు విప్పి చదువసాగినాడు. ఆయుత్తరముచుట్టును కాల్చివేయుబడియున్నది. కాని ముక్కలలో నిట్లున్నది.

"మన అగ్రిమెంటు......... చనిపోయి............నేను ....కలకత్తాలో కలిసికొనుము...........జూను 13 వ తేదీ ......సొమ్మువిషయమై...రం.........శిఘగోడావీధ ......హరికృష్ణభవన.........నిరూపకునకు సాధ్యముకాదు"...........

ఆలేఖ నతడెన్నో సార్లుచదివినాడు. కాని అకొలదిమాటలవలన నతనికేమియు బోధపడలేదు. ఏదోసొమ్మునిచ్చు విషయమై యెవరో వాగ్దానము చేసియుందురని ,చనిపోవు విషయము మొకరిమృతినిగూర్చియో యైయుండునని, యూహించినాడు. అలేఖలను, నళినిఫొటోను తనతోటు చేబునవుంచుకొని మిగిలిన వానినన్నిటిని భస్మీభూతమొనరింప సేవకు నికాజ్ఞాపించినాడు. నళినియు, తనసోదరుడు సురేశుడును సుపరిచితులే యని క్షితీశుడా లేఖలవలన గ్రహించినాడు. నళిని సురేశుడనిన భయపడుచుండెననికూడ యాయుత్తరములలోని విషయములు సూచించుచుండెను. ఎట్లయినను, నళినియుదంతము సాంతముగ నెరుంగవలెనని యాతడు సంకల్పించుకొనినాడు.

ఆ న ం ద భ వ న ము

తొ మ్మి ద వ ప్ర క ర ణ ము.

రహస్యాలోచనము

ధూళిధూసరితములైన గోడలతో నున్న ఆగదిలో చినిగిపోయిన తివాచీ, నాలుగుకుర్చీలుఉన్నవి. ఆగదిలో నిరువురు చుట్టలు కాల్చుచున్నారు వారివస్త్రములుకూడ—ఆగదిగోడలవలెనే—క్రిందపరచబడినతివాచీవలెనే చినిగి మాసిపోయియున్నవి. కలకత్తాలో చౌరంఘీలో మదర్ ధియేటర్సు ప్రక్కనున్న డ్యాగకనాక్ లేన్ లో కొంతదూరముపోయి, యచటినుండి కుడివైపునకు మరలినచో నీ "జమరాం బిల్డింగు" కన్పింపను. ఆసౌధము నిజముగా నిర్భాగ్యులకాటపట్టై యుండును. ఆమేడపై యంతస్తులోని గదిలో మనమిత్రులు సంభాషించుచున్నారు. ఆసందులో నివసించునది 'సెకనుహ్యాండుసరుకు' అనిచెప్పవచ్చును. ఆచిన్నసందులో త్రాగుబోతుల దాహముతీర్చునైనుషాపులు రెండుకలవు. ఆయిరువురును ఒకరికొకరెదురుగా కూర్చుండి సిగరెట్లుకాల్చుకొనుచు, ఎవరిరాకకో వేచియున్నారు.

అందులో నొకడిట్లనినాడు—

"విలాసబాబూ! మనమిచటకూర్చుండి కాలము వ్యర్థపుచ్చరాదు. త్వరితముగా కార్యసాఫల్యమునకై యత్నించవలెను."

విలాసబాబు "శశిపాదబెనర్జీ! మనముకొంతకాలమైన నిచటనే యుండుట శ్రేయస్కరమని నాతలం"పనినాడు.

విలాసబాబు సుందరుడు. పొడవరి. అతడు ,,మనమిచట కూర్చుండియున్న చో మనకున్న యవకాశముకొంచెము జారిపోవునుగదా' యనినాడు.

,,రెండునెలలపాటు మనముతటస్థముగనుండుటయే శ్రేయస్కరము. పరిస్థితులు మనకనుకూలముగ నుండుటకు కొంతకాలముపట్టును ఈలోపుగా తొందరపడుటవలన ప్రమాదము సంభవింపగలదు.''

"అవునుకాని విలాసబాబూ! ఆకార్యభారమంతయు నాకు వదలుము. మనమేల సఫలీకృతమనోరథులము కాజాలము? కొంచెము చాకచక్యమున్న చాలును. మనపనిముగిసినపిదప, నీదేశమునుండి వెడలి పోవుదము.''

" ఏనమిచ్చటినుండి, యేదేశాంతరమునకో రేపేబయలుదేరి నను, నాకువిచారము కలుగదు"

,,విలాసబాబూ! అదేమి? చిత్రముగామాట్లాడుచున్నావు? కార్యము సఫలోన్ముఖమునకు వచ్చినసమయమున—నిందుండి విరమించుట తగునా?''

శశిపాదబెనర్జి ,,అదిగో? అన్నట్లు మునకు సరిగా నళిని వచ్చిన దనినాడు.

నళినిలోనికివచ్చి, ఒకకుర్చీపైగూర్చుండినది. ,,ఏమిపి శేషము?'' లని, యువకుడైనవిలాసబాబు నుద్దేశించి ప్రశ్నించినది శశిపాదబెనర్జి ,,నళినీ! చనిపోవుచున్నాము. చేతిలో నెరవి యే గాణియైనలేదు.'' అనినాడు—నళిని యిట్లనినది.

,,శశిపాదా! నాకడనేదోయున్నదను కొనుచున్నావేమో. నేను కూడచాలయిబ్బంది పడుచున్నాను.ఎట్లయిననాకిపుడు వేయిరూప్యము లవసరము. లేనిచో కార్యముసఫలము కానేరదు. రోజుకధమమైద్దారు

రూపాయలు ఖర్చుపెట్టనిదే—ప్రపంచము నే భాగ్యశాలిని ననివిశ్వసింపదు" విలాసబాబిట్లనినాడు—

"నళినీ! అట్లయినమాగతియేమి?"

"విలాసబాబూ! గతఅయిదు వత్సరములనుండి యెట్లుగడపుకొనుచున్నారో అట్లే మరికొంతకాలము గడపుకొనుడు. ఎట్లయిన మీరు వేయిరూపాయలును తెచ్చియీయాయనిచో కార్యము సంపూర్ణముగా నాశమైపోవును"

"నళినీ! డబ్బులేక మాడిపోవుచున్న యీరోజులలో వేయి రూపాయల సేకరింపుమె"ట్లని, శశిపాదబెనర్జీయడిగినాడు—

"ఎట్లు సంపాదింతురో నాకు తెలియదు. ధనము రేపునాయంకాలమునకు నాకందవలెను."

"అయిదువందలు చాలదా?"

"చాలదు. అయితే సత్యానందస్వామి కనబడుచున్నాడా?"

"నళినీ! ఆతనిమాటయే నాకిపుడుస్ఫురించినది. మఠములో నతనిని కలిసికొందునా?" యని శశిపాదుడడుగనామె 'వల' దనినది.

"అట్లయిన రేపుకలిసికొనుమని, యొక కార్డు వ్రాయుదును. నళినీ! మనస్సు విస్కీపై పోవుచున్నది నీకడ నేమియులేదా?"

నళిని పర్సులోనిచిల్లర బల్లపై దిమ్మరించినది. నాలుగురూపాయల పండెండణాలున్నవి. శశిపాదుడా చిల్లరకిమ్మనకుండ జేబునందిడుకొని, 'క్రిందకు రండు. మువ్వురము నారగింత' మనినాడు. ఆతడేమరల "విలాసబాబును మాయముచేసినచో కొంతధనము సుళువుగా సంపాదింపగల" మనినాడు.

నళిని, "జాగరూకతగలిగి మెలగనిచో విలాసబాబు చాలగొప్ప చిక్కులో నిఱుకుకొనునుసుమా" అని, యాతని బుగ్గపైనవ్వుచు నొకచిన్న దెబ్బకొట్టినది.

"తెలివితక్కువగ ప్రవర్తించుటకుమేమంత బుద్ధిహీనులమా?" యని విలాసబాబానందాంబుధిమగ్నుడై, నళినిని శెలవదీసినాడు. ముష్వురును హాలులోనికిపోయి, నౌకరుచే విస్కీబుడ్డి తెప్పించుకొని, త్రాగి, వెడలిపోయినారు.

ఆనందభవనము

పదియవ ప్రకరణము

వేమప్రమాణము

ఒకనెల గడచినది—

మిషనురోడ్డులోని 12వ నెంబరు సౌధమున నళిని తనగదిలో సోఫాపై కూర్చుండి, యింగ్లీషునవలను చదువుచున్నది. నిజముగా నామె చేతిలో పుస్తకమున్నను, నామెచిత్త మాలోచనాయత్తమై యున్నది, ఆమె యానాడత్యంత మనోహరముగ నలంకరించుకొని నది. ఆమె ఒకదీర్ఘనిశ్వాసమువిడిచి, "అతడు వచ్చునా?" అనినది. ఇంతలో పరిచారికవచ్చి "అమ్మా! క్షితీశచంద్రరాయ్ వచ్చినా" రనినది.

"లోనికి రమ్మనుము"

క్షితీశుడు లోనికివచ్చి "నళినీ! అనుకొనినంతత్వరగా రాక, ఆలసించినందులకు మన్నింపగోరెదను. కారులో కొంతదూరము పోయివత్తమా?" అనినాడు.

"నన్ను క్షమించవలెను. నాశరీరమస్వస్థముగ నున్నది"

"నళినీ! బజారులోనికిపోయి, యాస్ప్రిన్ బిళ్ళలుకొందము. లేదేని మందుతీసికొనవచ్చును"

"వలదు—కాని మహేంద్రుడు నిన్నుతఱచుగా కలిసికొనుచున్నాడా?"

,,ఆహా! మాయిరువురి మైత్రి ప్రగాఢమైనదిగదా!''

"అతడు నీపాలిటి స్నేహితుడు. అదేచాల విచారకరమైన విషయము. అతడు రంగూనులో విద్యార్థిగానున్నపుడు నీకుస్నేహితుడు కాడనుకొందును''

,,నళినీ! నేనతనినపుడెరుగను. అతడుచేసిన యుపరాధమేమి?'

,,అపరాధమా? క్షితీశా! అతనియపరాధమునుగూర్చి నీకెవరు చెప్పినా?'' రని తొట్రుపడుచు నడిగినది.

ఆమె యాశ్చర్యావేశములగాంచి, క్షితీశుడు దిగ్భ్రాంతుడయినాడు. ,,నీవుచెప్పినదానికంటె, మహేంద్రునిగూర్చి నాకేమి తెలియదు'' అనిన క్షితీశునకు రంగూనుమాటజ్ఞప్తికిరాగానే, తనయన్న సురేశుని గదిలోనియుత్తరములు—ఆమెఫొటో స్ఫురణకువచ్చినవి. మహేంద్రుని ప్రశంసతెచ్చిన నళిని నేత్రములవంక తీక్షణముగ జూచుచు క్షితీశుడిట్లుప్రశ్నించినాడు—

,,నళినీ! నీవునాసోదరు నెఱుగుదువా?''

,,నాసోదరుడు సురేశచంద్రుడే మధ్యనే హత్యగావింపబడిన విషయము నీకుతెలిసియుండునని యూహింతును.'

,,ఏమీ! సురేశచంద్రుడు—మాయన్న హత్యగావింపబడినాడా? అతడు జ్వరపీడితుడై మృతినొందినాడని వింటిని'

,,అయితే నీవాతని నెరుగుదువా?''

,,ఎరుగను—ఎప్పుడు నితనిని కలిసికొనలేదు—''

"విపరీతమే—అతనికి నీకును పరిచయములేదనుట నాకాశ్చర్యముకలిగించుచున్నది''

"ఆశ్చర్యమా? అతడు నేను పరిచితులమనుభావము నీహృదయమున నెట్లుజనించినది.''

"నళినీ! కారణమున్నది. ప్రబలమైనది కాదనుకొనుము—కాని నీకాయాత్రమేల?"

"క్షితీశా! ఆత్రము కాదు—స్త్రీజన సహజమైన కుతూహలము."

"నాకును అట్టికౌతుకమే. అతనినెచటనైనకలిసికొంటివా?"

"లేదు. ఎన్నడు నతనిజూచి యుండలేదని చెప్పితినిగాదా?"

"ఆతనిప్రేమించియుందువా నళినీ!"

"అతనిగూర్చి నాపై నపోహపడుచుంటివా? క్షితీశా! నేడిట్లువిరుద్ధముగ సంభాషించు చున్నావేమి? నీహృదయము మత్సరగ్రస్తమైనదా?"

నళినీ! నిన్నునేను గాఢముగ ప్రేమించియున్నందున, నిన్నుగూర్చియేమి విన్నను, నాహృదయము దురంత విషాదానల తప్తమగుచున్నది."

"క్షితీశా! క్షితీశా! నన్నుయెల్లప్పుడును ప్రేమింతువుగదా!" యని, నళిని లేచి, ఆవేశముతోనతని యొడిలోగూర్చుండి, శిరమునతని భుజముపైనుంచి, వెక్కి వెక్కి యేడ్చుచు క్షితీశా నాహృదయమున మరొకరికి స్థానములేదు నిన్నుప్రేమించినంత గాఢముగా నెవ్వరినిప్రేమించలే"దని, యామె యతనినిగాఢాలింగనమొనరించుకొనినది. తనహృదయమునకు నళిని తనగుండియల నదిమి, కౌగలించుకొనినను, ఆమెవిశాలలోచనములు ప్రణయామృతమువర్షించుచున్నను, ఆమెస్వరముగాద్గద్యమువహించినను, క్షితీశునిహృదయావేదన మించుకైనయుపశమింపలేదు ఏదో చెప్పరానిబాధ—ఆమెజీవితమును ఆమెప్రవర్తనమును గూర్చిన నిగూఢ రహస్యము నెరుంగపలెనను నాందోళనమతని సౌఖ్యమును నాశమొనర్చినది. ఆతని యాశాలతిక నాయనుమానపిశాచము త్రుంచి వేసినది. అయినను తనహృదయమున నామెచిత్రముగాఢ

ముగా ముద్రితమైనదని—ఆమెతోడి వియోగము కేవలమసంభవమని యతడెరుంగును తమయిరువురిచిత్తములు నేకీభవించిన వనియతనికి తెలి యును.

నళిని "క్షితీశా! నాహృదయమునవేదో యారాటముదయించి నది. ఇంక వెళ్లిపొమ్ము. ఒక్కర్తుకనే యుండనభిలషింతును" అని యత నిని ముద్దిడుకొనినది.

"నళినీ! నేనట్లు విరసముగ మాట్లాడినందులకు క్షమింపగోరె దను."

"క్షితీశా! నిజముచెప్పుము. నన్ను వివాహముచేసికొందువా?"

'తప్పక నీవుతక్క తదన్యులు నాప్రేమకు పాత్రముకాజాలరు.'

'నామనస్సిపుడు సంతుష్టి నొందినది.'

క్షితీశుడు వెడలిపోయినాడు. నళిని 'నామెడలనాకే యనహ్యా ము కలుగుచున్నది. ఇదంతయు భయానకముగనున్నది. ఏమో-నేను కేవలమశకు రాలనై పోయినా' ననినది.

ఆ నం ద భ వ న ము

ప దు నొ కం డ వ ప్ర క ర ణ ము.

నాల్గవ ప్రయాణీకుడు.

'మనపని చాలమట్టుకు పూర్తియైనదని తలంతును.

'అవును'

'అంతయు సిద్ధముగ నున్నదా?'

'ఉన్నది.'

పైవిధమున ద్వారకనాథ్ లేన్‌లోని జయరాం బిల్డింగ్సులో నొకగదిలో కూర్చుండి యిరువురు మాట్లాడుకొనుచున్నారు అట్లు ఏకాంతముగ సంభాషించువారిలో నొకడు శశిపాదబెనర్జీ. మరొకరు సత్యానందస్వామి. సత్యానందస్వామి కాషాయాంబరముల దాల్చియున్నాడు. వారికెదురుగా విలాసబాబు, నతనిప్రక్క సుమారు ముప్పదివత్సరముల ప్రాయముగల జగన్మోహనచటర్జీ కూర్చుండినాడు. ఆనలువురును విస్కీ త్రాగియున్నను, కొంచెముహెచ్చుగా మోతాదు సేవించుటవలన జగన్మోహనఛటర్జీ యిటునటు తూలుచున్నాడు. శశిపాదబెనర్జీ, సత్యానందస్వామితో నిట్లనినాడు.

'మనముచేయనున్న యీసాహసకృత్యము నెవ్వరును యెరుగజాలరు.'

"కానినాకు క్షితీశచంద్రుడనిన భీతికలుగుచున్నది. ఆతనికి చాలవఱకు తెలియును."

స్వామీ! క్షితీశుడేమియు చేయజాలడు. నళినిప్రేమాజాలము లో నతడు చిక్కుకొనినాడు. ఒక్కనుహేందుగినకే భయపడవలసిన వారము. ఆతనినోరుకూడ నళిని బంధించినది.

'అట్లయిన నీకార్యములో నాతలదూర్చినందులకు నాకు కల్గు లాభ మేమి?'

'వేయిరూపాయలు——'

'చాలదు. రెండువేలైన కావలయును.'

"వీలులేదు. వేయిని మించి, కాసీయైననీ కీయబడదు."

"నేను నీపనిచేయ నిరాకరించినచో——"

"నీభవిష్యత్తునుగూర్చి యోచించుకొనుము. నళిని ఒక్కమా టాడినచో నీబ్రతుకేమగునో యాలోచించుకొనుము"

"సరే అట్లయిన నాక్షేమముకొరకు నీవుచెప్పినట్లుచేయుదును"

ఇట్లని, స్వామిజీ "విలాస్ బాబూ! మనముబయలుదేరవలసిన దైమైనది. ఆలసించినచో నెనిమిదిగంటలకు స్టీల్దాచేరజాల"మనినాడు.

నలువురును వీధిలోనికివచ్చి, కారునెక్కి స్టేషనుకుబోయినారు. దారిలో జగన్మోహనఛటర్జీ మైకము హెచ్చుకాగా, స్మృతిహీనుడై పడియున్నాడు. స్టేషను చేరగనే విలాసబాబు ఛటర్జీని లేపినాడు. శశి పాద బెనర్జీ స్టీల్దాకు టిక్కెట్లుతీసినాడు. నలువురును రైలెక్కినారు. రైలులో విలాసబాబు "దాహముగానున్న"దనగా, బెనర్జీ తనకిడనున్న సూట్ కేసునుండి యొకబ్రాందీబుడ్డి తీసి, రహస్యముగా దానిలోనొక పొట్లములోని మందునుంచి, యిచ్చినాడు. విలాసబాబు ఛటర్జీనంక చూచి "జగన్మోహన్! ఈబుడ్డినంతయు త్రాగినచో 10 రూపాయ లిచ్చెదను. లేదా నేనుత్రాగుదును. మీలోనెవరైన పందెమిడగలరా?" అనినాడు.

జగన్మోహనభట్టర్జీ తానాపందెమును గెలుతునని, యాసీసాలోని పానీయమును బూర్తిగత్రాగివైచి, "అబ్బా! విషమువలెనున్నది. మీ రందఱునుకలిసి, ఏదోకలిపిన బ్రాందీనిచ్చినా"రనుచు, తూలి పడిపోయినాడు. ఆతనిజేబులోని కాగితములు తొలగింపబడినవి. మరికొన్ని కాగితముల నాతనిజేబులో విలాసబాబుంచినాడు.

రైలు సీల్డాస్టేషనులో నాగగనే, కంపార్టుమెంటునుండి ముప్వురు మాత్రిమే ప్లాటుఫారముపై దిగినారు. ఒకరెనొకరెఱుగనట్లు వారుస్టేషను నుండి వెడలిపోయినారు. సత్యానందస్వామియును, శశిపాదబెనర్జీయును నడచి, యూరిలోనికిబోయినారు.

శశిపాదబెనర్జీ బండినెక్కి, వెడలిపోయినానాడు. స్వామిజీ యూరిలోనికినడిచిపోయినాడు. విలాసబాబు ఆవలకుబోయి, సమీపమున నున్న కాఫీహోటలులో నొకకప్పు 'చా' త్రాగి, మరలస్టేషనుకువచ్చి కలకత్తాకుబోవు రైలురాగానే, టిక్కెట్టుకొని, యందెక్కినాడు. వెను వెంటనే రైలు కదలినది.

• కలకతా రహస్యములజాపితాలో మరొకక్రొత్తరహస్యము చేర్చబడినది.

ఆనందభవనము

పంచదశప్రకరణము

అసహ్యాకరమైన దొంగపని.

వకీలు కైలాసనాధముఖర్జీ తనఆఫీసుగదిలో కూర్చుండి బల్లపై నున్న కాగితములు పరిశీలించుచుండగా. నౌఖరువచ్చి యేదోకార్డునిచ్చి నాడు.

"అసహ్యకరమైనపని—దొంగపని—కాని దస్తావేజులో సాక్షుల సంతకములు—అన్నియు సరిగానున్నవి. కావున నిందులకువ్యతిరేకముగా జరుగునని భీతిల నవసరములేదు."

ఇట్లుతాలపోసి, వకీలు నౌకరునుజూచి, రమ్మనుమనినాడు. శశిపాదబెనర్జీ లోనికివచ్చి కుర్చీలోగూర్చుండినాడు. ఆతనివదనము మందహాసోదంచితమై యున్నది. "అట్లయిన మీనాటకమునకు నాందియిప్పుడే వ్రాసినావన్నమాట. ఈవిషయమై వార్తాపత్రికలందుచదివి, నీవుకూడ నిందు ప్రమేయముకలిగి యున్నావని యూహించినా"ననినాడు.

"వకీలుమహాశయా! మీబుద్ధివైశద్యమెంతేయు ప్రశంసింపదగినది. కార్యమింతవరకు మనకనుకూలముగనే నెరవేరినది. అనుమానమేమియు నెవ్వరికిని జనింపదు. మేమువెళ్లిపోయిన అరగంటకు శవము రైలు పట్టాలపై కన్పించినది. ఆనవాలు పట్టుటకుకూడ వీలులేకుండ ముఖము వికృతమైపోయినది. శవపరీక్షనుజేసిన డాక్టరు మితిమీరి త్రాగి, రైలుపట్టాలపై బడిపోయినాడనియు, పంచాయితీదార్లు మరణము

ప్రమాదజనితమనియు సిఫారసుచేసినారు. మనలోనెవరో నీరహస్యము నితరులకు జెప్పవలెనుకాని మరెవ్వరును చెప్పజాలరు. నున మెవ్వరితోను చెప్పుకొనముగదా. నేనును, సత్యానందస్వామియును నీయాజ్ఞాను సారముగ ప్రవర్తింతుము అతనిజేబులోని కాగితములలోనున్నట్లుగనే గుర్తుంపబడి పత్రికలలో ప్రకటితమైనది. వారమురోజులకంటె ఎక్కువగ నాలసింపవలదు. సొమ్ము చాలజరుగురు."

"సరే. నేనంతయు సానుకూలము చేయుదునుగదా!"

నౌకరువచ్చి, మరొక విజిటింగుకార్డు నిచ్చినాడు. దానిపై "క్షితీశచంద్రరాయ్" అనియున్నది.

"సరే. శశిపాదబెనర్జి! నీవింక వెడలిపొమ్ము. ఎల్లుండి ఉదయమున పదిగంటలకు నీవు సత్యానందస్వామితో నిచ్చటికిరమ్ము. మనము మిగిలిన పనుల పూర్తి చేయుదము. ఈదారినిపొ" మ్మని, వకీలు కైలాసనాథముఖర్జి పలికినాడు.

శశిపాదబెనర్జి వెడలిపోవగనే, వకీలు గంట మ్రోయించినాడు. క్షితీశచంద్రుడు "హల్లోగుడ్ మార్నింగ్ వకీలుబాబూ!" అనుచు వచ్చి, కూర్చుండినాడు.

"ఒకవిషయమై మిమ్మడుగుటకు వచ్చినాను ఒకస్త్రీనిగూర్చి"

"ఆహా! ఏమది?"

"బాబూ! నాయన్న సురేశునకు నళినియను పేరుగల స్త్రీతో పరిచయము కలిగియున్నట్లు మీకు తెలియునా?"

"న-ళి-ని- పేరుమంచిదేకాని నేనెరుగను."

క్షితీశుడు వకీలు ముఖవైఖరిలోని మార్పునుగ్రహించకపోలేదు

"వినని-చోసరే నేనుపోవుదును."

"క్షితీశచంద్రా! ఆమెకును నాకును పరిచయముకలదా?"

"అవును"

"ఓహో! నీబోటి యువకులతో వయస్సులోనున్న స్త్రీల పరిచయము కలుగుట సహజముగదా?"

క్షితీశుడునవ్వి, వెడలిపోయినాడు. శశిపాదబెనర్జీ పలుకులు క్షితీశుని వాక్యములు వీనినిగూర్చి వకీలు యోచింపసాగినాడు. ఆవిషయము లసమంజసముగనున్నను చాలదగ్గర సంబంధమున్నవిషయము నతడు గమనించకపోలేదు.

ఆ న ం ద భ వ న ము.

ప ద మూ డ వ ప్ర క ర ణ ము.

స్టుడియోలోని రహస్యము.

"బాబూ! ఎవరోపిల్ల మిమ్ము కలిసికొనుటకు వచ్చిన"దనినాడు నౌకరు జయరాం.

"పిల్ల! లోనికిరమ్మను"మని క్షితీశచంద్రుడు పలికినాడు. సుహాసిని మెల్లగా లోనికివచ్చినది,

"అట్లు బెదరినలేడిపిల్లవలె సందేహించుచువచ్చెదవేమి? నేనేమి క్రొత్తవాడనా సుహాసినీ!"

"సందేహములేదు. ఒకవిషయమునుగూర్చి మాట్లాడుటకు వచ్చినాను."

ఆమె యొకసోఫాపై కూర్చుండినది. అతడు మరొకసోఫాపై కూర్చుండి, సిగరెట్ కాల్చసాగినాడు. నౌకరు టీ తెచ్చి యీయగా నిరువురును త్రాగినారు. తానేవిషయమై సంభాషించుటకరుదెంచినదో యావిషయమై యాతనియభిప్రాయమెట్లుండునో యనుసంశయ మామె చిత్తమును పీడించుచునేయున్నది.

"సుహాసినీ! ప్రత్యేకముగ నాతో మాట్లాడదలచివచ్చినవిషయ మేమి?" అని నవ్వుచు క్షితీశుడు ప్రశ్నించినాడు—సుహాసిని యిట్లనినది—

"నాపై కోపించనని వాగ్దానముచేసినగాని చెప్పుటకు నాకిష్టము లేదు. అదిగాక నాయీరాక రహస్యముగ నుంచకోరెదను. నీపరిచయ భాగ్యము లభించినయొకరినిగూర్చి కొన్నిమాటలు చెప్పుటకే వచ్చినాను."

"ఎవరినిగూర్చి?"

"నళినిని—"

"చెప్పుము. నా ఆంతరంగికమిత్రులలోచేరిన సుందరాంగివి. నేనువివాహముచేసి కొందునని నళినికి వాగ్దానముచేసియున్నను, నీవేమి చెప్పినను కోపింపను."

"వివాహముచేసికొందునని వాగ్దానముచేసితివా?" యని సుహాసిని నిర్విణ్ణతచెందినది

"ఏమి? ఆమెనుగూర్చి ఏదో అసహ్యకరముగ సంభాషించుటకే నీవును వచ్చియుందువా?"

"క్షితీశా! నళినిని నేనుస్వయముగా నెరుగను. కాని నీమిత్రుడు నీక్షేమాభివృద్ధుల నిరంతరము నభిలషించుచిత్రకారుడు మహేంద్రుడు నీకామెభార్యగా నుండతగదని చెప్పలేదా?"

"ఆతడట్లు స్పష్టీకరించక, అదొకమాదిరిగా—అస్పష్టముగ—వ్యంగ్యముగా చెప్పినాడు. అదిగాక సుహాసినీ! యువకులు—నావంటి వారు ప్రేమనుగూర్చిన విషయములందు తమమిత్రుల మాటలను వినుటకంటె తమకుతోచినట్లు చేయుటకే ప్రయత్నింతురు."

"అవును. అందులకే నేనిచ్చటికివచ్చినది. మహేంద్రుడు నళినిని గూర్చి చెప్పినది నీకెరిగించుటకే నేనువచ్చినాను—"

"ఏమది?"

"ఎవరికిని చెప్పరాదునుమా. కొలదిదినములకుపూర్వము నీవు నళిని సౌందర్యమునకు ముగ్ధుడవైనావని, ఆమెను ప్రేమించుచున్నావని

మహేంద్రుడు చెప్పినాడు. ఆమె రహస్యమును తెలిసికొన్నచో— నీవామెను విషముగంటె నికృష్టముగ చూచెదవని—యితరులనెందరనో ఆమె తనప్రేమజాలమున బడవైచుకొని నాశనమొనర్చెనని—నీకు కూడ కష్టములను—దుఃఖమును కల్పించితీరునని చెప్పినాడు. ఆమెను గూర్చి యతనికి సంపూర్ణముగ తెలియును. నిన్ననామె స్టుడియోకు వచ్చినది. నళినీ మహేంద్రులిర్వురును ఏదో ఉద్రేకముతో మాట్లాడుకొనినారు. నేనపుడు హాలులోలేను గాని—"

"ఏమీ? నళిని నిన్న మహేంద్రుని స్టుడియోలోనికివచ్చినదా? ఎందులకు?"

"నాకు తెలియదు. నేనుకూడ వచ్చెదనని చెప్పినది. ఏవిషయము మునుగూర్చియో, అతనిని నిర్బంధించుచున్నదామె. ఆతని సమాధానము నెరుగుంగుటకే ఆమె చిత్రశాలకు వచ్చునట."

"ఇప్పుడు నళిని స్టుడియోలో నుండునా?"

"ఉండవచ్చును—"

"అట్లయిన నేనువెళ్ళి ఆమె రాకలోని యర్థము తెలిసికొందును. జయరాం! కారువానినెవనినైన గొనిరమ్ము."

సుహాసినీ క్షితీశులు కారునెక్కి వెడలినారు. ఇరువురును ఒకేసారిగా వెళ్లుటమంచిదికాదని, సుహాసిని స్టుడియో యొకఫర్లాంగుదూరములోనున్నదనగా దిగిపోయినది. మంహేంద్రునిసౌధము పైకిపోయి క్షితీశుడు నిశ్శబ్దముగా నోరవాకిలిగానున్న తలుపునుతోసి, లోనికేగినాడు. నళిని కుర్చీలో కూర్చుండియున్నది. మహేంద్రుడామెకు చాలదగ్గరగా కూర్చుండినాడు. ఆమెకుడిచేతినినతడు పట్టుకొని, ఏవోప్రణయరస భరితములైన మాటలను మెల్లగా పలుకుచున్నాడు. నళిని క్షితీశునిచూచి, యులికిపడి, యకస్మాత్తుగాలేచి నిలువబడినది. ఆమె బుగ్గలెఱ్ఱవారినవి. ఆమెమోము వన్నెదొరలఁగినది.

తలుపుతట్టక లోనికి వచ్చినందులకు క్షమింపగోరెద" ననినాడు క్షితీశుడు.

"నీవా!—క్షితీశచంద్రా!"

"ఓహో! నళినీ! ఏమిది? సంజవేళ మహేంద్రునిచిత్రశాలలో నుండుట విచిత్రమే ఆనందదాయకమైన మీసంభాషణ కంతరాయము కలిగియుంటునా?"

"లేదు—ఊరకనే మాట్లాడుచున్నార"మని మహేంద్రుడు పలికినాడు.

"నాఫొటో ఎన్లార్జిమెంటు వ్రాయమని యడుగుటకు వచ్చినా" ననినది నళిని.

"నేనడుగకుండగనే యిరువ్వురును తగినసమాధానములనిచ్చినారు నిన్ను భార్యగా స్వీకరింపబోవుచున్నందున యిచ్చటకీ యసమయమున వచ్చిన కారణమడుగుటలో తప్పులేదనుకొందును. నేను లోనప్రవేశించునరికి మీరు విపరీతమైన పరిస్థితులలో నుండుటచూచినాను-" నళిని యిట్లనినది.

"క్షితీశచంద్రా! నాకును మహేంద్రునకును నెట్టి విరుద్ధమైన సంబంధమునులేదు. నామాటనమ్ముము. ఇరువురము స్నేహితులమంతే"

"నీవేమందువు మహేంద్రా!"

"శ్రీసుపరీక్షచేయుటకు నాకిష్టములేదు. ఇరువురము చిరకాలమునుండి పరిచితులము."

"నళినీ! మీపలుకులు విశ్వసనీయముగ తోచుటలేదు. మీరిర్వురు నొకరినొకరు ప్రేమించుకొనుచున్నారు." నళిని యిట్లనినది—

"లేదు క్షితీశా! ప్రమాణముచేసి చెప్పెదను."

"నమ్మను—"

,,అట్లయిననిక చేయునదిలేదు. పోనిమ్ము, నీయిచ్చవచ్చినట్లొనర్పుము.''

,,నీవు నీనిర్దోషిత్వము ఋజువుచేసికొనువఱకును నాకుకనబడవల''దని క్షితీశచంద్రుడు నళినినుద్దేశించి పలికినాడు.

నళిని నిశ్చలముగ నొకసారి క్షితీశునిపై దృష్టినిల్పి, మారుమాటాడకుండ స్టుడియోనుండి వెడలిపోయినది.

,,మహేంద్రా! దీనియర్థమేమి?''

"ఏమియును లేదా?''

"నాకు సంతృప్తికరముగ సమాధానముచెప్పజాలవా?"

"ప్రియస్నేహితుడా! నేనుచెప్పలేను—నీవే గ్రహించవలెను. చెప్పుట సంభవముకాదు—''

"నీవామెను ప్రేమించుచున్నావా?

,,లేదు. క్షితీశా! నీకిదివఱకే చెప్పియుంటిని. ఆమెయనిన నాకసహ్యము. ఆమెనుగూర్చి, నాకుగల యభిప్రాయము నీతనమున్నే తెలిపియుంటిని. నళినిగాని నేనుగాని ఒకరినొకరము ప్రేమించుకొనియుండలేదు.''

,,ఆమెనుగూర్చి నీకుచాల తెలియును. ఇప్పుడామె యెందులకు వచ్చినదో చెప్పవా?''

,,నేను ఏమియును జెప్పుటకువీలులేనిస్థితిలోనున్నాను. క్షితీశా! క్షమింపుము. నన్ను నిర్బంధింపకుము.''

మరికొంతసేపు మాట్లాడి క్షితీశుడు వెడలిపోయినాడు. ఇంటికి పోవుసరికి జయరామొక యుత్తరమిచ్చినాడు—నళినివ్రాసినలేఖయది.

,,నన్నుగురించి నీవుసందేహించినందున నేను రంగూను వెడలి పోవుచున్నాను. ఎప్పుడైన లేఖవ్రాయదలచినచో "17—పగోడావీధి, రంగూను'' అని వ్రాయకోరెదను. నళిని'' అని యందున్నది.

క్షితీశచంద్రుడు యీజీచైరులో మేనువాల్చి, మఱల నాలేఖ వంకచూచి, నిట్టూర్పువిడిచినాడు.

ఆ న ం ద భ వ న ము

ప దు నా ల్గ వ ప్ర క ర ణ ము.

న దీ తీ ర ము న.

"క్షితీశా! చాలనాలస్యమైనది. ఇకపోవుదమురమ్ము. చలిగా కూడనున్నది. విశేషముగ జాగుచేసినచో మహేంద్రుడు మనల నను మానింపగలడు."

కిడరుపూరులోని ఆనందభవనమున్న యుద్యానవనమున రెండు చిన్న డాబాల నిర్మించు తలంపుతో ప్లాను గీయుటకు చిత్రికారుడు మహేంద్రనాథుని రమ్మని క్షితీశుడు లేఖవ్రాసినందున ఆతడును, సుహాసినియు వచ్చినారు. ముప్వురు నానందమయముగ నొకనెలదినములు గడిపినారు. మరునాటి యుదయమున నిర్వురును కలకత్తాకు పోవుటకు నిశ్చయించుకొనినారు. సాయంసమయమున నారుగంటలకు క్షితీశుడును సుహాసినియు కారులో హుగ్లీనదీతీరమునకు షికారువెళ్లినారు. వారల్లు చాలదూరముపోయి, యొకచోకారునాపి, అందేకూర్చుండి సంభాషించ సాగినారు. ఇరువురును అయిదు నిమిషములకాలము నిశ్శబ్దముగనున్న పిదప క్షితీశుడు "సుహాసినీ! మనకందరకును వివాహములై హాయిగా కాలముగడుపుటయే నాహృదయమున జనించిన కోరిక" యనినాడు-

"అందరిమాటయేల? నీమాటయేమొచెప్పరాదా?"

"నామాటకాదు సుహాసినీ! అందరిమాట—"

"క్షితీశా! నళినిమాట యీమధ్య వినబడుటలేదు. ఆమెయే

మైనది?"

"రంగూనులోనున్నది. ఒకనెలకుపూర్వమొక లేఖవ్రాసినది. కొలదిదినములలో నామెను చూడవలెను." సుహాసిని ఆలోచనానిమగ్నమైయిట్లు పలికినది.

"కొలది దినములలోనా? ఆమెయిచ్చటికివచ్చునా?"

"రాదు. నేనే రంగూనుపోదలంచినాను"

"అయితే క్షితీశా! నీవామెను మరచిపోలేదన్నమాట"

"లేదు. ఎందులకు మఱచిపోవలెను?"

"మఱచుట శ్రేయస్కరముకనుక. క్షితీశా! నేను నీయెడల చాలగాఢమైన స్నేహభావము కలిగియున్నాను. ఏలనో చెప్పలేనుగాని నళిని నీజీవితమును దుఃఖభాజనమొనర్ప గలదని నావిశ్వాసము. ఆమె నీకు సతిగానుండతగదని నాతోనెన్నోసార్లు మహేంద్రుడు చెప్పినాడు ఆమె మొదటవచ్చినపుడు కఠినముగనేవేవో యడిగినది."

"నాకును నది విచిత్రముగ—దురవగాహముగనున్నది."

"క్షితీశా! మనోజ్ఞమైన యీయుద్యానవనసౌధమున నానందముగ కాలము గడపరాదా? రంగూనుపోవుటకేల సంకల్పించుకొంటివి కష్టములనేల కోరుకొందువు?"

"అసంభవము సుహాసినీ! నళినిని నేను విడిచియుండ జాలను. ఆమెయెడల నాకుగలప్రేమ యపారమైనది. దయయుంచి, ఆవిషయమై మఱల ప్రశంసింప వలదని కోరుచున్నాను. రమ్ము పోవుదము"

క్షితీశుడట్లు పలుకునని తలంపని సుహాసిని నివ్వెఱపోయి "క్షమింపుము. నీహృదయము నొవ్వజేసిన నాతప్పుసైరింపగోరెద "నని మెల్లగా పలికినది. కారు తిరుగుముఖము పట్టినది.

ఇట నిట్లుజరుగుచుండగా నానందభవనములో క్షితీశునిగదిలో కూర్చుండియున్న మహేంద్రుని గమనించుటవసరము. ఆతడేదో

వార్తాపత్రిక చదువుచుండగా జయరాముఒక కవరుతెచ్చి "క్షితీశబాబు" కని, టేబిలుపైనుంచి వెడలినాడు. మహేంద్రుడాకవరుపై ముద్ర చూచినాడు. 'రంగూ'నని యున్నందున నది నళినిచే వ్రాయబడిన లేఖయని గ్రహించి, నగ్గిపుల్ల వెలిగించి కొంచెము వెచ్చదనముకలుగజేయు జిగురు కరిగిపోయినది. మెల్లగా నాకవరులోని యుత్తరముదీసి, పూర్తిగ చదివి, దీర్ఘనిశ్వాసమువిడిచి "నళినీ! ఇదియంతయు నీవుపన్నినపద్మవ్యూహామే సంశయములేదు. కాని పక్షియింకను వలలోపడలేదు. నేను ఖైదుకు భయపడి నీరహస్యము నాతనికి దెలుపనని నీధయిర్యము, కానిమ్ము. చూత" మని, మడుల నంటించి కవరును బల్లపై నుంచినాడు. బీరువా తెరచి, యందురహస్యముగనున్న యరలోనున్న వార్తాపత్రికనొండు తీసినాడు. ఆపత్రికలో నొకకాలముప్రక్క నెర్రసిరాగీతయున్నది. ఆయరసంగతి క్షితీశునకుగూడ తెలియదు. "ఈవార్తాపత్రిక—యీ చిన్నియుత్తరము యిచ్చటనుండుటకంటె నాకడనుండుట శ్రేయస్కరము" అని తలంచి. మహేంద్రుడు, వానిని తనజేబునందిడుకొని, యథాప్రకారముగ బీరువాతాళమువైచి, సిగరెట్ కాల్చుకొనుచు, సుహాసినీ క్షితీశులకొరకు నిరీక్షింపసాగినాడు.

ఆ న ం ద భ వ న ము

ప దు నై ద వ ప్ర క ర ణ ము.

స మా గ మ ము

రంగూనునగరమున పగోడావీధి ఉన్న యన్నివీధులలోను మి క్కిలి యందమైనదని చెప్పవచ్చును. క్షితీశచంద్రుడు 17వ నెంబరు సౌధమెచటనున్నదో వెదకుచున్నాడు. అతనిదృష్టి వీధిలో నిరువంకల నున్న మేడలపై లేదు. అతని మనోగగనమున నళిని దివ్యసుందరవదన మే మెరయసాగినది. కొంచెము కష్టముమీద నతడు నళిని నివసించు 17వ నెం సౌధముకనుగొనినాడు.

మేడమీదగదిలో నళినితో శశిపాదబెనర్జీ మాట్లాడుచున్నాడు. "నళినీ! ఇంతవఱకుమన పన్నుగడ జయప్రదముగానే నిర్వహింపబడినది. ఇప్పుడు వెనుకంజ వేయుట వెఱ్ఱితన"మని శశిపాదబెనర్జీ పలుకునంత లో పరిచారికవచ్చి "అమ్మా! కలకత్తానుండి యెవలో క్షితీశచంద్ర రాయ్‌గారు వచ్చినా"రనినది.

"అతడు మనల నిర్వురనిచట చూడరా"దనిశశిపాదబెనర్జీ లేచి నాడు. నళిని శశిపాదునుద్దేసించి యిట్లనినది.

"తోటలోనుండి వెడలిపొమ్ము."

"అతనినెట్లువశముచేసుకొందువో, సాయంకాలమారుగంటలకు కలిసికొందును. నిన్నుమోల్మేను గొనిపోవలసియున్న"దని శశిపాదబెనర్జీ వెడలి పోయినాడు.

నళిని యద్దముదగ్గఱనిలిచి, చెదరియున్నకుంతలముల సవరించుకొని, కుర్చీపై కూర్చుండినది. ఇంతలో క్షితీశచంద్రుడు లోనికివచ్చినాడు. నళిని "తునకు నన్ను కలిసికొనుటకు వచ్చినావే. ఆమాత్రము దయగలదా" యనినది.

"నళినీ! నిన్నానాడు నిరసించిన నాయవివేకమును క్షమింప గోరుటకే వచ్చినాను."

"క్షమించుటకు నీవేమి తప్పుచేసితివి?."

"నళినీ! నాడు నన్ను తృణీకరించి మాటాడినందులకు నేటి దనుక హృదయ మత్యధికముగ వ్యాకులపాటు నొందియున్నది. నా జీవిత మెండిపోయిన మొక్కవలె నానందరహితమైనది."

ఆతనిపలుకులు ప్రేమసుధను చిలికినవి. స్నేహితుల హెచ్చరికలా యగాధ ప్రేమప్రవాహమున గొట్టుకొనిపోయినవి. ఆమె రెప్పవాల్పక యతనివంకచూచి "క్షితీశా! నిజముగా నన్నింకను ప్రేమింతువా?" అనినది.

"ఇంకను సందేహమా? నా హృదయము—నా సర్వస్వము నీవే. ఇతరు లెన్నో నీవయి లేనిపోనివి చెప్పినను, నేను విశ్వసింప లేను. నీకు కళంక మాపాదించిన యా దుర్మతులకు తగినశాస్తి చేయుదును. నిన్ను వివాహమాడుదును. నాహృదయేశ్వరివై, నిరతిశ యానంద మొనగూర్పుము."

నళిని నేత్రములు దుఃఖాశ్రుపూర్ణములయినవి. ఆమె మో మెత్తినది. ఇరువురి యధరములును కలిసికొన్నవి.

"నిన్ను మనసార ప్రేమింతును. నా జీవితములో నిది

మహోత్కృష్ట దివసము. మనము వివాహము చేసికొన్నచో, నీకు సతినై, నీవు విన్నది కల్లయని నిరూపణయగునట్లు వర్తింతును."

నళినీ క్షితీశు లట్లే సరస సంభాషణ నిమగ్నులై యుండగా గోడనున్న గడియారము టంగు టంగున నారుగంటలు కొట్టినది. 'మఱల రేపు' కలిసికొందునని క్షితీశుడు వెడలిపోయినాడు.

ఆనందభవనము

పదునాఱవ ప్రకరణము

సుహాసిని యవివేకము

సాయంకాల మారుగంటలైనది. దిగంబరయై ఏదోపుస్తకము చదువుచు సుహాసిని స్టుడియోలో కూర్చుండినది. చిత్రకారుడు మహేంద్రనాథుడొక సుందరిచిత్రము రచించుచున్నాడు.

"చాలును. నేటికి నీపనిపూర్తయైన"దని మహేంద్రుడు పలికినాడు. ఆమెవెంటనే గదిలోనికి వెళ్ళిపోయి, చీరధరించి వచ్చినది. మహేంద్రుడిట్లనినాడు.

"నేను అప్పర్‌సర్క్యులరు రోడ్డులోని "వసంత" పత్రికా కార్యాలయమునకు బోయి యటనుండి, చౌరంఘీలోని ఎల్‌ఫిన్‌స్టను సినీమాకు పోవుదును."

ఆతడు వెడలిపోయినతంనే సుహాసిని మనీపర్సునుండి చిన్నయుత్తరముతీసినది. "వెస్లీయను వీధిలోని కాళీరెస్టరెంటులో కలిసికొనగోరెదను. ఒకటి రెండు గంటలు కులాసాగా కాలక్షేపము చేయుదము.

నీమిత్రుడు

నీలచరణ ముఖర్జీ.

ఇట్లున్న యాలేఖను జదివికొని, "పోనిమ్ము. రెండుగంటలు కులాసాగాకాలక్షేపముసేయుట ఇంతేకదా" యనుకొని, సుహాసినిసుందరముగ నలంకరించుకొని బస్సునెక్కి వెస్లీయను వీధిలోని 'కాళీరెస్ట

రెంటుకు బయలుదేరినది. ఈమెకును నీలచరణునకును పదునైదుదినము లనుండి పరిచయము కలదు. ఇరువురు నొకసారి బస్సులో కలిసికొనిన పుడాతడే పలుకరించినాడు. అప్పటినుండి యిర్వురును సుపరిచితులైనారు. తాను మనసార ప్రేమించిన మిత్రునకు తనయందు లేశమేని ప్రేమాభిమానములు లేకపోవుట తానుచెప్పినది లెక్కసేయక యపరిచితయైన నళినికొఱకు నగరమునుండి రంగూనుపోవుట యివి సుహాసిని హృదయమును కలవరపరచకపోలేదు. చిత్తము నప్పుడప్పు డావరించుకొను దుఃఖభావముల మఱచుటకే సుహాసిని యీనూత్న పరిచితుడైన నీలచరణునితో సినీమాలకు బోవుట మొదలిడినది.

సుహాసిని యచ్చటకుపోవునరికి నీలచరణుడు వచ్చియుండెను. ఇర్వురును కాఫీతాగి సినీమాకుపోయిరి. తిరిగివచ్చునపుడతడామెను మరల కాఫీహోటలుకు రమ్మనెను. వారి నొకడు యితరులు తన్ను గమనించకుండ వెంబడించుచును, యదనులభించినపుడు నీలచరణుని కేవేవో సంజ్ఞలజేయుచుండెను. కడుపార తినుబండారముల నారగించినపిదప, సుహాసిని "చాలును. ఇంకనీరాత్రి భోజనమవసరములేదు." అనినది.

"ఇంకొకగంట యుందమా" యని నీలచరణుడడుగ నామె "ఇప్పటికే చాలప్రొద్దుపోయినది. ఆదివారమునాడు మరల కలిసికొందా" మనినది. అతడు సర్వరునుపిలిచి, రెండు లెమన్‌క్రష్‌ల దెమ్మని నాడు. ఆమె "ద్వారముకడ నా పాదరక్షల విడిచి వచ్చినా"ననినది. "వానిని ధరించిరమ్ము." అని నీలచరణుడుపలుక, సుహాసినివెడలినది. అట్టి యవకాశమునకే యెదురుచూచుచున్న నీలచరణుడు జేబునుండి యొకపొట్లముతీసి ఆపొడరు నాపానీయమున గలిపినాడు. సుహాసిని పాదరక్షలుదాల్చి "మఱల నీపానీయములేల? వలదు.కడుపునిండుగనున్న"దనినది. నీలచరణుడు నవ్వుచు "సుహాసినీ! ఇన్ని తినగలిగిన మనకీ పానీయము లోకలెక్కా? త్రాగు" మనినాడు.

ఆమె తాగినది.

"సుహాసినీ! మీయింటిదగ్గర నిన్నుదిగబెట్టెదర"మ్మని నీల చరణుడు చేయిపట్టుకొనినాడు, వారు టాక్సీకారు నెక్కినారు. కారు వేగముగ బోసాగినది. అయిదునిముషములయినగాకుండగనే సుహాసినికి శిరోవేధన మారంభమైనది. కంఠము వెనుకభాగమున— వెన్నునందు బాధ బయలుదేరినది. మాటాడుశక్తి సన్నగిలినట్లు గ్రహించి, ఏదో చెప్పబోయికూడ ఆమె యందులకశక్తురాలైనది. వీధులలోని విద్యు ద్దీపములు నృత్యముచేయుచున్నట్లు తోచినదామెకు. ఒక్కకేకవయిచి యామె కారులో ప్రక్కకొరిగినది. ఆమెశరీరముపై నీలచరణుడు చేయివైచి, స్పృహాపూర్తిగా తప్పినదని గ్రహించి, డ్రైవరుతో మరొక విలాసమునకు కారును బోనిమ్మనినాడు. డ్రైవరు కారును వెనుకకు త్రిప్పినాడు.

రెండు గంటలైనపిదప, కారు నవద్వీపమున కాయమైళ్ళదూర మునయున్న మామిడితోటదగ్గర నాగినది. ఆతోటలోని బంగాళాలోనికి సుహాసిని చేర్చబడినది. గాలి రివ్వున వీచుచున్నది. లాంపు ఆరిపోవున ట్లున్నది. ఆమెప్రక్క నీలచరణుడును, నాటి సాయంసమయమునుండి వారినిర్వురను వెంబడించుచున్న వ్యక్తియు కలరు.

"మిత్రమా! మనకు విశేషముగ వ్యవధిలేదు. ఈనిర్జనసమయ మున కారు తోటవెలుపల నుండుట నెవరైన చూచెదరేమో. ఈమె ప్రాణములగొనుట ముఖ్యమా?"

"నీలచరణా! మతిపోయినదా? ఈమెనుతప్పక చంపితీరవలయు ను. మనరహస్యములన్నియు నీమె యెరుగుననుమాట మరచితివా?"

"అట్లయిన నేనుండగా నీమెను హత్యచేయవద్దు."

"అయితే అవలకుపోయి వేచియుండుము"

నీలచరణుని మానసము దుఃఖాన్వితమైనది. నయనములు దుఃఖాశ్రుప్లావితములైనవి. ముఖము వివర్ణతనొందినది. ఆతడు బంగాళా వెలుపల నిలిచినాడు. పదిక్షణములలో నావ్యక్తి లోపలనుండి వచ్చినాడు. గదిలోనిలాంపు అంతకుమున్నే ఆరిపోయినది. ఆయంధకారమున మార్గముతెలియుటకై నీలచరణు డగ్గిపుల్ల వెలిగించినాడు. ఆవెలుతురులో నావ్యక్తిచేయి రక్తసిక్తమై యుండుట నీలచరణుడు గమనించినాడు. ఇరువురును కారెక్కినారు, నీలచరణుడు మాటాడకుండ కూర్చుండినాడు.

ఆనందభవనము

పదునేడవ ప్రకరణము.

మహేంద్రుడు.

రంగూనుకు పదునైదుమైళ్ళదూరమున నున్న టవాయినగరములోని యొకమేడపైగదిలో నళిని విలాసబాబులు కూర్చుండి నవ్వుకొనుచు నేవేవో మాట్లాడుకొనుచున్నారు. కలకత్తానుండి క్షితీశచంద్రుడు రంగూనుకువచ్చి నెలయైనది. అనుదినము నతడు నళినిని కలిసికొనుచు నెంతో సంతోషముతో దినములను నిముసములవలె గడపసాగినాడు. ఈనెలలోను ఆమెతనపినతండ్రి రావుబహదూరు మధుసూదన ముఖోపాధ్యాయునితో క్షితీశునకు పరిచయము కలిగించినది. రావుబహద్దరు మధుసూదనముఖర్జీ రంగూనులోనెన్నో సంస్థలకు ప్రెసిడెంటని ఆమెచెప్పినది. పాపము! క్షితీశునకు మధుసూదన ముఖర్జీయును శశిపాదబెనర్జీయును ఒక్కరేయని పోలీసు రికార్డులలో నెన్నోచోట్లదొంగయని హంతకుడని శశిపాద బెనర్జీపేరు చూడనగునని తెలిసియున్న యెడల క్షితీశునకు చాలకష్టములు తొలగిపోయియుండును. ఆమెయెడల నతనికిగల ప్రేమ క్షణక్షణము నధికమగుచుండెను. ఒకనాడు నళిని తనమేనత్తకు చాలజబ్బుగానున్నందున ఇన్సెయిను వెళ్ళెదనని మూడవ రోజున టవాయివత్తునని—క్షితీశుడును, మధుసూదనముఖర్జీయును నచట తన్ను కలిసికొననగుననియు చెప్పి నళిని బయలుదేరినది.

ఆమెకుమేనత లేనేలేదు. అదియొకయబద్ధము. ఆమె టవాయి కేవెళ్ళి, తనమిత్రుడైన విలాసబాబును కలిసికొనినది. అతడిట్లనినాడు.

"నళినీ! ఎన్నాళ్ళని యీగ్రామములో జగన్మోహన ఘటక్జి యను చనిపోయినవాని పేరుతో-రైలుబద్దెలపైబడి వికృతముగ మృతి నొందినవానిపేరుతో నిచ్చటగడుపుదును?"

"ప్రియుడా! నీకిటసుఖముగ లేదా?"

"సుఖముగా కేమి? కాని యిది తెలిసినచో నెంతప్రమాదము? మనపన్నుగడ యెంతవఱకు ఫలించినది?"

"ఇకనెంతో కాల మోపికపట్టనక్కఱలేదు. సవనము విజయము గాంతుము కాని డబ్బులేక చాలయిబ్బంది పడుచున్నాను. రంగూను లోహోటలుకు బట్టలవర్తకునకు ఎంతఱకో బాకీయున్నాను."

"నళినీ! అడిగినచో క్షితీశుడీయడా?"

"వలదు. నేను భాగ్యశాలినినని యాతని యుద్దేశము"

"అయితే ఒకసారి యతడు పేకాడునట్లుచేయుము. అయిదాఱు వందల రూపాయలు సంపాదించియిచ్చెదను."

"అవును. రేపు శశిపాదబెనర్జీయును, క్షితీశుడును వత్తురుగదా. నేను నేటిరాత్రి మోల్మేనుపోవుదును. రెండురోజులిటగడిపి, మీరును వ్వరును మోల్మేనుకురండు. నేనునీస్నేహితుడననియతనితో చెప్పుము. పే కాటకతనని పురికొల్పెదము. అతడునీమాటవినును."

"విలాసబాబూ! నేను విషముత్రాగమన్న నతడందులకు సిద్ధము గును. నాతనికి కపకారముసేయుట కిష్టములేకున్నను, మీయందలి మూలమున దప్పుటలేదు."

"అవును. ఆదరిద్రుడుకూడ నావలెనే నీప్రేమకు పాత్రమైనాడు ఒకప్పుడు నన్ను యిప్పుడతనిని మఱొకప్పుడింకొకనిని ప్రేమింతువు. నీమనస్సులో నిజముగ ప్రేమ యొవరియెడలను లేదు."

"అట్లుకోపముగ మాట్లాడకుము. నీవుచెప్పినట్లే చేయుదును. పేకాటకు పురికొల్పుటయే నాపని'?

"అవును. కాని యదిజరుగ"దని మరొక క్రొత్తస్వరము వారిని హెచ్చరించినది.ఇరువురును తిరిగిచూచినారు. చిత్రకారుడు మహేంద్రుడు. అతడు "నళినీ! తుదకు నీపేరిచు బోధపడినది. పదునైదు దినములనుండి నీచర్యలను నిగూఢముగనుండి కనిపెట్టుచున్నాను. అతనిని నీయందముచే మురిపించి,నాశముచేయదలచితివా? మీసంభాషణనేనాలకించుచునే యున్నాను. నీవని భయపడుదు ననుకొంటివి కాబోలు. పొరపాటు క్రిందటిసారి నన్ను బెదరించితివికదా!"

"అవును. ఇప్పుడును" అనినది నళిని.

"రేపు నీపద్మవ్యూహము—నీకారాగృహ నివాసులగు మిత్రులువిలాసబాబు, శశిపాదబెనర్జీ పూర్వచరిత్ర-వీనినిగూర్చి క్షితీశుడెరుగగలడు."

"అతనితో నొక్క మాటచెప్పితివా? నీకుఖైదుప్రాప్తించునట్లు చేయుదును."

"చేయుము. నళినీ! నాతోపాటు నీవుకూడ కారాగృహమునకు రాగలవు. హత్యాపరాధమునకు శిక్షావిధి తెలియునా?"

"హత్యయా? ఎవరిని?"

"అవును. ఎవరినా? అదినావిషయమై రక్షకభటులకు తెలిపినపుడు ఋజువగును. జగన్మోహనభటర్జీ యే విలాసబాబని పోలీసులకింకను తెలియదు—"

నళిని క్రోధోన్మాదినియైనది. అతడు క్షితీశునకు తమ రహస్యముల దెలిపినచో నంతవరకు పడినశ్రమ నిరర్థకమగునని—పోలీసులతో ప్రమాదకరమైనస్థితి తటస్థమగునని నళినీ విలాసబాబులు గ్రహించినారు, నళిని యిట్లనినది—

"మహేంద్రా! వినుము. ఏమైననునరే. ముందునిన్ను ఖైదునందుంచగల సాక్ష్యము నాకడనున్నది. ఆసాక్ష్యమీయగల ఆకాగితములను. క్షితీశుని పెండ్లిచేసుకొను దినమున నీకిచ్చెదను. లేదా నీకుగంటలో కారాగృహవాసము సంప్రాప్తమగును. ఏమిచెప్పెదవు? ఊరకుండు వాలేక——"

ఆతడు యోచింపసాగినాడు. నిజముగా నళిని క్షితీశుని వివాహమాడి సుఖముగ—— విశ్వాసముకలిగి——పూర్వపు దుష్టత్వమువీడి జీవించునాయని సంశయించి "నీకుసమాధాన మిప్పుడీయలే"ననినాడు.

"అట్లయిన నాలోచించుకొనుము స్పష్టుడవైయుండుట శ్రేయస్కరము. రమ్మా. విలాసబాబూ! రమ్ము ఆతనినట్లే బాగుగా యోచించుకొననిమ్ము.

నళినీ విలాసబాబులు వెడలిపోయినారు. "చాల తెలివిగలదానవు ఆతనిని మఱల నణచినా"వనినాడు విలాసబాబు.

ఆనందభవనము

పదునెనిమిదవ ప్రకరణము

పేకాట - వింత ఒడంబడిక

మోహల్మేనులోని యింగ్లీషుక్లబ్బులో నళినీ క్షితీశులు డాబాపై కూర్చుండి మాట్లాడుకొనుచున్నారు. ఆమె తనమిత్రుని జగన్మోహన ఛటర్జీని బిలిచి, క్షితీశునితో పరిచయముకలిగించినది. మధుసూదన ముఖర్జీ వరండాలోనిలిచి, సిగరెట్ కాల్చుకొనుచున్నాడు.

"అబ్బా! డ్యాన్సు విసుగెత్తించినది. మనముకొంతసేపు పేకాడు కొందమా?" యనినది నళిని.

సరేయని క్షితీశుడనగా, నానల్వురును క్రిందనున్నగదిలో టేబిలుచుట్టును కూర్చుండి యొకగంట పేకాడినారు. క్షితీశునకు సుమారు నూరురూపాయలు లాభమువచ్చినది. నళిని తనకడ సొమ్ము లేనందున తా నాడననినది. క్షితీశుడిచ్చెదనన్నను, ఆమెవలదనినది. విలాసబాబు "నాకుచాలనిష్టము. భోజనానంతరము మరల హోటలులో నాడుకొంద"మనినాడు.

నల్వురును హోటలుకుబోయి, భోజనములజేసి, మరల నారంభించినారు. పదునొకండుగంటలవరకును క్షితీశునిచేయి గెలుపులో నుండెను అప్పటినుండి యతనికాటపడలేదు. ఒంటిగంటయైనది. రెండ యినది. క్షితీశుడు చూచుకొనినాడు. ఎనిమిదినందలరూపాయలు నష్ట

పడినట్లు గ్రహించి, "అబ్బా! ఇంకచాలు. నిద్రింతము. చాలసొమ్ము పోయినది. మరల కలకత్తానుండి తెప్పించుకొనవలసియున్న"దనినాడు.

ఎవరిగదులకు వారుపోయి నిద్రించినారు.

ఉదయమున క్షితీశుడు కాల్యకరణీయముల నిర్వర్తించుకొని గదిలోకూర్చుండినాడు. అతడు నళినిని కొన్నిప్రశ్నలడుగ నిశ్చయించుకొనినాడు. ఆలోచనలో నట్లునిమగ్నుడై యున్న క్షితీశు డాసమయమున నళిని గదిలోనిదృశ్యమునుజూచినచో నెంతబాగుండును?

నళిని—శశిపాదబెనర్జి—విలాసబాబు.

ఆమె గతరాత్రి పేకాటలో గెలిచినధనము. లెక్కపెట్టినది.

"ఎనిమిదివందల నలుబదిరూపాయలు గెలిచినార"మని, అయిదువందల నలుబదిరూప్యముల తానుదీసికొని, ఆయిర్వురకు చెరి నూటయేబది రూపాయల నొసంగి "విలాసబాబూ! ఆటలో నీకుగల చాకచక్యము శ్లాఘనీయము" అని వీపుపైతట్టినది. తొమ్మిదిగంటలకు క్షితీశచంద్రుడు, మధుసూదనముఖర్జియనుపేరుతో మెలగుచున్న శశిపాదబెనర్జి, జగన్మోహనఛటర్జియను నామధేయమువహించిన విలాసబాబు కలిసి, యాగ్రామములో నెవరనో చూచుటకు వెళ్ళినారు. నళిని వరండాలో కూర్చుండి, కర్తవ్యమునుగూర్చి యోచించుకొనుచుండగా వెనుకనుండి ఒకవ్యక్తివచ్చి "నళినీ! ఎన్నాళ్లకుచూచినా"నని, యామె భుజముపై చేయివైచినాడు. ఆమె యులికిపడినది. వెనుతిరిగి చూచుసరికి చంద్రనాథబోసు ప్రత్యక్షమైనాడు. ఆమెమోము వెల్లదనమునొందినది. ఆమె యసహ్యముతో "ఎందులకిచ్చటికి వచ్చితి?" వని యడిగినది.

"ఏమి? నాభార్యవుకావానీవు? మూడుసంవత్సరములైనది నిన్ను చూచి. నిన్ను గొనిపోవుటకువచ్చినాను"

"ఛీ! నేను నీభార్యనుకాను. నన్ను ఎరగాచూపి, యెందఱో

యువకులను పేకాటలో మోసపుచ్చి, సొమ్ము వేలకొలదిగ నార్జించి తిపి. ఇక నేను నీతోరాను. నీహింసకు తాళజాలకనే నిన్ను విడిచితిని. నిన్ను నేను మనోవృత్తి నిమ్మనికోంలేదు. నన్ను పోషింపుమని బాధించ లేదు. అప్పుడు నీవిచ్చిన పదివేలరూపాయలతో నింతవరకు గడపినాను నీతోరాను. నీవు వెళ్ళిపొమ్ము.'

"నన్నురమ్మని నేనేడ్చుటలేదు. నళినీ అష్టేసుందరియైనను, ఆమెచిత్తము కాలకూటవిషమయమని నేనెరుగనా? అయినను నాభా ర్యవు కావున నాతోరమ్మని — నామాటవినుమని నిర్బంధింతును. రమ్ము" అని చంద్రనాధుడామె కరమును బట్టుకొనినాడు.

"ఏమైనను నేనురాను నీభార్యనుకానందును"

"అట్లయిన రంగూనులోని హరికృష్ణభవనరహస్యమును పోలీ సులకు తెలుపుదును. అదిగాక నీపై సింకనులరెస్టువారంటొకటి అమ లులోనున్నది. నిన్ను రక్షకభటుల వశముచేయుచో మంచిబహుమా నమువచ్చును."

"నన్ను పోలీసులవశమొనర్పతలంచినపుడు నీతోరమ్మనెదవేల"

"నాకుపనియున్నది కనుక. అయితే నీకిట నెవరుస్నేహితులుగ నున్నారు?"

"అవన్నియు నీంకెదులకు?"

"ఈమధ్య శశిపాదబెనర్జీనిచూచినట్లు జ్ఞాపకమున్నది. బొంబా యిను నగరములోని హత్యాపరాధముతో శశిపాదబెనర్జీకి—"

"చాలు చంద్రనాథ్! నీతోప్రమేయము నాకువలదు. నాశ్రే యోభివృద్ధులగూర్చి నీవు తాపత్రియపడవలదు. మన సంబంధము వదల్చుకొందము నీకేమికావలెనో చెప్పుము"

"ఎంతధన మిచ్చెదవు?"

"అయిదువేలరూపాయలు—"

“చాలదు—”

“చాలని-చో పోయినీయిష్టమువచ్చినట్లు చేసికొనుము. మనవివాహము రద్దుచేయుమని కోర్టులో పిటీషనువ్రాయుము ఆపిటీషను కోర్టువారిచే నంగీకరింపబడిననాడు నీకయిదువేలరూప్యములిచ్చెదను. అప్పటివరకు నీకుప్రస్తుతము మూడువందలరూపాయలిచ్చెదను”

ఆతనిచే తన ఏర్పాటునకు సమ్మతించిన ట్లొకయుత్తరము వ్రాయుంచుకొని, రు 4700 లు యీయవలసినట్లు తానొక నోటువ్రాసి యిచ్చి, మూడువందలరూప్యములను చేతబెట్టి నళిని “చంద్రనాథ్! ఇకపొమ్ము. నీకుసొమ్మవసరమైనపుడు రంగూను 17 పగోడావీధికి టెలిగ్రాముపంపుము పంపెదను. మనము మరల భార్యాభర్తలుగ కలిసికొనరాదు ఈలోపున కోర్టువ్యవహారము ముగించుము నాస్నేహితులు రాగలరు త్వరలోపొమ్ము”అనినది.

“త్వరలో సొమ్మునర్దుబాటుచేయు’మని, నళిని భర్త చంద్రనాథ్ వెడలిపోయినాడు.

ఆనందభవనము

వందోమ్మిదవ ప్రకరణము.

చిత్రకారుని లేఖ.

మధ్యాహ్నము నాల్గుగంటలైయుండెను. నళిని క్షితీశులుహాటలు నంటియున్న యుద్యానవనములో నొక చెట్టుక్రింద కూర్చుండియున్నారు. నళిని యిట్లనినది—

"క్షితీశా! నాజీవితమింతవరకు దుఃఖమయము. నాచిత్తమున శాంతిలేదు. హృదయమున నిరంతరమా వేదనయే. ఇంతవఱకు సౌఖ్యమనున దెరుగను. ఇకనైన నాజీవితము సుఖప్రదమైయుండునో-యుండదో గ్రహింపజాలకున్నాను."

"నేను నిన్ను వివాహముచేసికొనినను నీకుసౌఖ్యముకలుగదా? నీకు కిదరుపూరులోని ఆనందభవన మానందదాయకముగ నుండదని తలంతువా?"

"నిజముచెప్పుదునా? క్షితీశా! నాకు భయమగుచున్నది. నీవు పెండ్లి చేసికొనవేమోయని—"

"ఛీ! అట్టితలంపులు మానుము. నాకిటనుండుట కిష్టములేదు. రమ్ము. కలకత్తాకుపోయి, వివాహముచేసికొందము"

ఆమె ముఖమానంద వికసితమైనది. క్షితీశుని కరపల్లవము నామె ముద్దిడుకొనినది. వారిచర్యల గమనించుచు. మాటలనంతసేపును వెనుకగా పొంచుండి వినుచున్న జగన్మోహనభటర్జీ ముందుకు వెళ్లి "ఓహో! మీరిటనున్నారా? ఇంతవరకు మీకొఱకే వెదకుచు, విసిగి

పోయినాను. మధుసూదనముఖర్జీ మనకై వేచియున్నాడు. కారులో రంగూనుకు పోవుదమనుచున్నాడు" అనినాడు.

"మిత్రమా! జగన్మోహన్ సంతోషకరమగువార్త. నళిని నాకు భార్య కాబోవుచున్నది.''

"మిమ్మభినందించుచున్నా" నని జగన్మోహన చటర్జీనవ్వినాడు

మువ్వురును వీధిలోనికిబోయినారు. వారు కారులో కూర్చుండినారు. క్షితీశుడు సిగరెట్ ప్యాకెట్ కొనుటకై వెడలినాడు-నళిని ఆ యవకాశము పురస్కరించుకొని యిట్లనినది—

"నేడొక దరిద్రుడు—మీయిర్వురును యెరుగుదురతనిని-వచ్చి నన్నుచాల నిర్బంధించినాడు"

"చంద్రనాథ్ కాదుగదా?" అనినాడు విలాసబాబు.

"కొంపమునిగినది. అతడు మనల నాశముచేయగలడు? అతనికి హరికృష్ణ భవనరహస్యము—"

"అతడు ఋజువుచేయలేడు. క్షితీశుడు— చంద్రనాథ్ కలిసికొనకుండ చూడవలెను. ప్రస్తుతమతని నోరుకట్టి పంపినాను-ఆర్టిస్టుమహేంద్రుని నోరుమూయలేదా? నాభర్త—" అని నళిని పూర్తిచేయకుండగనే, క్షితీశుడు "వచ్చినా" డనినాడు.

తమ సంభాషణమునతడు విన్నాడేమోయని నళినీవిలాసబాబులు కంగారు పడినారు. "ఉలికిపడినాను. మనము కలకత్తాకు పోవనుద్దేశించినామని మధుసూదన బాబుతో చెప్పుచున్నా" నన్నది నళిని—

ఇంతలో హోటలు నౌకరువచ్చి యొకకవరును క్షితీశున కొసగినాడు. అది మహేంద్రుడు వ్రాసినది. అందిట్లున్నది.

"డియర్ క్షితీశ్! నళినితో హాయిగ కాలము గడపుచున్నావని తలంతును. ఆమెనుగూర్చి నేను చెప్పినది మఱువవలదు. ఇదివరలో నామెపై జెప్పినది నీకు కోపము కలిగించి యున్నచో క్షమింపగోరెదను.

నాకొక విషయము చాలబాధాకరముగ నున్నది. మూడువారములనుండి సుహాసిని కనబడుటలేదు. పోలీసులకు రిపోర్టు చేసినాను. పత్రికలలో ప్రచురించినాను. లాభముకలుగలేదు. నగరమెల్లెడల వెదకినాను. ఆమె యెవరితోనైన పారిపోయియుండు ననుటకువీలులేదు. ప్రేమనుగూర్చి ఆమె తాపత్రయ పడుటలేదని నాకు తెలియును. ఎవరైననామె కాపదల ఘటించియుండుదురేమో. దయయుంచి, కర్తవ్యముపదేశింప గోరెదను. ఆమెనీకు కూడపరిచితకదా!

యిట్లు
మహేంద్రనాథ్.

లేఖ యుతనికాశ్చర్యము కలిగించినది——

ఆనందభవనము

ఇరువదియవ ప్రకరణము

భయంకర ప్రతీకారము

"మహేంద్రా! నీవేల నట్లు మూర్తీభవించిన విషాదము వలె నున్నావు? నేను నావివాహము జరుగుదినముగదా! నీవేల సంతోష ముగనుండవు?"

"నాముఖమెట్టి భావము ప్రకటించుచున్నదో నేనెట్లు చెప్ప గలను?"

"నీకింకను నళినిపై కోపమేనా? ఆమెచేసిన అపరాధమేదో చెప్పరాదా?"

"క్షితీశా! ఈవఱకే నేనుకొంత సూచించినాను. అదిగాక నీవు పిలచినందున నేనే నిటకువచ్చినాను. లేనిచో రాకపోయియుందును."

"దయయుంచి, నళిని విషయమై నాతోనికముందేమియు చెప్ప వలదు."

నళిని, క్షితీశుని హృదయము నెంతగాఢముగా వశీకృతమొన రించినదో మహేంద్రునకు బోధపడినది. ఆమెను గూర్చి చెప్పబూనుట తాను త్రవుకొన్న గోతిలో తానేపడుటయనికూడ యతడు గ్రహించి నాడు. మహేంద్రునిముఖము విన్నదనము వహించుట గమనించి, క్షితీశుడతని చేయిపట్టుకొని, "మహేంద్రా! క్షమింపుము. నళినిపై నాకుగల గాఢానురాగ మామెకు వ్యతిరేకముగ నేమాట వినినను,

క్రోధము కలిగించును. అందులో నేడు పెండ్లిరోజుగదా! సంతోషముగ కాలము గడపుద''మనినాడు.

,,క్షితీశా! క్షమించుటకేమున్నది. నీకీవివాహము తప్పక సౌఖ్య ప్రదము కాగలదని యాశింతును. నీయెడల నాకుగల భ్రాతృభావమచం చలము.''

నౌకరు జయరాం లెమనేడ్ గ్లాసులందుంచి, యీయయగా, నిర్వు రును త్రాగినారు.

,,ఎవరు వచ్చినను నెలరోజులవఱకు కన్పించనని చెప్పు''మని జయరాముతో జెప్పి, క్షితీశుడు స్నేహితునితో దేవాలయమునకు బోయినాడు నళినికూడ వచ్చియున్నది. బ్రాహ్మణులంతకుముందుగనే వచ్చియున్నారు. నళినీ క్షితీశుల వివాహమునకై బ్రాహ్మణులు మం త్రముల జదువ సాగినారు

ఒకగంటయైనది. పదునేడేండ్ల యువతి—మాసిపోయిన చీర ధరించియున్నది—కుంతలములు సంస్కారహీనములై, జడలు గట్టి యున్నవి. నీరసముగనున్నది వచ్చి, ఆనందభవన ద్వారముకడనున్న జయరామును జూచి, ''క్షితీశచంద్రుడున్నాడా?'' యనియడిగినది.

''ఎందులకు?''

''అత్యవసరముగ మాట్లాడవలసియున్నది. అదియాతని మేలు కొఱకే''

''అమ్మాయీ! క్షితీశబాబు కలకత్తాలోని కాళికాలయమున నుండును. నేడతని వివాహముగదా!''

''వివాహమా?—నళినినే పెండ్లిచేసికొనుచున్నాడా?''

''అవును—''

''కాళికాలయమునకా? అయ్యో! ఈపాటికి వివాహమైపోయి యుండునా?'' యని వెడలిపోయినది. కాళికాలయమునుజేరి, పూజారిని

కలిసికొని, ఆయువతి "నేడిట క్షితీశచంద్రుడను జమీందారు వివాహము జరుగునా?" అని యడిగినది.

"వివాహము జరిగినది. వధూవరులు మిత్రులతో పావుగంటకు పూర్వమే వెడలిపోయినారు."

"ఎచ్చటికి వెళ్ళినారు?"

"అమ్మా! ఆవిషయము వారుచెప్పనులేదు. నేనడుగనులేదు"

ఆమె—సుహాసిని. పూజారిపలుకుల నాకర్ణించి, యొకదీర్ఘ నిశ్వాసమువిడిచి, మరల వెనుదిరిగి వెడలిపోయినది. మూడు నెలలు తగిన యాహారములేక—నిద్రలేక—మెడపై బాకుపోటువలననైన పెద్దగాయముతో బాధపడి సుహాసిని కృశించిపోయి, ఆనవాలుపట్టుటకు కూడ వీలులేని స్థితిలోనున్నది.

ఆనాడు ఎంతో ప్రేమయున్నట్లు నటించిన నీలచరణునిచే నవద్వీప గ్రామము బహిఃప్రదేశమున తోటలోని బంగాళాలో స్మృతిహీనయై పడియుండిన సుహాసిని కొంతసేపటికి తెలివొంది, తనప్రక్కనొక పరిచారికనుగాంచినది. ఆమె మెడపై బాకుపోటువలన గాయమైనట్లు— దానికి బాండేజీ కట్టినట్లు గ్రహించినది. తానెచటనున్నదో యామె గ్రహింపజాలక మూడు నెలలుగడపినది. తనపైనొక స్త్రీయును పురుషుడును కాపుగానుండుట—వారు తానడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానము చెప్పక, నిరంతరము బంధించియుంచుట మిక్కిలి బాధాకరముగ తోచినది. ఒకనాడామె గదిలోకూర్చుండి, పరిచారికగాని, పరిచారకుడుగాని లేరనిగ్రహించి, మెల్లగా లేచినది. తనదుస్తులు చినిగిపోయియుండుటచే-నాగదిలో నొకమూలనున్న పరిచారికదుస్తులచూచినది. తలుపు పావల బంధింపబడియుండలేదు. తనయదృష్టమునకు సంతసించి, సుహాసిని, ఆ పరిచారిక చీరధరించి, ఆబంగాళామండి యీవలకువచ్చి, నడచి నవద్వీపముచేరినది. అటనుండి కలకత్తాలోని తనయింటికిపోయి, కిడరుపూరు

లోనిక్షితీశుని ఆనందభవనమునకు వెళ్ళినది. ఆతడు నళినిని వివాహమాడి నాడని తెలిసికొన్నది. తానటబంధితయై యున్నపుడొక నూత్న రహస్యము నెఱింగినది, కాని ఆమెవచ్చి, క్షితీశుని కలిసికొనుట కొకింత యాలస్యమైనది. దేవాలయమునకూడ నతనిని చూచునవకాశము చిక్కలేదు. పాపమామె కాశాభంగమైనది. ఆమె మానసము సహస్రభిన్నమైనది. తన జీవితలక్ష్యము తప్పిపోయినది. కాని తగినయదనుకై వేచి, భయంకర ప్రతీకారమొనరింప, సుహాసిని దృఢముగ నిశ్చయించుకొనినది.

ఆ న ం ద భ వ న ము

ఇ రు వ ది యొ క ట వ ప్ర క ర ణ ము.

స్టు డి యో లో

క్షితీశచంద్రుడు ఆనందభవనమున తనగదిలో గూర్చుండి, తన సోదరునకు నళిని వ్రాసినలేఖల జదువుచు "వీనిని కాల్చివేయుదునా" యనుకొనినాడు. మఱల „వీని నుంచుటయే మంచి"దని తలంచినాడు నళిని యెవరో స్నేహితురాలిని చూడ నరిగినందున నతడొక్కడే యింటనున్నాడు. నౌకరువచ్చి యొక యుత్తరమిచ్చినాడు. అందిట్లున్నది—

"క్షితీశబాబూ! చాల ముఖ్యమైన విషయముసుగూర్చి నీతో మాట్లాడవలసియున్నది. ఆవిషయము లేఖలో వ్రాయుట కేవలమనుచితము. దయయుంచి సాధ్యమైనంత త్వరలో నన్ను కలిసికొన గోరుదును. ఈవిషయము రహస్యముగనుంచవలెను. నీభార్య నళినికైన తెలియనీయరాదు. సుహాసిని"

„ప్రియా! ఎవరో స్త్రీ నీకు లేఖవ్రాసినదే. నన్ను చూడనీయవా?" యని యంతకుమున్నే కుర్చీవెనుకనిలిచి, ఆయుత్తరములోని యంశముల జదువుటలో విఫలమైన నళిని పలికినది.

„నళినీ! ఇది చూపరానియుత్తరము. నీకు సంబంధించిన విషయముకాదు."

ఆమెకాసమాధాన మాశాభంగము కలిగించినది. పరిచారిక యింతలో వచ్చి „భోజనము సిద్ధమైన"దనగా, నతడులేచి, నవ్వుచు నామెతో భోజనశాలకు బోయినాడు.

ఆనాడే సుహాసిని మహేంద్రివిస్టుడియోకువెళ్ళినది. "ఇన్నాళ్లు నేనేమైతి?" వని, "మెడపై నాగాయమే"మని, మహేంద్రుడెన్నో విధముల ప్రశ్నించినను నామెనిజము చెప్పలేదు. ఆమె లేనందున యసంపూర్తిగనుంచిన చిత్రిమునతడు మరలనారంభించినాడు. ఆగాయము మెందులకైనదో యదిచెప్పక దాచినదని గ్రిహించినాడు. మధ్యాహ్నమతడేదో పనిపై నెటకోవెళ్లినాడు. ఇన్నాళ్ళును మహేంద్రుడేమి చేసినాడని యామె చిత్రిములచూచినది. నళిని చిత్రమెంతో చక్కగ రచింపబడియున్నది. "వీరిర్వురకు నేదోసంబంధముండి తీరవలె" నని తలపోసినది. ఈనిగూఢరహస్యమును భేదించవలెను. నేను మనసార ప్రేమించిన క్షితీశుని తానాకర్షించిన యీదుష్టురాలిపై నాపగ నెన్నటికైన తీర్చుకొందు" నని పండ్లు పటపటకొరికినది. ఆమెనేత్రిము లశ్రు జలమయములైనవి.

సుహాసిని యతని డ్రాయరులో నళినినిగూర్చినదేమైన లభించునేమోయని వెదకినది. అడుగున నొకవార్తాపత్రిక—చాల సంవత్సరములకు పూర్వము ప్రిచురితమైనది. కన్పించినది. "హరికృష్ణభవన రహస్య"మని పెద్దయక్షరములతో నొకపుటలోనున్నది. ఆవృత్తాంతము విచిత్రముగనుండి తనకవసరమైనదగుటచే, నాపత్రిక ప్రికటితమైన తేదీని—ఆవృత్తాంతమును తననోట్‌బుక్కులో వ్రాసికొనినది.

ఆనందభవనము

ఇరువదిరెండవ ప్రకరణము

వజ్రహారము

చంద్రనాథుడు నళినికిని తనకును విడాకు (*Divora*) లిప్పించుమని కోర్టుకువ్రాసికొనిన అర్జీ విచారణకువచ్చినది. ఆమెపేరు ఉదహరింపబడక "మిసెస్ చంద్రనాథ్" అనిమాత్రమే పేర్కొనబడినది. ఒక్కసారిమాత్రము 'నళిని ఆమెపే' రని చంద్రనాథుడే కోర్టులో చెప్పినాడు. జడ్జి, అయర్జీనంగీకరించి, విడుదలకంగీకరించినాడు. నళిని పరిచారిక కోర్టులోహాజరై జరిగినదంతయుచూచినది. విచారనంతరము చంద్రనాథు డామెను బిలిచి, "నీ యజమానురాలు నళిని నాకు రు 4700 యీయవలసియున్నది. రేపే ఆసొమ్ము నీయవలెనని చెప్పుము నేను రతన్‌సర్కారువీధిలో రెండవనెంబరు సౌధముపై తనకై వేచియుందునని చెప్పుము. రానిచో నేనే ఆనందభవనమునకు వత్తు"నని నాడు. ఆమె యతనినటకు రావలదని హెచ్చరించి వెడలిపోయినది.

మరునాటి సాయంకాలమారుగంటలకు చంద్రనాథుడు నళిని రాకకయి తనగదిలో కనిపెట్టుకొని యున్నాడు. క్షణమొకయుగమువలె తోచినదాతనికి. నళినివచ్చినది. "అబ్బా! వీలేచిక్కినదికా" దనినది.

"నీవు చెప్పినట్లు చేసినాను. నాకీయవలసినసొమ్ము తెచ్చితివా"

"లేదు"

"మరెందులకు వచ్చితివి?"

"నేచెప్పినది వినవేల? నాభర్తనింత త్వరలోనే యడిగినచో ననుమానపడును. ఏడువందల రూపాయల దెచ్చినాను. కావలెనా? వలదా?

"ఎందుకు. ఏడువందలు, ఏడ్చుటకా? రెండువేలరూప్యములతి జరుగురుగా కావలెను."

"లేవు. వీనిని స్వీకరింతువా లేదా?"

చంద్రినాథుడు కోపాతిరేకమున నామె జేతిలోని ఏడువందల రూపాయలనోట్లను లాగికొని, "చాలవు. నీవీయగలవు. నాకుమిగిలిన ధనమిచ్చితీరవలె"ననినాడు

"సరసము బాగున్నది. లేవు. నేను మరేమియు గొనిరాలేదు."

"ఆవజ్రిహార మిమ్ము తెమ్ము."

"అమ్మో! నాభర్త నన్ను బ్రతుకనిచ్చునా? పోయిదని చెప్పిన చో పోలీసుకు రిపోర్టుచేయును."

"ఛీ. ఛీ. తెలివితక్కువ మాటలెందుల?" కని చంద్రినాథుడు బలిమినా హారమును దీసికొనబోయినాడు. ఆమె చేతులడ్డుపెట్టినది. లబ లబలాడినది కాని, అబలయగుట నతనికే జయము కల్గినది.

"హారమిచ్చెదవా? పోలీసురిపోర్టుచేయుదునా?" యనినళిని కోపముతో ప్రశ్నించినది.

"చేసికొనుము. మనమిర్వురము కోర్టుకు పోవుటమంచిదే."

"సరే ఈపరాభవానలము నన్నునిరంతరముదహించును. నీకిక దమ్మిడీమైన నీయను."

"ఈయనప్పుడు చూచెదను. ఆలస్యమైనదని నీకొత్రమగడు కోపించును. పొమ్ము."

నళిని ఆపాదమస్తకము క్రోధాగ్ని చే దహింపబడుచున్నను, ఆత నినేమియు చేయజాలక విసవిస నడచిపోయినది.

ఆ న ం ద భ వ న ము

ఇ రు వ ది మూ డ వ ప్ర క ర ణ ము.

చేతినుండి ఎగిరిపోయినపిట్ట.

కిడరుపురారు ఆనంగభవనములో నివసించుట నళిని కిష్టములేదు తనమిత్రులకు దూరమైతినను చింతయామెను శాధింపసాగినది. అందు చే మరల రంగూనుపోయి కొలదిమాసములట గడపుదమని క్షితీశుని తో చెప్పినది. అతడు సమ్మతించినాడు. ఇర్వురును రంగూనుకుబోయి నారు. నియోనోసులవిలాస్ హోటలు మేడపైనొక గది యద్దెకుదీసి కొనినారు. పదునైదు దినములు గడచినవి ఒకనాటియుదయమున నా మె యెటకో వెళ్ళినది. క్షితీశుడొక్కడే గదిలోకూర్చుండి, యప్పుడే వచ్చిన యుత్తరముల చదువుకొనుచున్నాడు, అందులో నొకయుత్తర మున నిట్లున్నది.

"1908వ సం॥రము ఆగస్టు 10వ తేదినాటి "రంగూను టైమ్సు పత్రిక చూచినచో నీకొక వింతవార్త కన్పించును.

సుహాసిని."

"ఈమె యిదివరలో నొకసారి కలిసికొనుమని వ్రాసినపుడు నేను వెళ్ళలేదు. మఱల నీలేఖ. సరే. ఆపత్రికలో నేమున్నదో చూతు" మని, దుస్తులధరించి, నౌకరుతో నేనరగంటలోవత్తు నని నళినితో చె ప్పు మని, బయలుదేరినాడు.

క్షితీశుడు బ్రైమ్సు పత్రికాకార్యాలయమున్న హార్బరు వీధి చేరినంతనే, అతనికి తెలియకుండ యొక నలుబదివర్షముల ప్రాయముగల మనుజుడొకడు క్షితీశుననుసరించి పోసాగినాడు. ఆపత్రికాకార్యాలయములోనికిబోయి, గుమస్తానడిగి, ఆగస్టు 10వ తేదీ 1908 సం॥ రము నాటి పత్రిక చదువుచుండగా, నతనికి తెలియకుండవచ్చిన యతడును మరియిర్వురును కొంచెముదూరమునుండి చూచుచున్నారు. ఒకడు తనజేబులోని ఫొటోతీసి "అతడే. నిస్సందేహముగనతడే. ఈసారి మనల తప్పించుకొని పోజాలడు అతనినరెస్టు చేయుడ" మనినాడు.

ముప్వురు నతనిని సమీపించినారు. ఆపత్రికలోని హారికృష్ణభవనరహస్యము నామూలాగ్రముగ చదువకుండగనే క్షితీశున బుజముపై జేయివైచి, ఒకడు "అయ్యా! నళినిని పెండ్లిచేసికొన్న జమీందారుగారు మీరేనా?" అనినాడు.

"అవును. ఏమి? మీరెవ్వరో దయయుంచి చెప్పెదరా?"

"నేను డిటెక్టివు సార్జెంటును. నాపేరు విల్కిన్సు. మీపై నరెస్టువారంటున్నది. దయయుంచి, పోలీసు స్టేషనుకు రండు"

క్షితీశుడాశ్చర్యముతో "ఏమి? నేనేమి యపరాధమొనర్చినా?" నని యడిగినాడు.

"వలదు. ప్రశ్నలడిగి ప్రయోజనములేదు. మర్యాదగా స్టేషనుకువచ్చి తెలిసికొనుట యుక్తము."

క్షితీశుడు నిర్ఘాంతుడైనాడు మారుమాటాడక, అతడు అడిటెక్టివు ఆఫీసర్లి కారులోనెక్కినాడు. కారుసిటీపోలీసుస్టేషను కడనాగినది, చీఫ్ యినస్పెక్టరు కూర్చుండి, కాగితములకట్టనిప్పి, ఫొటోగ్రాఫునుబట్టి ముదాయి యాతడేయనిగ్రహించి, ప్రశ్నల వర్షము కురిపించినారు

ఆనాఁటిమధ్యాహ్నమే సార్జెంటు విల్కీసు నియోకోమలవిలాస్ హోటలుకువచ్చి, 213 నెం॥ గదిలోని నళిని ఉన్నదాయని యడిగి నాడు.

హోటలు మేనేజరు "ఆమె 11—30 కు వచ్చి, బిల్లుయిచ్చి యీకవరు నా మెభర్తకిమ్మని వెడలిపోయిన"దని, ఆకవరును సార్జెంటు కిచ్చినాడు. అందులో నామె చిరునామాయుండునని, సార్జెంటాశతో చూచినాడు. ఒక తెల్లకాగితపుముక్కయున్నది. "ఓహో! ఈమె జరిగినది గ్రహించి, తగువిధమున జాగ్రితపడిన" దనుకొనినాడు ఇంతలో తనయనుచరులుకూడ వచ్చినారు. సార్జెంటు విల్కీసు ,,పక్షి ఎగిరిపోయినది- ఈకేసు చాలనిగూఢముగనున్నది 'ఆమెను చాలత్వరితముగ నరెస్టుచేయవలెను. నేనుతలచినట్లామె నళినీఆప్టేయైనచో—నాలుగైదు హత్యారహస్యములు బోధపడును. ఆప్టేయనుపేరుతో నిదివరకు వ్యవహరించినది. రండు. రేపటినుండి విశ్వప్రయత్నమునరించి, ఆమెను బంధింతు" ననినాడు.

నాల్గు నెలలు గడచినవి. సార్జెంటు విల్కీసు విశ్వప్రయత్నములు చేసినను నళిని దొరకలేదు. ఆమె మోల్మేనులో నొకహోటలులో బసచేసియుండెను. విలాసబాబు వచ్చినాడని పరిచారిక చెప్పినది. ఆమె మందహాస వికసితవదనయై, యతనిని కలిసికొన్నది. నళిని యిట్లనినది

"నేనిట మారుపేరుతో మెలగుచున్నాను. గదిదాటి యావలకు బోవుటయేలేదు నీవెప్పుడువచ్చితివి? ఏమైన విశేషములున్నవా?"

,,ఓ! లేకేమి? శశిపాదబెనర్జీ అరెస్టయినాడు"

,,ఏమి? ఎప్పు" డని నళిని యానందముతో ప్రశ్నించినది.

,,వారముదినములక్రితము అరెస్టుచేయబడినాడు. మేమిద్దరము పదునైదుదినములకుపూర్వము ఇన్సెయినునగరములో కలిసికొన్నారము. అతనిని మూడవనాటికి రంగూనురమ్మనిచెప్పి, నేనుముందుగనే వచ్చినాను. అతడు రైలుదిగినంతనే రంగూనుస్టేషనులో సార్జెం

టు విల్కిను అరెస్టుచేసినాడు"

"పోలీసులకు నీవే రిపోర్టుచేసినావా?"

"అవును"

"నేరమేమి?"

"క్షితీశునిపై నారోపింపబడిన యపరాధములో పాల్గొన్నాడని"

"శిక్ష—?"

"నేడే శశిపాదునకు 10 సం॥రములకఠినవఆకము విధించినారు. మాండలేచెరసాలకతడు గొనిపోబడును—"

"విలాసబాబూ! మనమిక హాయిగనుండవచ్చును. క్షితీసునకు పదునైదువత్సరముల కఠినశిక్ష—శశిపాదునకు పదివత్సరములు—మనము మిగిలినకార్యము పూర్తిచేసి, స్వర్గసౌఖ్యము లనుభవింతము"

నళిని యిట్లుపలికి, విలాసబాబును ముద్దుపెట్టుకొనినది. కాని తానొనర్చుచున్న యకార్యములకు భగవానుడెట్టి కఠినశిక్షవిధించునో యను పాపభీతి కపుడపుడామెలోను గాకపోవుటలేదు.

ఆనందభవనము

ఇరువదినాల్గవ ప్రకరణము

సత్యానందస్వామి.

"సత్యానందస్వామి యెచటనున్నారు?"

"మఠములోనున్నారు. ఇప్పుడే వచ్చెదరు"

సుహాసిని కొలది దినములకుపూర్వమే రిపన్‌స్క్వేరుకడ తనతో నీలచరణుడనని చెప్పుకొనుచు, ప్రేమనటించినవానినిచూచినది. ఆమె యతనిని మెల్లగా ననుసరించినది. అతడు చాలవీధులగడచి, హేమంత సర్కారువీధిలోని 72వ నెంబరుసౌధములోనికిబోయి తలుపుల బంధించుకొనినాడు. గోడపై „సత్యానందస్వామి—బౌద్ధప్రచారకుడు"అని యున్నది. తరువాత నామె యింక్వయిరీచేసి, నీలచరణుడు—సత్యానందస్వామి యొక్కరేయని గ్రహించినది.

సుహాసిని హాలులో కూర్చుండినది. స్వామి యీవలకువచ్చి, ఆమెనుజూచి నిశ్చేష్టుడై, "నీనా—నీవు వచ్చినావని తెలియదు" అనినాడు. స్వామి యిటునటు పారిపోవుటకు వీలేమైన యున్నదేమోయని చూచినాడు. ఆమె „సత్యానందస్వామి హంతకుడని ప్రపంచమునకు తెలియదుగదా!" అనినది—

„హంతకుడనా? ఎవరిని హత్యచేసినాను?"

„స్వామీ! నేను నీకేమి యపకారము సలిపినానని. నీలచరణుడనని మారుపేరుతో లేనిప్రేమనటించి, నన్ను చంపబూనినావు?"

"సుహాసినీ! నేను నిన్ను హత్యగావింప బ్రియత్నింపలేదు"

"స్వామిజీ! అసత్యములెందులకు? నీదుష్టస్వభావము నాకుపూర్తిగా యనగతమైనది. నాప్రశ్నలకు సదుత్తరము లీయనిచో నిన్నుపోలీసుల కప్పగింతును. లెమన్ క్రష్‌లో మత్తుమందుకలిపి, నన్నుస్మృతిహీనగా జేసిన ధన్యుడవు. నీకుసాయముచేసిన దౌర్భాగ్యుడెవరు?"

"చెప్పను—"

"ఎందులకు చెప్పవో చూచెదను. నీవిప్పుడే అరెస్టగుదువని గ్రహింపుము. కొన్నినెలలకు పూర్వము జైలుపట్టాలపై మీచేనొకమను జుడువిడువబడి,చనిపోయినాడు. పోలీసులావాకేతీయుచున్నారు. చెప్పుము. క్షితీశచంద్రుడెటనున్నాడు."

"నాకు తెలియ"దనినాడు సత్యానందస్వామి.

"నన్నుకూడ చంపెదవా? చంపుము. నిజముచెప్పినచో నీరహస్యముల పోలీసులకు దెల్పను."

"అట్లయినవినుము. క్షితీశుడు తన్ను వివాహముచేసికొనుటకు నీవేమార్గమున నిరోధముగ నుంటివని— నీయెడమత్సర గ్రస్తయైయున్న నళిని—ప్రేరేపణచే నేనును-శశిపాదబెనర్జీయును, నీకానాడట్టి విపత్తు ఘటించినారము. నేనామె సుందరశక్తుడను. నారహస్యమొండామెకు తెలియును."

"నీవలెనే పాపము మహేంద్రుడుకూడ ఆమెకుదాసుడు."

"అయ్యో! నీకన్నియు తెలియునే!

"అయితే క్షితీశుడీమధ్య నెచటనున్నాడో తెలియుటలేదు. ఆతడెటనున్నాడో చెప్పుము."

"నిజముగ నాకుతెలియదు. అతడు నళినిని వివాహమాడినపిదప నీకేల యీాయనవసరతాపత్రయము?" సుహాసిని యిట్లనినది—

"రంగూనులో నెపుడో హరికృష్ణ భవనమున జరిగిన హత్యా

పరాధము నేడుమజల పోలీసుల చేతిలోనున్నది. విచారణ మీమధ్యనే ఆరంభమైనది. నేనంతయూ పోలీసులకీవరకే చెప్పినాను. రంగూనులో పోలీసువారు నళినికొరకు వెదకుచున్నారు. నీవును తప్పించుకొని పోజాలవు."

"అట్లయిన నిది నీకుతంత్రమా? నీవే నాయంతము చూడగలదాన"వని, కోపోద్రిక్తుడై సత్యానందస్వామి సుహాసిని కంఠమును బలముకొలది నులిమివేయసాగినాడు ఆమె సాయముకొఱకు కేకలిడినను ప్రయోజనము లేకపోయినది. సత్యానందస్వామి లోనికిబోయి, యొక చిన్న లాటీకర్రతెచ్చి సుహాసిని నెత్తిపై నొకదెబ్బకొట్టినాడు, ఆమె చైతన్యము గోల్పోయి ముద్దవలె క్రిందపడిపోయినది. వెంటనే యతడుతన దుస్తులను ధనమును సూట్ కేసునందుంచి, నౌకరుతో నతిజరుగురుపనిపై పోవుచున్నానని చెప్పి వెడలిపోయినాడు. సుహాసినికి నాలుగైదు గంటలవరకు తెలివిరాలేదు. ఆమె మెల్లగాలేచి, కర్తవ్యమాలోచించుకొనుచు వెడలిపోయినది.

సత్యానందస్వామి మఠములోని తనయుద్యోగమున కాకస్మికముగ రాజీనామాయిచ్చి వెడలిపోయినాడనువార్త సాయంకాలమగుసరికెల్లెడల వ్యాపించినది.

ఆనందభవనము

ఇరువదియైదవ ప్రకరణము.

నళినిపైనొకకన్ను

„మనకు అతడు మరణించినట్లు సర్టిఫికేటున్న చాలును.”

„ఇదిగో. ఆసర్టిఫికేటు తెచ్చినాను.”

„ఏదీ? ఎట్లు తెచ్చినావు?”

„అదృష్టము వలన బెన్నెయిసులో నొక బెంగాలీహోటలులో చనిపోయినాడని, అతడెవరో తెలియుటలేదని పత్రికలందు ప్రచురింప బడినది. వెంటనే విలాసబాబా నగరమునకుబోయి, ఆచనిపోయినది క్షితీశచంద్రుడని మున్సిపలు ఆఫీసులోచెప్పి, సర్టిఫికేటుతెచ్చినాడు”

„బాగున్నది. కాని మాకనుకూలముగ క్షితీశుని మరణశాసన మమలునందుంచి, ఆయాస్తికి నీవేయధికారిణివని నిరూపించుటకు నాకిచ్చెదు ప్రతిఫలమెంత?”

„పదివేలరూపాయ” లన్నది నళిని.

వకీలు కైలాసనాథముఖర్జీతో నామె మాట్లాడుచున్నది. కైలాసనాథముఖర్జీ యిట్లనినాడు—

„ఆచనిపోయిన క్షితీశుడు మఱలవచ్చినచో మనయందఱి కొంపలు మునుగును”

„ఎందులకు భయపడవలెను. పదునైదు వత్సరములు మాండలే చెఱసాలలోనుండి, క్షితీశుడు సజీవుడై రాగలుగుటకల్ల ఈమరణశా

సనమునననుసరించి, జమీందారీయును, మిగిలిన యాస్తి రొఖము సన్ని యు నాస్వాధీనమే యగునుగదా!"

"అవును. మహేంద్రునివలన మనకేమియు నపకారము జరుగదుగదా!"

"అతనివలన నేయపకారమును జరుగదు. అతనివలననేకాదు-సత్యానందస్వామి వలనకూడ జరుగదు అతడు దేశాంతరము వెడలిపోయినాడు బొంబాయిలో గ్రాండ్ నేషనల్ హోటలులోనుండును అచ్చటికి కొంతసొమ్ము పంపుమని డు"

"రేపే తగినచర్య గైకొందు"నని వకీలు కైలాసనాధముఖర్జి పలికినాడు నళిని యీవలకువచ్చి వెడలిపోయినది ఆమెవెనుక ముప్పది వత్సరముల ప్రాయముగల యువతి యనుసరించి పోయినది నళిని వాటర్లూ వీధిలోనున్న తనయింటికి బోయినది ఆయువతి తలపంకించి వెడలిపోయినది..

ఆ నం ద భ వ న ము

ఇ రు వ ది యా ఱ వ ప్ర క ర ణ ము.

మాండలే చెఱసాలలో.

సముద్ర తరంగములఘోష నాలకించుచు నాలోచనామగ్నుడై యొక ఖైదీ కూర్చుండినాడు. అడవిలోనివృక్షముల దినమంతయుకొట్టి, నలసటమిక్కుటముగా నయిదుగంటలకు గొడ్డలిని ప్రక్కనుంచి యతడు—తాను నిర్దోషియయ్యు నకారణముగా పదునైదు వత్సరముల కఠిన కారాగారవాసశిక్షకు లోనైతినేయని విచారింపసాగినాడు. మూర్తీభవించిన నిరాశవలె కూర్చుండి, హాయిగా—జమీందారువలె—సుఖజీవిత పరమావధినొందుంగ వలసిన తాను దినమునకు పండ్రెండు గంటలు—హంతకులతో—బందిపోటు దొంగలతో కలిసిపనిచేయవలసిన దురవస్థకెంతయు నతడు కుందుచు, తనవిరామకాలములో నా దురవస్థనుగూర్చియే చింతించుచుండెను. అతడు క్షితీశచంద్రుడు అతని నేత్రముల యెదుటరంగూనులోని యా దృశ్యము—తన్నరెస్టుచేయుట—తానెన్నడు పేరైనవినని వానిని హత్యచేసినట్లు నేరముమోపబడుట—జడ్జీ 15 సం॥రముల కఠినశిక్ష విధించుట—తాండవించినది.

తన్ను ప్రేమించిన నళిని యేమైనదో—తనకొరకెంతగా విలపించినదో—బెంగగొనినదోయని క్షితీశుడావేదన మందినాడు. ఖైదులోనుండి తానామెకు లేఖలవ్రాయుట జైలుఆజ్ఞల నుల్లంఘించుట యగును. ఆమెతనకై రెండుమూడు వత్సరములుచూచి, తాను మృతినొందితినని

యనుమానించి, యెవరినైన వివాహము చేసికొనునేమోయని యొకసారి తలపోసినాడు. ఆమె తనయుదంతము నెఱింగి యుత్తరమువ్రాయుట కతని చిరునామా ఆమెకెట్లుతెలియును? ఓడనుండి ఖైదీలను మాండలేలో దింపినపుడు వారినెంబర్లేకాని, పేళ్ళ నధికారులు మాండలే చెఱసాలోద్యోగులకు తెలియజేయరు. క్షితీశుడు 3498 నెంబరుఖైదీ. అతడు నళినిని తానిక చూచుట కల్లయనుకొనినాడు. రంగూను మైయిల్సు పత్రికలో నేమున్నదో సాంతముగ చదువలేదేయని యొకమారు తలచినాడు. సుహాసిని—తన్ను త్రికరణశుద్ధిగా ప్రేమించెనని గ్రహించియు తానామెను తిరస్కరించి నళినిని వివాహ మాడినందున నీకష్టములు ప్రాప్తిల్లెననియొకమారు సంశయించినాడు, పాపము సుహాసిని హృదయమెంతగా నాకులపాటు నొందెనోయని, ఆమెను పెండ్లిచేసికొనపోతినేయని విచారించుచుండ, నొకఖైదీవచ్చి "రమ్ము. ఎనిమిది గంటలైనది. తుపాకీపేలినది లైనుకు సరిగా వెళ్ళనిచో పెనాల్టి తెలియునా?" యనినాడు, మెల్లగాలేచి, గొడ్డలి బుజముపై వైచుకొని క్షితీశుడు వెడలినాడు.

ఆనందభవనము

ఇరువదియేడవ ప్రకరణము

సుహాసిని.

స్టుడియోలో కూర్చుండి, చిత్రకారుడు మహేంద్రనాధుడప్పుడే వచ్చిన 'వంగవాసి' వార్తాపత్రిక పుటల దిరుగవేయుచుండగా నొక చోట ముద్రితమైన వార్తను జూచి, నిర్విణ్ణుడైనాడు. అందిట్లున్నది.

"బెస్సెయినులో మృతినొందిన జమీందారు క్షితీశచంద్రరాయిగారి రెండు లక్షలరూపాయల ఆస్తి సీల్డాయేట్టు, ఆనందభవనము-అతనిభార్య నళినికి చెందినది"

"అయ్యో! ఎంతపని నళినియే యతని మృతికి తప్పక కారణమైయుండును. ఆమె ప్రేమకుపాత్రమైన యిద్దువురు ముగ్గురీవరకే తమ ప్రాణముల గోల్పోయినారు. నేను—అశక్తుడను—కానిచో నీతనిమృత్యురహస్యము భేదించియుందునుగదా. ఎంతపని జరిగిన" దని యతడు తలపోయుచుండగా సుహాసిని వచ్చినది. చిత్రకారుడిట్లనినాడు—

"సుహాసినీ! క్షితీశునిగూర్చి యిపుడే యొకచెడువార్త వినినాను."

"ఏమని?"

"అతడు చనిపోయినాడని—ఆకస్మికముగ బర్మాలోని బెస్సెయిను నగరమున—"

"ఏమీ—క్షితీశుడు—చనిపోయి నా-డా" యనుచు సుహా

సిని స్మృతితప్పి క్రిందబడిపోయినది మహేంద్రుడు శైత్యోపచారముల నలుప, నామె తెలివొందె «నేను నన్నుజాలను—ఆహాంతకి నళిని చంపి యుండును. నేనుఋజువుచేయుదును. అతని నామెహత్యగావించినది.»

«నీవెట్లు ఋజువుచేయుదువు? నళినీఆప్తేయెవరో—రంగూను లోని హరికృష్ణభవనమున జరిగిన—»

«సుహాసినీ! ఇవన్నియు నీకెట్లు తెలియు?»నని మహేంద్రుడడిగి నాడు. «ఏమియునులే»దని, యామెచెప్పుట మానినది. ఆమె «ఆ దుష్టురాలు నళిని—నేను ప్రేమించినవానిని మభ్యపెట్టి వివాహము చేసికొని—చంపివేసినది. పగతీర్చికొందు»ననినది. ఆయాప్తిని నళిని వశ పరచుకొనెనని మహేంద్రుడు చెప్పినాడు నళిని రహస్యముల నామె యెరింగినపుడు తనగుట్టుకూడ తెలిసియుండునని యాతడు భయపడి నాడు. సుహాసిని పాప మేడువసాగినది. ఆమెవిశాలనయనములుదుఃఖా శ్రుపూరితములైనవి. మహేంద్రుడామెనోదార్చి «అతని మృత్యురహ స్యము భేదించుటలో నీకుతప్పక తోడ్పడుదును. విచారింపకు»మనినాడు. 'తలనొప్పిగానున్న'దని సుహాసిని కలతనొందిన చిత్తముతో నింటికివెడలి పోయినది.

ఆ నం ద భ వ న ము

ఇరువది యెనిమిదవ ప్రకరణము.

న ళి ని ర హ స్య ము

అనంతమైన సముద్రములో—చిన్న నావలో మువ్వురు పయన మొనరించుచున్నారు. వారికొక్క ఓడయైనను కనబడుటలేదు. ఆహారములేదు. నిద్రలేదు. సముద్రపు ఉప్పునీరు త్రాగినందున—నా మువ్వురిలో నొకనికి మతిచెలించినది, వాని కరచరణముల బంధించి మిగిలిన యిర్వురు శిలాప్రతిమలవలె కూర్చుండినారు. ఆ మువ్వురును మాండలే చెఱసాలనుండి తప్పించుకొన్న ఖైదీలు. ఎండవేడిమి మిక్కిలితీక్షణముగానున్నది. కారాగారమునుండి తప్పించుకొన్న సంతోషము వారికి లేదు. తిండికిదూరమై వారు మృతినొందుటకంటె తమకు గత్యంతరము లేదని గ్రహించినారు. పాపము! వారిచేతులకు గొలుసులు విడిపోయి యున్నవి. ధరించిన బనీన్లపై నెంబర్లున్నవి. తెడ్డునుపయోగించుట—సంభాషించుట—ఏనగరమైన చేరుదమని ఆశించుట వారికి నిష్ప్రయోజనముగ తోచెను. ప్రాణములెపుడు పోవునోయనియే వారు తలపోయుచుండిరి. ఆరుదినములకుపూర్వము జైలుఅధికారులు క్షితీశుని-మఱి యిర్వురు ఖైదీలను సముద్రతీరమునున్న రాళ్ళను ఎన్నోమైళ్ళ దూరమునమున్న యొకచోటునకు గొనిపోవ నాజ్ఞాపించిరి. వారివెంట వార్డరు లేరు. వారు గమ్యస్థానముచేరి, యొకనావ ఓడకప్తానుచే విడువబడినది వారికంటబడినది, వెంటనే యానావనెక్కి తప్పించుకొని పారిపోవ

నిశ్చయించి, యాముప్పురును ముందుపయనమునర్చి నౌకలోనివారికి కానరాకుండ తిన్నగా సముద్రమధ్యమునకు తెప్పలో త్రోసికొనిపోయిరి. మూండలేవారికి దృష్టికి దూరమైనంతనే స్వేచ్ఛలభించెనను నుత్సాహమినుమడించెను వారు లేనిశక్తి తెచ్చుకొని ఆరాత్రియంతయు పయనమొనరించిరి. చల్లనిగాలి వారిశ్రమ నసనయింపసాగినది గాని ఆకలి యెట్లుతీరును? దప్పిక యెట్లుతీరును? తినుటకుగాని త్రాగుటకుగాని, యానావలో నేమియులేనందున నాఖైదీలు నిస్పృహజెంది శయనించినారు.

తెల్లవారినది. ఆకటిబాధ కోర్చుకొనజాలక—నిరాశజెంది—తనయంతము సమీపించినదని గ్రహించి క్షితీశునిప్రక్క పరుండియున్న ఖైదీ ఆయాసపడుచు ,,క్షితీశా'' అనినాడు.

క్షితీశు డులికిపడి, యతనినంకతిరిగి ,,ఏమి? నన్నెట్లెరుగుదు?'' వనినాడు.

,,ఎరుగుదును. అబ్బా! జ్వరబాధ దుర్భరముగనున్నది. దాహముచే నాలుక పిడచగట్టుకొనిపోవుచున్నది ఇక నేను—చచ్చిపోవుదును దాపరికమేల? నన్ను గుర్తింపజాలవా?

,,నీవెవరవు. చెప్పుము మిత్రమా! దయయుంచిచెప్పుము—''

,,క్షితీశా! మధుసూదనముఖర్జియను పేరుతో నీస్నేహమొనర్చినదినేనే—నానిజనామధేయము శశిపాదబెనర్జి. నళిని వదలి నీవు ఖైదులోనికెట్లువచ్చినావో గ్రహింపలేకపోతివా? ఇన్నాళ్ళును నిన్ను గుర్తింపనేరనైతిని. నీకీదురవస్థ యీ నళినివలననే ఘటిల్లినది''

,,నాభార్య నళినివలననే నాకింత దుర్దశప్రాప్తించినదా?''

,,అవును. నీ నాశనమామె కోరినది. నీధనమే—నీఆస్తియే ఆమె ప్రధానలక్ష్యము. అందుచేతనే నివాహము. నేనును నీవలెనే ఆ దుష్టురాలిచే విషహృదయముతో మెలగు నాసుందరాకారమునుజూచి

భర్త్రిమపడి నాసర్వస్వము సమర్పించి, వంచింపబడితిని. నేనిక జీవించు నాశలేదుగాని—ఆమెను తగురీతిని శిక్షించియుందును. ఆమెతృష్ణకు మన యిర్వురిని బలియిచ్చినది-అబ్బా! దాహము—దాహము."

శశిపాదబెనర్జీ చాలబాధపడసాగినాడు. ఆయాసమతిశయింప సాగినది. ఆతడిట్లనినాడు—

"నీవు జీవములతో కలకత్తా చేరుదువేని ఆమెపై పగదీర్చు కొందునని శపథమొనరింపుము. చెప్పెదను—"

"అయ్యో! నళిని యపరాధముల త్వరగ దెలుపవా?"

"ప్రమాణముచేయు"మని శశిపాదబెనర్జీ పలుక, క్షితీశుడట్లే యని ప్రమాణముచేసినాడు. బాధపడుచునే శశిపాదబెనర్జీ యిట్లు చెప్పినాడు—

"కొలది సంవత్సరములకు పూర్వము రంగూనులో ముప్వరు బెంగాలీయువకులు చిత్రలేఖనము నభ్యసించుటకై కలకత్తానుండి వెళ్ళి నారు వారుముప్వరును, లాలాజీవీధిలో నొకమేడపై గదిలో కాపుర ముండెడివారు. శరచ్చంద్రుడు—సత్యానందుడు మహేంద్రుడు—"

"ఏమిమహేంద్రుడా?"

"అవును క్షితీశా! నీమిత్రుడైన అచిత్రకారుడు మహేంద్రుడే. వారు సాయంకాలము 'కాసినోడీపారిసు' నకుపోయి, యచట నృత్యగానముల నాలకించి యానందించెడివారు. ఒకనాటిరాత్రి ఆహోలులో మహేంద్రుడొక సుందరినిచూచి ముగ్ధుడైనాడు. ఆమెను పత్నిగానుంచి—చెడ్డలేదు. ఆమె యంతకుముందే ఒకగజదొంగతో పరిచయము కలిగియున్నది. నీకు జగన్మోహనభట్టర్జీ జ్ఞప్తియందున్నాడా? ఆపేరు ధరించినది విలాసబాబు విలాసబాబుకూడ ఆమె యనుచరుడు—మిత్రుడునై యుండెను. దొంగతనము నామెకూడ వారితోకలిసి చేయుచు, నందువలన నార్జించిన విత్తముతో కాలము గడపుచుండెను. ఆమెయే

నళిని! ఆనళిని మూలముననే నేనిట శునకముకంటె యన్యాయమైన చావు నకు గురియైనాను. క్షితీశా! దాహము. కొంచెముజలమిమ్ము. ఇంకను చెప్పవలసి యున్నది.”

ఆతడు సముద్రజలము త్రాగబోవ, క్షితీశుడు వలదని వారించినాడు. శశిపాదబెనర్జీ మరలనిట్లు చెప్పసాగినాడు—

“మహేంద్రుని తవవలలో నళిని పడవైచుకొన్నది కాని, ఆతని చిత్తమువలెనే జేబుకూడ బరువైనది కాదాయెను. ఆమె ప్రేమజాలము లోబడి తుదకు నీచాతి నీచమైన మరణమునకు గురికానున్న యాగజ దొంగయే శశిపాదబెనర్జీ—”

“ఏమి? నీవా? నళిని నీప్రియురాలా?”

“అవును, వినుము. మహేంద్రుడు తనహృదయము నామె కర్పించినాడు. కొన్నాళ్ళకతడామెకు తనపైనంత ప్రేమలేదని, హరికృష్ణభవనమున నసించు విజయమోహనబోసు అను గొప్పవజ్రముల వర్తకునితో మైత్రి కలిగియున్నదనియు దెలిసికొని యామెనడిగినాడు. నళిని నిజము నంగీకరించి, తనరహస్య మొుడాతనికి తెలియుటచే తాను విధిలేక యతనికి వశమైయుండవలసినదని చెప్పి—అతని నిర్బంధపాశము నుండి తనకు విడుదల కలిగించినచో పెండ్లిచేసుకొందునని మహేంద్రుని భ్రమపెట్టినది. విజయమోహనబోసు కొలది దినముల యనంతరమాత్ర ని మేడమీదనే హత్యగావింపబడినాడు. మహేంద్రుడే హంతకుడు.”

“ఏమి? చిత్రకారుడు మహేంద్రుడు హంతకుడా?” యని క్షితీశుడాశ్చర్యముతో ప్రశ్నించినాడు.

“అవును. ఆవిజయమోహనుని యినుపమందసములోని విలువైన వజ్రములన్నియు నపహరింపబడినవి. నళినిని ప్రేమించినందుననే మహేంద్రుడు విజయమోహనుని హత్యగావించినాడు. నళినియుద్దేశము లాతనికి తెలియవు. అబ్బా! ఆయూసను—దాహము—”

"ఇదిగో నీయన్న సురేశుడు చనిపోయినాడనుకొంటివి—లేదు. లేదు. అతడుహత్యగావింపబడినాడు—అబ్బా! అదియొక పెద్దగాథ. అబ్బా!"

"శశిపాదా! చెప్పుము—"

"అబ్బా! అతని హత్యకు అ-బ్బా-న-ళి-నీ—న-ళి-నీ"

శశిపాదుని నోటమాట వెలువడలేదు. అతని కాళ్ళేతులు చల్లబడినవి. అతడు నిర్జీవుడైనాడు. మరొక ఖైదీ—మతిపోయిన యాఖైదీ న్యూమోనియాకు గురియైయుండి—మరొకగంటకు పరలోకము చేరినాడు. అయిరువురి మృతకళేబరములు—ఆభీభత్సదృశ్యము క్షితీశుని కదివరకు ప్రాణములపైనున్న యాశనంతరింపజేసినది. తాను ప్రేమించిన నళిని భయంకరోదంతము తలంచుకొనుచు క్షితీశుడు నావలో శయనించినాడు.

ఆనందభవనము

ఇరువదితొమ్మిదవ ప్రకరణము.

కలకత్తాలో.

రాత్రిసమయము. వర్షమవిరళముగ కురియుచున్నను, ఈదర గాలి తీవ్రమవీచుచున్నను, చేతిలో కాసైనలేక—క్షుత్పిపాసలచే పీడింపబడుచున్నను లెక్కసేయక క్షితీశచంద్రుడు కలకత్తానగరమున తనకుపరిచితములైన వీధులందు నడచిపోవుచున్నాడు. అతనివస్త్రములు చినిగి—తడిసిపోయియున్నవి.

తనతోడి ఖైదీలట్లు మృతినొంద—శశిపాదబెనర్జీ నళినిసిగూర్చి చెప్పినరహస్యములచే చిత్తమున మహాకల్లోలముదయింప—క్షితీశచంద్రుడు తనయంతము సమీపించినదని యెరింగి నావలో శయనించినాడు నీరసమతిశయించుటచే నతడు చైతన్యముగోల్పోయినాడు. తెలివొంది చూచుసరికి తనిపక్క నొకనొకరునిలిచినాడు. ఓకవోడ కాబినులో శయనించియున్న క్షితీశునిచూచి యానొకరు త్రాగుటకు పాలను—తినుటకు రొట్టెలను యిచ్చినాడు. దుస్తులు మార్చబడినవి. తానట్లు నావలో స్మృతిగోల్పోయిపడియుండ, సింగపూరునుండి మదరాసుపోవు స్టీమరువారుచూచి, తమయోడలోనికిగొనిపోయిరని తెలిసికొనినాడు. కలకత్తాహార్బరులోదిగి యతడు మెల్లగా నగరముచేరుసరికి వర్షమారంభమైనది. నళిని నివసించుగృహమునకరిగి తలుపుతట్టి ప్రశ్నింపగా

నెవరోవచ్చి "వారమునకు పూర్వము నళినియు—సురోకరు ఆపెభర్త కాబోలు—నిరువురుపరిచారికలు వెడలిపోయినా"రనినారు.

"ఆతడెవరా?" యని క్షితీశుడు సంశయించి, తిన్నగా లోయరు చిత్పూరురోడ్డులోనున్న చిత్రకారుడు మహేంద్రుని స్టుడియోకు బోయి, తలుపుతట్టినాడు. మహేంద్రుడు తలుపుతెరచి, "ఓ! క్షితీశా ఏమిది. రమ్ము" అని మేడమీదికి గొంపోయినాడు. "మహేంద్రా! నిన్ను కొన్నిప్రశ్నలడుగదలచి వచ్చినా"నని క్షితీశుడు పలికినాడు.

"రమ్ము. కూర్చుండుము. నీవు చనిపోయినావని పత్రికలు ప్రకటించినవే. ఇన్నాళ్ళు నెటనుంటివి?"

"ఖైదులో"

"ఖైదా? నీవుచేసిననేరమేమి?"

"నేరమేమియునులేదు. నీవుకూడ సాహాయ్యమొనర్చిన యొక మహాభయంకరమైనకుట్రలోపడి యీచిక్కుతెచ్చిపెట్టుకొన్నాను"

"నేనా—క్షితీశా! విరుద్ధముగా మాట్లాడుచున్నావేమి!"

"మహేంద్రా! నీవునళినిని ప్రేమించలేదా? శశిపాదబెనర్జీని నీవెరుగవా? నళినిప్రేమనాశించి, విజయమోహనబోసను వజ్రములవర్తకుని నీవు హత్యగావింపలేదా?"

"అయ్యో! నీకింతయు నెవరుచెప్పినారు!"

"శశిపాదబెనర్జీ, మహేంద్రా! మనస్నేహపాశము దృఢతరమైనది. దయయుంచి, నాప్రశ్నలకు సమాధానముచెప్పుము. నీ కేయాపదయు సంభవింపదు"

"క్షితీశా! నేనావజ్రముల వర్తకుని హత్యగావింప వలసిన పరిస్థితుల దెలుపుదును—నేను, శరచ్చంద్రు—సత్యానందముఖర్జీ-ముగ్గురము చిత్రలేఖనము నేర్వ, రంగూను పోయినారము. ఒకనాటిరాత్రి 'కాసినో డిపారిసు' హాలులో నళినిని కలిసికొన్నాను. ఆమె యసాధారణ

సౌందర్యమును వీక్షించి, విమోహితుడనై పోయినాను. మూర్తీభవించిన ప్రేమయని భ్రాంతిచెందినాను. ఆమెను ప్రేమించినాను. ఆమె చిత్రమును ప్రిప్రిధమమున రచించినాను. ఆమెనొక్కక్షణము చూడనిచో తోచెడిదికాదు. నన్ను తాను ప్రేమించితినని ఆమె యొప్పుకొన్నది.

నళిని వజ్రముల వర్తకుడు విజయమోహానుని ప్రేమించెనని నిదర్శనపూర్వకముగ గ్రహించినపుడు నాచిత్తమున బాధజనించినది. ఒకటిరెండుసార్లు హోటలులో నతనిని కలిసికొనినాను. శరశ్చంద్రుడు, సత్యానందుడుకూడ నామె సౌందర్యమును ప్రశంసించెడివారు. ఆమె నొకనాడా వర్తకునిగూర్చి యడుగ తనరహస్యముల నతడెరుగునని—అందుచే నశక్తురాలనై యుంటినని— ఆతని బాధనుండి తనకు విముక్తి కల్గించినచో నన్ను పెండ్లి చేసికొందునని చెప్పి, నమ్మించి హత్యకుపురికొల్పినది. పదునైదు దినములు తగిన యదనుకై ప్రయత్నించినది. ఒకనాటిరాత్రి—కామాంధుడనై —జీవితాంతము వరకు శాంతిలేక గడపవలసి యుందుననియూహింపక—పదిగంటలకు హరికృష్ణ భవనమున ప్రవేశించి, అటువైపు తిరిగి చదువుకొనుచున్న విజయ మోహానుని బాకుతో వీపుపై పొడిచి, వెడలి పోయినాను.

"కార్యము ముగిసినపిదప నళిని యుద్దేశము మారిపోయినది. పత్రికలన్నియు నాహత్యనుగూర్చి ప్రకటించినవని, తాను-నేను పోలీసులచే నరెస్టుచేయబడుదుమని—ఎంతబ్రతిమాలిన ను వినకయెటకో వెడలిపోయినది. నేను కలకత్తాకు వచ్చి నివసింపసాగినాను."

"ఆమెను చాలకాలమువరకు కలిసికొనలేదు. కాస్మాపాలిటన్ క్లబ్బులో మనమిర్వురముకూర్చుండి, పార్కులోనికిబోయి చూచుటయే మొదటిసారి. తనరహస్యము నీకుతెలిపినచో—నారహస్యము పోలీసులకు తెలుపుదునని కఠినముగ బెదరించుటచే నామె నీకుభార్య

గా నుంచుట తగదని యదొకమాదిరిగా చెప్పితినేగాని—నిజముచెప్ప సాహసించలేకపోయినాను"

"మన మిర్యురము నామెచేవంచింపబడినారము. ఆమె తగు విధమున వర్తింపగలదు. ఆమెతో నిపుడెవరున్నారు?" అని క్షితీశుడు ప్రశ్నించినాడు.

"చెప్పలేను, విలాసబాబు డయుండును. ఆమెవన్ను గడవలననే నీవు కారాగృహవాసము సంప్రాప్తమయినదని చెప్పగలను. బెన్సాయి నులోనొక అనామకవంగ యువకుడు చనిపోగా—నామృతినొందినది నీవే యని నిరూపించి, మరణించుచున్న పత్రికలు తెచ్చి, నీమరణశాసనము బుజువుపరచి, నళిని ఆసందర్భమునను—రెండులక్షలరూపాయలరొక్కముగను—యస్టేటును వశపరచుకొనినది"

క్షితీశుడిట్లనినాడు—"మహేంద్రా! నీవుచెప్పినపుడు వినకైతిని ఇప్పుడామె రాక్షసత్వము గ్రహించితిని క్షమింపుము."

"వలదు. నేను హంతకుడను—పాపిని—నీవుపరమపవిత్రుడవు. నన్ను తాకి, నీశరీరమును మలినపరచుకొనకుము."

"అసత్యము—మహేంద్రుడు హంతకుడు" కాదని వెనుకనుండి యొకమనోహరమైన కంఠస్వరము వినవచ్చినది. ఆమె లోనికివచ్చినది.

"రేవతీ! ఎన్నాళ్ళకు కలిసికొన్నా"మని మహేంద్రుడులేచి, ఆమెం గూర్చుండ జేసినాడు—"క్షితీశా! ఈమెతో రంగూనులోనున్నపుడు పరిచయమైనది. శరచ్చంద్రు డెట్లున్నాడు? ఇన్నాళ్లు నెచటనుంటివమ్మా." అని మహేంద్రుడు మరల ప్రశ్నించినాడు—

"చాలాసాహసముల నొనరించినాను. రంగూనునుండి నాకస్మికముగ మాయమగుట మాకుచాల నాశ్చర్యము కలిగించినది. విజయమోహనుని హత్యతోనీకు సంబంధమున్నదని-నీవు మాయమైన పిదప నేనేగ్రహించితిని— నళినిపై పగదీర్చుకొనుటకే నేనును బయలుదేరి

నాను. క్షితీశచంద్రునకును—నీకును నామె కావించిన యపకృతికి తగిన ప్రతీకారము చేయ సంసిద్ధులరై యుంటిరేని—మీయెదుటనే మెఱ మరణించునట్లు చేయుదును."

క్షితీశున కంతయు విస్మయదాయకముగనున్నది. "నళిని నీకేమి యపకార మొనర్చినదమ్మా" యని క్షితీశుడు రేవతినుద్దేశించి, ప్రశ్నించినాడు.

"ఆమె సమక్షమున చెప్పెదను. నీభార్య నళిని—తనప్రియుడైన విలాసబాబుతో నానందభవనమున-నీధనమును నీటివలె వెచ్చించుచు—నిరంతరమధు సేవనమొనర్చుచు నానందించుచున్నది."

"అతడెవ?" రనినాడు క్షితీశుడు—

"రంగూనులో నీతో జగన్మోహనభట్టర్జి యనుపేరుతో కలిసికొనినాడే అతడు. అతని నిజమైనపేరు విలాసబాబు మనము రేపు సాయంకాల మారు లేక యేడుగంటలకు కిడరుపూరుపోయి, ఆనందభవనమున నామెను కలిసికొందము. అప్పుడేయామె నాటకములోని తుది యంకముయొక్క ఆరంభాంతముల చూడగలము"

ఇట్లని రేవతి—మహేంద్రుడు తయారు చేసిన టీతాగి-నవ్వుచు వెడలిపోయినది.

"ఈసుందరి యుదంతము మరింత నిగూఢముగనున్న"దనుకొనినాడు క్షితీశచంద్రుడు.

ఆనందభవనము

ముప్పదియవ ప్రకరణము

ఆనందభవనమున

ఆనందభవన మత్యంత మనోజ్ఞముగ నలంకరింపబడియున్నది. సూర్యాబాయి గానసభ ఏర్పాటు చేయబడినది కిడరుపూరులోని వారే గాక కలకత్తాలోని భాగ్యశాలురుకూడ యెందరో, ప్రఖ్యాతి గాంచిన సూర్యాబాయి గానము వినుటకువచ్చినారు. వారికందరకు టీపార్టీ నళినియిచ్చినది. భర్తమరణ సంజనిత దుఃఖము నింతత్వరలో నే యీమె మరచిపోయినదా యని ఆవచ్చినవారిలో కొందరు 'రిమార్కు' చేయకపోలేదు. తనప్రవర్తననుగూర్చి యేరికి ననుమానముకలుగ కుండుటకై నళిని విలాసబాబును దరచుగా తనకడకు రావలదని చెప్పినది. భవనమంతయు విద్యుద్దీపముల కాంతిచే ధగద్ధగాయమానముగ ప్రకాశించుచున్నది. ఆమె కొంచెము వైనుత్రాగి, చాలహుషారుగనున్నది.

నౌకరు జయరాంవచ్చి, "అమ్మా! ఎవరో తమకొరకువచ్చి, వెయిటింగు రూములోనున్నారు. చాలాజరుగురు పనట" అనినాడు. సూర్యాబాయి చక్కగాపాడుచున్నది నళిని, వచ్చినదెవరాయని వెయిటింగు రూములోనికివచ్చి, చూచినది—చిత్రకారుడు మహేంద్రనాథుడు. నళిని "ఓహో! రమ్ముమహేంద్రా! "అని ఆమె మందహాసము జేయుచు పలికినది.

"నారాకనీకు చీకాకుకలిగించి యుండదుగద!"

"అదేమిమహేంద్రా! అట్లనెదవు? నాప్రియమిత్రుడవు నీకిటనెల్ల పుడు సుస్వాగత మొసగుదునని గ్రహింపవా?"

"నళినీ! అన్నియుగ్రహించినాను. నీకొరకే హత్యచేసి, తీరని యపఖ్యాతి—నివృత్తిలేని ఆవేదన తెచ్చిపెట్టుకొన్నాను." నళిని యిట్లనినది.

"ఆగొడవయంతయు నిప్పుడెందులకు? రమ్ము-కులాసాగా కొంత సేపుగడుపుదము."

"కొంచెమునేపుతాళుము ఇరువురు ప్రియమిత్రులను నీకు పరి చయమొనర్ప వచ్చినా"నని మహేంద్రుడు తలుపు దగ్గరకువెళ్ళి ఏదో సంజ్ఞ చేయగా నిర్వురువచ్చినారు.

'ఆ!! రేవతీ! క్షితీశచంద్రా! ఏమి—ఏమి? ఆనందము! మిమ్ము చూచుట చాలసంతోషదాయక''మని యామె హృదయములోనిబాధ క్రోధము—దుఃఖము వీనినన్నిటిని యణచుకొని పలికినది. మహేంద్రు డు నళిని వెడలిపోకుండ తలుపుబంధించి, జేబులోనితాళముతీసి, బంధిం చుట నళిని చూడలేదు. రేవతియిట్లన్నది.

"నేనిటకు వత్తునని యూహించియుండవు. ఏమందువు నళినీ! రంగూను విడిచినతరువాత నన్ను మరచియుంటివా??'నళిని యిట్లన్నది

"నీవంటి యవినీతి ప్రవర్తనగల స్త్రీని నేనెందులకు జ్ఞప్తియం దుంచుకొనవలెను?"

"నీప్రవర్తనము బాగున్నదా? నేనెందులకు వచ్చితినో యెరు గుదువా? చనిపోయినసీభర్తను—నీకథను నీసమక్షమున వినుటకే గొని వచ్చినాను—"

"ఏమీ? నాయింటనన్నవమానించుటకు పూనుకొన్న నిన్నేమి

వేయుదునో తెలియునా?'' యని నళిని రోషకషాయిత నేత్రయై పలికి నది. రేవతి యిట్లనినది—

,,వినుము శశిపాద బెనర్జీ యంతయు నొప్పుకొనినాడు-నీవసత్య మాడిన లాభములేదు. నీవే యతనిని—నీభర్తను పోలీసులకు వప్పగించినావు. కానివీరిద్దరునొకేచెఱసాలలోనుందురని నీవూహింపవైతివి.'

,,నన్నిట్లు మోసగింతువని—యింతనిర్ధయురాలవని యెరుగనైతిని నళినీ'' యని క్షితీశుడు పలికినాడు.

నళిని ,,మీరందరు ఏకమైవచ్చినారు. నేను విన''నని వెడలి పోబోయినది

,,వీలులేదు. తాళమువేసినాను. అంతయు వినితీరవలె''నని నాడు మహేంద్రుడు— నళిని క్రోధోన్మత్తయైనది.

"వినుము'' అని రేవతి యిట్లుచెప్పసాగినది—

"కొలది వత్సరములకుపూర్వము సత్యానందుడు, శరశ్చంద్రుడు, మహేంద్రుడు నను ముగ్గురు యువకులు రంగూనులో చిత్రలేఖన మభ్యసింపబోయినారు. నేనుకూడ వారునివసించు ప్రాంతములందే యుండుటచే వారితో నొకించుక పరిచయముకలిగియుంటిని. నేనపుడొక పెద్దమనుజుని ప్రేమకుపాత్రనైతిని. అతడునన్ను వివాహముచేసికొనక యెటకో వెడలిపోయినాడు. బాల్యముననే మాతపితరు పరమపదించిరి. ఇకగతిలేక "రంగూను యంగ్మెన్సు మ్యూజిక్ క్లబ్బు''లో చేరి పొట్ట పోసికొనసాగినాను. నేనపుడు తరచుగా కాసినోడిపారిస్ హాలుకు పోయెడిదానను. అప్పుడే నాకు నళినీఆప్టేయను నీమెతో స్నేహమైనది ఆమె తాను శశిపాద బెనర్జీయను విఖ్యాతుడైన ఖైదీపోషణలోనుంటినని చెప్పి—నాకు వాటాయిచ్చెదనని—దొంగతనముచేయుటలో సాహాయ్యము చేయుమని యడిగినది. నేనట్లే నళిని శశిపాదులకు చౌర్యన్ను

త్రిలో సాయమొనరించి, రెండు వేలరూపాయల భాగముతీసుకొంటిని. ఇందుల కొడబడుటకు నాదారిద్ర్యమే కారణము."

"ఇట్లుండగానేనును శరశ్చంద్రుడును మోహపాశబద్ధులమైతి మి. అతడునాకై చాలధనము వ్యయపరచుచుండెడివాడు. కొన్నా ళ్ళకు అతడు నన్ను మనశ్శుద్ధిగా ప్రేమించుటలేదని—నళినితో కూడ పరిచయముకలిగి యున్నాడని తెలిసికొని యడిగితిని. అతడు నాయెడల తాను బద్ధానురాగుడై యుంటినని ప్రమాణముచేసినాడు ఒకనాడు శశిపాదబెనర్జీ చౌర్యముచేసి తెచ్చిన వస్తువులను నాగదియందుంచి, నేను వెడలితిని. గదితాళపుచెవి శరచ్చంద్రునికడకూడనుండుటచే నేనులే నితరి నాతడువచ్చినాగదిలో కూర్చుండెను. నేను తిరిగి రాకుండగనే పోలీసులు వచ్చి, నాగదిలోని దొంగిలింపబడిన వస్తువులనుచూచి, యాత నిపై నాయపరాధమారోపించి అరెస్టుచేసి గొంపోయిరి—"

"ఈవిషయము దారిలో శశిపాదబెనర్జీ నాతోజెప్పి, గదిదగ్గ రకుపోరాదని హెచ్చరించినందున నేను వెళ్లలేనుగాని ఆతనివిచారణ జరుగునపుడు కోర్టుకు వెళ్లియుంటిని. శరశ్చంద్రునకు పదివత్సరముల కఠినకారాగారవాసశిక్ష విధింపబడినది. కలకత్తాసబ్ జయిలులో నలిదు కొన్నాళ్లుంపబడి, మాండలే చెఱచాలకు పంపబడుటకు కోర్టువారుత్తరు విచ్చినారు. మాండలేకు తానుమార్చబడుటకుముందతడు నాకొరకట్టి శిక్షననుభవంపనున్నానని, నాపైతనకుగలప్రేమ మగణ్యమని, తన్ను జయిలుఅధికారుల యనుమతిగొని, కలిసికొని, పెండ్లిచేసికొనుమని యెంతోజాలికరముగ లేఖవ్రాసినాడు. తాను ఖైదులోనున్నంతకాలము నెలకైదువందలరూప్యము లిచ్చుచుండపలసినట్లు నేషనల్ బ్యాంకుకుగూడ యుత్తరమువ్రాసితినని ఆయుత్తరములో నుదహరించినాడు.

"అతడట్లు వ్రాసినను, నళినిపై ప్రేమగలిగియున్నాడను నిదర్శ నము లభించినందున నామనస్సులో నాతనికి స్థానములేకుండెను. అయి

నను విధిలేక—శశిపాదబెనర్జీయును, నళినియును పోలీసులు తమ్మేరె స్టుచేయుదురేమోయని భయపడి పలాయనమొనరించినందున బ్యాంకుకు వెళ్ళి ధనముతెచ్చుకొని, నవద్వీపమున విష్ణ్వాలయమున పెండ్లి చేసికొంటిమి, పెండ్లినాటినుండియు నేను శరచ్చంద్రుని చూడనేలేదు.

"అతడు జయిలునుండి రెండువత్సరములు గడచినపిదప పారి పోయివచ్చినాడు. నేనును, శశిపాదుడును ఒకనాటిరాత్రి దీపములులేని కారులో వెళ్ళుచుండగా నొకరక్షకభటుడు కారునాపి గంద్రగోళము చేసినాడు. శశిపాదబెనర్జీ బాకుతో నతనిని పొడిచినాడు. ఆవిషయ మితనికితెలియును. అదిగాక విజయమోహనబోసను వజ్రములవర్తకుడు చేసినదారుణాపరాధముల నేను తెలిసికొంటిని. ఆరహస్యముల నెవరికిని దెలుపకుండుటకై యతడు నన్ను గోరినాడు. శరచ్చంద్రుడు లక్షాధికారియనియు, నాకింకను ధనమేమైన వలయునేని తానిచ్చెదనని యు. నాకిష్టమైనచో తనయింటనే నేనుండవచ్చుననియు జెప్పినాడు"

"ఇకనా విజయమోహనుని విషయము నళిని మహేంద్రుని—అతనికితెలియకుండ శరచ్చంద్రుని—ప్రేమించి, వారిని తనకు వశంవదులుగ జేసికొన్నది. విజయమోహనుని హత్యగావించినచో నిన్నే పెండ్లియాడుదునని శరచ్చంద్రునితోను, అతనికితెలియకుండ నదేవిధమున మహేంద్రునితోనుజెప్పి—విజయమోహనునిచంపుటకు వారివాగ్దానముల దీసికొన్నది. నాకీవిషయమిట్లుతెలిసినది. శరచ్చంద్రుడు వారము దినములకుపూర్వము బొంబాయివెళ్ళినాడు. నేను టవాయికిపోయి, రాత్రి 9-30 గంటలకు రైలునుండి రంగూనుస్టేషనులోదిగి, శరచ్చంద్రుడు వచ్చినాడేమో తెలిసికొనుటకై విజయమోహనుని సౌధముకడ బండినాపి, ప్రహరీతలుపుల దెరచుకొని లోనికివెళ్ళితిని.

"మేడమెట్లదగ్గరనున్న విద్యుద్దీపమార్పివేయబడియున్నది. పైకెక్కి, తలుపుకడవరండాలోనిలిచితిని. నాకుముందుగా నొకబీరువ

యుండుటచే నెవరికిని కానరాకుండుస్థలముననుంటిని. లోపలిగదిలో నళినీ విజయమోహానులు పోరాడుకొనుచున్నట్లుగ్రహించితిని. అత డేమిచేసినాడోగాని ఆమె అయ్యోయని కేకవేసినది. "నీవాపనిచేసితి వా లేదా?" యని యడుగుచు క్రోధోన్మత్తుడై విజయమోహాను డామె కంఠమును బట్టికొని, ముందున్నగదిలోనికివచ్చినాడు. ఇంతలో ఘామ్మనుశబ్దమువినిపించినది. విజయమోహానుడు "పిశాచీ! నళినీ! నన్నురివాల్వరుతోచంపివైచితివా" యనుచు క్రిందబడిపోయినాడు.

"అతనినట్లు హత్యగావించి, జేబులోనితాళపుచెవులగొని యి నుపపెట్టెందసముందెరచి, యందలివజ్రములను, ధనమునుదీసికొని, విజ యమోహానుని మృతకళేబరమును కుర్చీపయియుంచి, లాంపుదీపము సన్నముగాచేసినది. ఇంతలోనేదోతలుపుతెరచినచప్పుడుకాగా నామె లోనికిపోయి యొకతెరచాటునదాగినది. గడియారము 10 గంటలు కొట్టినది. ఆమెపేల్చిన రివాల్వరుతోటా విజయమోహానుని గుండెల జొచ్చినది, మహేంద్రుడు మెల్లగావచ్చి, యటునిటుచూచి, బాకుతో నతనివీపుపయిపొడిచి, వెనుతిరిగిచూడకుండ వెడలిపోయినాడు, నళిద యీవలకువచ్చి, ఆమృతకళేబరమునులేవనెత్తి మరలకుర్చీపై గూర్చుం డజేసినది. పదినిమిషములుగడచినపిదప, శరచ్చంద్రుడువచ్చి పెద్దబాకు తో విజయమోహానునిగుండెలపయిపొడిచినాడు. అతడును నళినియు వెడలిపోయినారు. ఆభయంకరదృశ్యమును కనులారజూచి, భీతచిత్తనై మెల్లగాక్రిందకుదిగి, యింటికివెడలిపోయితిని ఇదిగో ఈహత్యాపరాధ మునుగూర్చి రంగూనుటైమ్సుపత్రిక ప్రకటించినరిపోర్టు నేనుచెప్పినట్లే గాయములు మృతకళేబరముపైనున్నట్లున్నది"

క్షితీశుడు ఆపత్రికచదివినాడు—

"అయితేనేను హంతకుడనుకానన్నమాట" అని మహేంద్రుడు నాశ్చర్యముగ పలికినాడు.

"ఈనిగూఢరహస్యముభేదించి, నాచిత్తమునకు శాంతిగూర్చితి' వని యతడామె నభినందించినాడు.

రేవతిమరల చెప్పసాగినది—

"ఖైదునుండి తప్పించుకొన్నపిదప, శరశ్చందుడు తన్ను కలకత్తాలో భవానీ పూరులోని ఆశుతోషుముఖర్జీ రోడ్డులోని 12వ నెంసౌధముకడ కలిసికొనునుని నాకు లేఖవ్రాసినాడు ఆలేఖలోనే శరశ్చందుడను మారుపేరుతో కొన్నికారణములవలన రంగూనులో నుండవలసివచ్చినదని, తననిజనామధేయము తెలిపినాడు—"

"ఆతనిపేరే"మని క్షితీశుడాతృముతో ప్రశ్నించినాడు.

"అతడు నీయన్న సురేశచంద్రుడు—"

"నిజమా?—"

"ఇదిగో ఆతడు నాకువ్రాసిన యుత్తర"మని రేవతి యాలేఖ చూపినది. క్షితీశుడు తనసోదరుని దస్తూరీ గుర్తించినాడు. రేవతిమరల నిట్లు చెప్పసాగినది.

"అనిన తేదీకి చాలదినములు ముందుగనే నాభర్త సురేశచంద్రుడుకలకత్తా వచ్చినాడు. ఆతడు మాండలే పోవుటకుముందు నళిని విజయమోహనుని హత్యగావించినదని నేను చెప్పుటచే నతనికామెయెడ ననహ్యాము జనించినది. శశిపాదబెనర్జీ విలాసబాబు, నళిని—యీముప్వురును శరచ్చంద్రుడే సురేశచంద్రుడని గ్రహించినారు ఆతనికి చాల ధనము—ఆస్తి—యెస్టేటు కలదని యెరింగి, ఆతనినామె పెండ్లియాడుట యసంభవమని గ్రహించి, అతనిని చంపివేసినచో నాయాస్తికి నీవు కర్తవగుదువని—నిన్ను పెండ్లిచేసికొన్నచో నేదో నాటకమాడి-నీయాస్తిసంపాదించవచ్చునని యామె యాశించినది. నీయన్న చనిపోయినచో తన రహస్యమొరులకు దెలియదని యీామెధైర్యము అందుచేతనే నళిని నీయన్న సురేశుని చంపివై చినది. అదిగాక విలాసబాబు మారుపేరు

తో యీనూన్నరు చేసికొని, నాల్గునెలలైనపిదప నింకొక పేరుతో సాధన
ము తెప్పించుకొనినాడు. అందులకే వారు జగన్మోహనచటర్జీ అను వానిని
రైలుకిగ్రి దపడవైచి చంపినారు. విలాసబాబు అందులకే రంగూను
పోయి యట జగన్మోహన చటర్జీయను పేరుతో మసలినాడు.

"నళినికి అవ్వృద్ధజంబుకము కైలాసనాథముఖర్జీ చాలసాయము
చేసినాడు. రంగూనులో నీమెయే నీవు సురేశచంద్రుడవని— విజయ
మోహనునిచంపినావని పోలీసులకా చూకీయిచ్చినది. ఆతనిఫొటో నిన్ను
పోలియుండుటచే పోలీసులు నిన్నరెస్టుచేసినారు." క్షితీశుడిట్లనినాడు.

"ఆహా! ఇప్పుడంతయు బోధపడినది నాయన్న సురేశునకు నీ
మెకు సంబంధముండుట చేతనే ఆనందభవనమున నీమెఫొటోయున్ను,
ఈమె వ్రాసిన లేఖలును కాన్పించినవి. నళినీ! నీవు మానవాకృతి నున్న
రక్కసివి. గోముఖవ్యాఘ్రమవు. నాఅన్నను హత్యగావించితివి. నిన్ను
తాకుటవలన మహాపాతకము సంభవించును. నీయాటలింక సాగిరావు.
నాకు నీవింకకన్పించవలదు. నీయెడ నాకెంతప్రేమయుండెడిదో నాకిప్పు
డంతయసహ్యము కలిగినది. రేపటిదయమున పదిగంటలగుసరికి నీ
విందుండి వెడలిపోవలయును, లేనిచో నేనే పోలీసు రిపోర్టుచేయుదును.
నీకృతఘ్నత వెల్లడియైనది."

"క్షితీశా! క్షితీశా! క్షమింపు" మని నళిని ప్రాధేయపడినది.

"క్షమింపరాని యపరాధము జేసితివి. క్షమింపను"

ఇట్లని, క్షితీశుడు ఆగదినుండి యానలకుపోయి నౌకరు జయ
రాముతో రహస్యముగ నేదోచెప్పి, రేవతీమహేంద్రులతో గలిసి
వెడలిపోయినాడు.

ఆనందభవనము

ముప్పదియొకటవ ప్రకరణము

పరిశిష్టము.

నళినియొక్కతెయే ఆగదిలో కూర్చుండినది. ఆమె ఆలోచనమునకంతము లేకున్నది. గానసభముగిసి, యందరును వెడలిపోయినదికూడ ఆమెకు తెలియదు. ఇంతలో నొకరొక యుత్తరమిచ్చినాడు. అందిట్లున్నది

"నళినీ! రేవతి మనవిషయమంతయు నెరింగినది. మనకు పోలీసులపాలగుటతక్క శరణ్యమేమియును లేదు. నీవు బ్యాంకులో డిపాజిట్టు చేయుమనిన పదివేలరూపాయలనుదీసికొని, నేను వెళ్ళిపోవుచున్నాను.

విలాస్ బాబు"

"విశ్వాసములేని శునకము—ఛీ! ప్రాణముపయికివచ్చే నన్ను విడిచి, తన క్షేమమునే చూచుకొనినాడు"

"నేనిటనుండి యెటకుపోవుదును! హంతకినన్న యపఖ్యాతి బహుళవ్యాప్తమై పోయినది. క్షితీశునకంతయు తెలిసిపోయినది. రేవతి నన్ను రక్షకభటులకప్పగించగలదు" ఆమెను కోపానల మాపాదమస్తకము దహించసాగినది.

"మరణమేనాకికగతి. నాయపరాధములకు వేరునిష్కృతిలేదు బ్రతికియనుభవించవలసినదిలేదు. పరమాత్మా! నాకీచెడుబుద్ధులను శక్తిపాదుడేల గరపవలె? నిశుద్ధప్రేమచూపిన క్షితీశునకు ద్రోహముచేసి,

మహాపాతకినైతిని, నాపాపములు—క్షమింపరానివి. పశ్చాత్తాపపడి, ప్రయోజనములేదు. తప్పక చనిపోవుదును—"

నళిని యొకలేఖవ్రాసినది.

"క్షితీశా! బౌబజారునుండినడచుచుండగా, సురేశచంద్రుడు కన్పించి, పావుగంటసేపుమాట్లాడినాడు. ఇంతలో నొకబస్సురాగా, యిరువురము బస్సునెక్కినారము. మేమిర్వరమే అందున్నారము. అతడు విజయమోహనుని హత్యాపరాధము నాపైనారోపించి, పోలీసుల కప్పగించెదనని బెదరించినాడు. నేనుభయపడి, క్లోరోఫారమున్న జేబురుమాలు నతనికి వాసనచూపినాను. అతడుస్మృతిహీనుడైనంతనే బాకుతోపొడిచి, బస్సునడచుచుండగనే దిగిపోయినాను. నానేరములకు పరిహారములేనందున చనిపోవుచున్నాను. నళిని"

నళినిబీరువాలోని యొకచిన్నపెట్టి నీవలకుతీసి, విషమునుసూదు లందునింపి మూడుచోట్ల నింజక్షనుచేసికొన్నది. విషము విద్యుత్ప్రసారమువలె నామె శరీరమంతటను వ్యాపించినది. అపరిమితముగబాధపడి, నళిని "అబ్బా! కన్నులకంతయు తమోమయముగ కన్పట్టుచున్నది. ఆహా! విలాసబాబూ! రమ్ము—రమ్ము" అనుచు క్రిందబడిపోయినది.

నళిని నిర్జీవమైనది.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

ఉదయమున నౌకరువచ్చి, నళిని మృతకళేబరము చూచినాడు. పంచాయతీ జరిగినది. భర్త్తైన క్షితీశుడు అకస్మికముగా కాన్పించుటచే నది నరములన్నియు నాపివేయునట్టి 'షాక్' యిచ్చినదని జూరీ అభిప్రాయపడిరి.

క్షితీశుడు యథావిధిగ నామె యంత్యక్రియల నెరవేర్చినాడు నళిని తనకు జ్ఞప్తికి రాకుండుటకై ఆమెచిత్రరువు—లేఖలు—నన్నియు భస్మీభూతమొనరించినాడు. నాల్గునెలలపాటు క్షితీశుడెవ్వరితోను

విశేషముగ ప్రసంగింపక, ఏదోవిచారభరమున కుగ్గిపోయినట్లు కాల ముగడపెను. పిదప నొకనాడతడు నౌకరుజయరామును బిలిచి "నేడిట కు ముగ్గురు మిత్రులువచ్చుచున్నారు. విందుచేయుడ" మనినాడు. సుహాసిని, రేవతి, మహేంద్రుడు వచ్చినారు.

విందారగించినపిదప క్షితీశుడు తనముగ్గురు మిత్రులతో కారు నెక్కి చాలదూరము షికారువెళ్లినాడు. రేవతీమహేంద్రులు నదీతీర మున నొకచోట కూర్చుండగా, సుహాసినీ క్షితీశులు మఱికొంతదూర మునడచి వెళ్ళినారు ఆమె తాను నిర్బంధమున నుంపబడుట—మెడ పైనున్న బాకుపోటు సత్యానందస్వామినికలిసికొనుట అంతయుచెప్పినది.

"సుహాసినీ! ఆదినుండియు నీకు నాపైప్రబలానురాగమున్నదని యెఱింగియు, నళిని విలాసవిభ్రమములజిక్కి—మూర్ఖుడనై నీసదుప దేశములు వినలేక మహేంద్రునివలెనే—నాయన్నవలెనే బాధపడితి ని. కాని సత్యానందస్వామికేల నీనళినియునిన భయము?"

"అతడుకూడ నామెనుమోహించినాడని—ఆమెను సంతృప్త పరచుటకొరకు చెక్కు ఫోర్జరీచేసి పదివేలరూపాయల నిచ్చినాడని— అప్పుడైనను ఆమెయతనిని కటాక్షింపక యపుడపుడు భయపెట్టి—బెద రించి చాకిరీ చేయించుకొనెడిదని రేవతిచెప్పినది."

"సుహాసినీ! నళినిమాట మఱచిపోవుదము నిన్ను ప్రేమింతును. నన్ను పరిణయమాడుదువా?"

"నిజముగా ప్రేమింతువా?"

"ఆహా!"

సుహాసిని మందహాసోదంచితాధరయై తలవంచుకొనినది.

వారుచాలసేపు ముచ్చటించుకొన్నపిదప రేవతీమహేంద్రులువచ్చినారు.

“మహేంద్రా! సుహాసిని నన్ను వివాహము చేసికొనుటకంగీకరించినది—”

“రేవతి నన్ను పెండ్లియాడుట కంగీకరించిన”దనినాడు మహేంద్రుడు—

“రేవతికి నాయాస్తిలో సగము చెందును. ఆమె నాయన్న భార్య కదా!”

నల్వురును ఆనందభవనమునకు వెళ్లిపోయినారు. మహేంద్రుడు క్షితీశునితో సిట్లనినాడు—

“క్షితీశా! సుహాసిని నిన్ను గాఢముగా ప్రేమించినది- ఎంతో బాధపడినది—ఏడ్చినది—ఆమెను వివాహమాడుట చాలసంతోషకరమైన విషయము”

క్షితీశుడు “మనసుందరము హాయిగానుంద”మనినాడు.

శుభదినమున సుహాసినీ క్షితీశులకు, రేవతీమహేంద్రులకు వివాహమైనది.

సంపూర్ణము.

పుట్టుమచ్చల శాస్త్రము

శరీరావయవములం దెచ్చటనో యొకచోట బుట్టుమచ్చ లేని పురుషుఁడుగాని స్త్రీగాని లేఁడుగదా! ఆపుట్టుమచ్చ లెన్నివిధములు? అవి యెక్కడనున్న నే యే ఫలములను సూచించును? అను ప్రశ్నలకెల్ల జక్కని సమాధానముల నిచ్చు గ్రంథరాజమిదియే! మనలో బెద్దపెద్ద పండితులకుఁ గూడఁ బుట్టుమచ్చల ఫలము తెలియదనుమాట సత్యదూరముగాదు. ఈ గ్రంథము పండితులకు, పామరులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు, ఇంత యేల? సర్వజనులకు నుపకరించును. ప్రమాణ రహితములగు రిక్త వాక్యములతో నిండిన గ్రంథమిదికాదు. బహువ్యయ ప్రయాసలకు లోనయి పూర్వకవి ప్రణీతంబులగు శ్లోకములు, వానికి దేటతెనుఁగు మాటలలో తాత్పర్యములను నేర్చికూర్చి గ్రంథ రూపమునఁ బ్రచురించితిమి. ఆంధ్రభాషకుగల కొఱంతదీర్చు గ్రంథరాజమిదియే! ఆలసించి యాశాభంగమందక నేఁడే కార్డువ్రాసి యొకప్రతిఁబడయుఁడు. అద్దములోఁ బ్రతిబింబము ఫలించునట్లు [illegible] విశేషాంశములను సూచించు నీ పుట్టుమచ్చలను గురించి తెలిసికొనుఁడు. వెల 0—8—0

శకున శాస్త్రము.

మనలో శకునఫలముం దెలిసికొనఁ గోరువారు పూర్వాచార పరాయణులు మాత్రమేకాక నవీనులుగూడఁ గలరు. శాస్త్రములుగాద నుట కేరికిశక్యము? శ్రీహరియగు శ్రీరాముండంతవాఁడు దుశ్శకునమునకు గుఱియాటను దుష్ట తిథివార నక్షత్రములందు బ్రయాణముసేయుటను నడవులఁబడి కుడిచినయిడుమలకు లెక్కలేదుకదా? ఈగ్రంథరాజము పూర్వకవి ప్రణీతములగు పద్యములతోడను, వానికి సులభపదములతో తాత్పర్యాదులును గలిగి విరాజిల్లుచున్నది. ప్రయాణ మెప్పుడుచేయవలయునో, ఎప్పుడుచేయరాదో, ఏయేశకునములు శుభములో, ఏవి దుష్టములో, ఇందుఁబూర్తిగా వివరింపఁబడినవి. మూఁడదలఁచిన మేలుకీడుల నీడలే శకునములుగదా! అట్టివాని ఫలితముం దెలిసికొనుట కేరికి ఆశ యుండదు? వెంటనే ప్రతికి కార్డు వ్రాయుఁడు. ఎల్లప్పుడుఁ బదిలముగ గూడ నుంచుకొనవలసిన ప్రధానగ్రంథము. వెల 0—8—0

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య, శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

మంగళహారతులు

స్వరసహితము.

హిందూగృహిణుల కీగ్రంథ మానందకరము. నోములందు, వ్రతములందు, వివాహములందు, సర్వవిధములగు శుభకార్యములయందు స్త్రీలు మంగళహారతుల బాడుచుందురు. వారికుపయుక్తములగు పాన్పుపాటలు, చెండ్లపాటలు, సొగటాలపాటలు, తలుపువద్దపాటలు, పెండ్లివారిమీఁదిపాటలు, మేలుకొలుపులు, అప్పగింతలు, జోలపాటలు, ఇవి యవియననేల? అన్నిరకములపాటలు ననేకదేశములు తిరిగి యనేకమంది స్త్రీలకడ సంగ్రహించి గ్రంథరూపమునఁ బ్రచురించితిమి. ముద్దులమూటగట్టు బైండుతోఁ జక్కఁగానున్న యీపొత్తములేనిగృహము దీపములేని సౌధమువలె నిరర్థకము. స్వరసహితముగ నింతవఱ కాంధ్రభాషలో నిట్టిపాటలను చేకరించి ప్రచురించినవారులేరని మాదండోరా! ప్రతికీర్తనకు స్వరముగలదు: వెల 0—12—0

కాశీరామేశ్వరమజిలీకథలు

శివయోగి యాదిత్యుం డనువానికిఁ జెప్పిన కథారత్నములే యీగ్రంథరూపమును దాల్చినవి! మనోహరమగు శైలితోఁ జక్కనిభావములతో నత్యద్భుతములగు వర్ణనలతో నొడలు పులకరింపఁజేయుఘట్టములతో నిండినయీపొత్తముం జదువఁబూనినవారు ముగించువఱకన్నము ముట్టరు. నిద్రనొల్లరు. పరులంగన్నెత్తి చూడరు. మాటాడరు. ఎందుచేత? గ్రంథాంత కథారస ప్రవాహమునఁబడి కొట్టుకొనిపోవుట వలనఁగదా! ఆంధ్రభాషలోఁ కథలనేకములున్నవి కాని, "కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు" సర్వోత్తమములు. పండితులను, వర్తకులను, విద్యార్థులను, యువకులను, అందఱను హర్షింపఁజేయును. త్వరపడుఁడు 300 పుటలు సుమారు 80 కథలు. అన్నియునూతనములే! ఆశ్చర్యములే! ఆనంద నిలయములే! వెల 1—0—0

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య: (శ్రీ) సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.